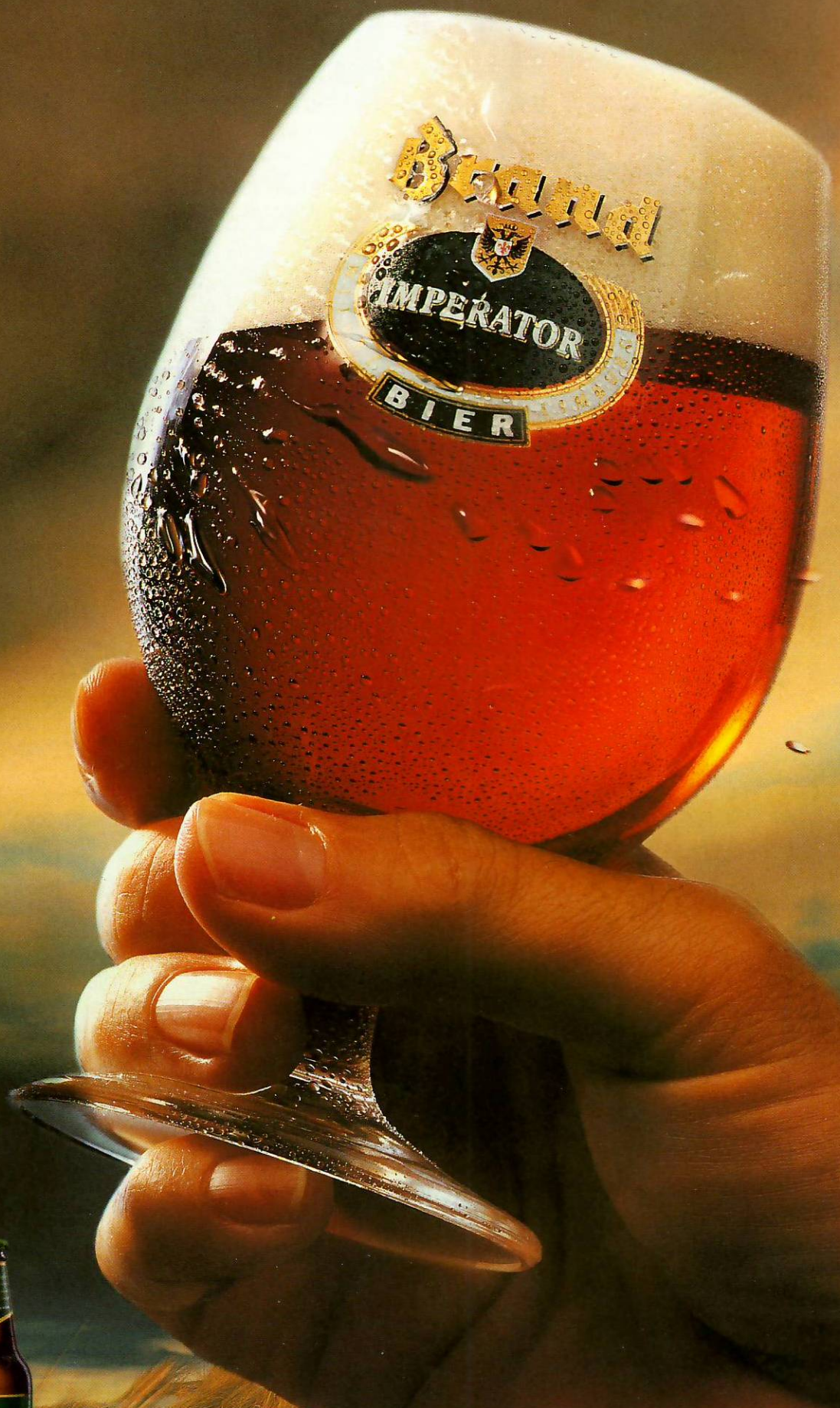

Nr. 31 - Juni 1996
8e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

LIMBURGS SCHUTTERSTUJDSCHRIFT

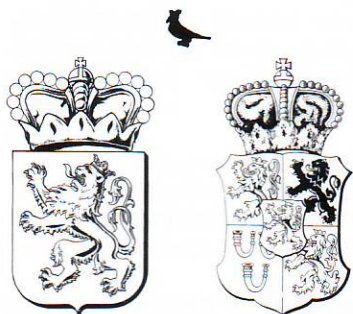

BRAND IMPERATOR

HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
 Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
 Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125
 Postgironummer 2878343
 België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
 6093 GG Heythuysen.

Druk

Drukkerij Limburgsche Post
 Heerstraat Noord 69
 6099 AW Beegden.

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
 Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Vijf jaar geleden kwam ongeveer 60% van de aangesloten verenigingen naar de vergaderingen van de OLS-Federatie. Nu ligt het percentage op 75%. Deze toename is niet zo verwonderlijk, want er zijn voldoende zaken die van belang zijn voor de Limburgse schutterijen. Neem bijvoorbeeld maar eens de milieuproblematiek. Ook andere "lopende" zaken worden tijdens deze vergaderingen onder de aandacht gebracht van het Federatiebestuur in de hoop dat er iets ten goede verbetert. Enkele voorbeelden uit de vergadering van maart 1996.

Jos Michels, voorzitter van de Stuurgroep OLS-1996, gaf aan dat de informatie in het draaiboek die zij als organisator van het OLS-1996 aangekeerd hadden gekregen van de OLS-Federatie voor verbetering vatbaar is.

Later in de vergadering vroeg bonds- en schutterij-voorzitter Jacob Gorissen of het Federatiebestuur de aangesloten leden wel serieus neemt. Gorissen stelde de vraag nadat hij geconstateerd had dat het Federatiebestuur te pas en te onpas afweek van haar eigen reglementen en statuten zonder hierin de leden te raadplegen. Gorissen doelde o.a. op de gevolgde procedure inzake de consumptieprijzen tijdens het OLS in Bocholt. Vorig jaar had ook de Stuurgroep OLS-1995 gevraagd voor een verhoging van de consumptieprijs.

Ondanks een goed onderbouwde motivatie, werd het verzoek toen afgevoerd. Dit jaar moesten de mensen uit de krant of via via vernemen dat het bestuur van de OLS-Federatie had besloten om de consumptieprijs voor het OLS-1996 aan te passen overeenkomstig de wensen van de organisator.

OLS-President Lei Stals was van mening dat de statuten en reglementen naar bevind van zaken moeten worden toegepast en gaf aan hoe het bestuur van de OLS-Federatie tot de prijsverhogingen in Bocholt was gekomen. Gorissen prees de flexibiliteit die het federatiebestuur getoond had inzake de vaststelling van de consumptieprijzen van het OLS in Bocholt. Gorissen vroeg zich wel af waarom het Federatiebestuur diezelfde flexibiliteit niet getoond had in 1995 toen schutterij St. Maternus-Wijlre ondanks goede redenen en buiten haar schuld niet mocht deelnemen aan het OLS. De OLS-Federatie stelde toen dat deze schutterij te laat haar deelname bekend maakte en daarom voor deelname uitsloot, daarbij onverbiddelijk verwijzend naar de reglementen.

In de vijf jaren dat het Limburgs DamesSchuttersfeest bestaat kan het zich verheugen op een jaarlijks toenemend aantal deelnemers en toeschouwers. Dit jaar zullen ook de beide Limburgse gouverneurs Mevrouw Hilde Houben-Bertrand en Baron van Voorst tot Voorst aanwezig zijn bij het 5e LDS en de openingsschoten lossen. Een mooi bewijs van erkenning; proficiat.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in september verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aangeleverd worden tot 15 juli bij het redactie-adres.

Bij de voorpagina: Afbeeldingen uit een serie van zes kaarten die als donateurskaarten dienst deden. Links de versiering boven op de vaandelstok vervaardigd in 1957 door Sjo Timmers naar een ontwerp van Charles Eyck. Rechts het eregildeteken van de Schimmertse schutterij, dit bronzen kunststuk komt uit het atelier van Arthur Sproncken te Kelmond-Beek. De litho's voor de voorpagina werden belangeloos ter beschikking gesteld door schutterij St. Sebastiaan-Schimmert. Fotograaf was Lou Zeegers. Schutterij St. Sebastianus-Schimmert organiseert op 8 september het 30e Dreiländereck schuttersfeest.

SCHUTTERIJ EN MILIEURECHT: EEN LODEN LAST?

De toenemende zorg voor het milieu stelt de schutterswereld voor allerlei nieuwe vraagstukken waarvan de reikwijdte lang niet altijd te overzien is. Door tijdsgebrek of het ontbreken van specifieke deskundigheid is het vaak erg moeilijk zich zelfstandig een weg te banen door het woud van milieurechtelijke regelingen. Inschakeling van een onafhankelijke en objectieve deskundige kan dan uitkomst bieden.

Tonnaer Opleiding & Advisering BV is een in Maastricht gevestigd juridisch adviesbureau dat gespecialiseerd is op het terrein van het milieurecht. Binnen de adviespraktijk zijn acht juristen werkzaam die beschikken over een ruime praktijkervaring en elk weer hun eigen specifieke deskundigheid hebben. Op basis van kennis en ervaring zijn zij in staat problemen snel te inventariseren, mogelijke oplossingen te formuleren en waar gewenst ondersteuning te bieden. Dit kan variëren van het begeleiden van een vergunningsverleningsprocedure tot het vertegenwoordigen ter zitting van de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State. Naast werkzaamheden in de adviserende sfeer, worden er tevens milieurechtelijke cursussen en opleidingen ontwikkeld. Het daarbij te verstrekken cursusmateriaal wordt onder eigen redactie vervaardigd en is zoveel mogelijk afgestemd op de wensen van de opdrachtgever.

Ook de Oud-Limburgse Schuttersfederatie mogen we tot ons cliëntenbestand rekenen. Gezegd mag worden dat we daar als Limburgs bureau best wel trots op zijn. Het vorig jaar stonden wij het OLS-bestuur onder meer terzijde bij een beroepschrift dat door een milieuvereniging bij de Raad van State was ingediend tegen een aan een Midden-Limburgse schutterij verleende milieuvergunning. Overleg met het desbetreffende gemeentebestuur en de milieuvereniging heeft er uiteindelijk toe geleid dat het beroep werd ingetrokken. Mede naar aanleiding van deze kwestie, waar met name het schutterslood bij de vergunningverlening het heikele punt vormde, hebben wij inmiddels in opdracht van het Federatiebestuur een brochuretekst opgesteld waarin in kort bestek de

milieuvergunningsprocedure voor Nederland-Limburgse schutterijen wordt geschetst. Speciale aandacht wordt daarbij uiteraard besteed aan de loodproblematiek, die in september 1995 heeft geleid tot de inwerkingtreding van de ministeriële Circulaire 'Beperking loodbelasting van de bodem bij traditioneel schieten'. De tekst van de brochure is tot stand gekomen in samenspraak met de Regionale Inspectie van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne.

De brochure ligt op dit moment bij de drukker en zal u ongetwijfeld binnen afzienbare tijd worden toegezonden.

De bij de Zuid-Limburgse SchuttersBond aangesloten verenigingen hebben in de vorm van een door ons verzorgde lezing reeds een voorschot op de brochuretekst genomen.

Dat er voor het Limburgse Schutterswezen in milieu-juridisch opzicht niet de meest onbezorgde tijden zijn aangebroken, is een constatering die inmiddels helaas door welhaast geen enkele schutterij ontkend kan worden.

Het is daarom zaak zo snel mogelijk een zo compleet mogelijk zicht te hebben op de milieu-juridische rechtspositie van uw vereniging en niet te wachten tot het moment dat problemen misschien onnodig groot geworden zijn. Ongetwijfeld zal niet in alle gevallen de 'loden last' van de schouders kunnen worden genomen, maar allicht kan deze wel draaglijker gemaakt worden.

Het moge voor zich spreken dat wij u in voorkomende gevallen zeer graag onze ondersteuning aanbieden. Een zo diep in de Limburgse samenleving gewortelde traditie moet naar onze opvatting voldoende mogelijkheden hebben om te blijven bloeien.

Tonnaer Opleiding & Advisering BV
mr. G.A.M. van de Wouw.

PATROONSFEEST ST. PAULUS VAALS

715 jaar Vaalser verenigingsleven bij de viering van het Patroonsfeest van Schutterij St. Paulus-Vaals

Ieder jaar in de maand januari ontwaakt de Vaalser schutterij St. Paulus uit haar winterslaap, om een maand van veel activiteiten tegemoet te gaan.

Te beginnen de tweede zaterdag van de maand januari, waarop traditiegetrouw het Koningsbal gehouden wordt ter ere van het koningspaar. Dit is een bijna 100-jarige traditie, voor 't eerst gehouden bij gelegenheid van de feestelijkheden rondom het 300-jarig bestaansfeest van de schutterij in 1900. Om 19.00 uur verzamelen schutterij en drumband zich in het verenigingslokaal om het koningspaar aan hun woning af te halen en naar de feestzaal te begeleiden.

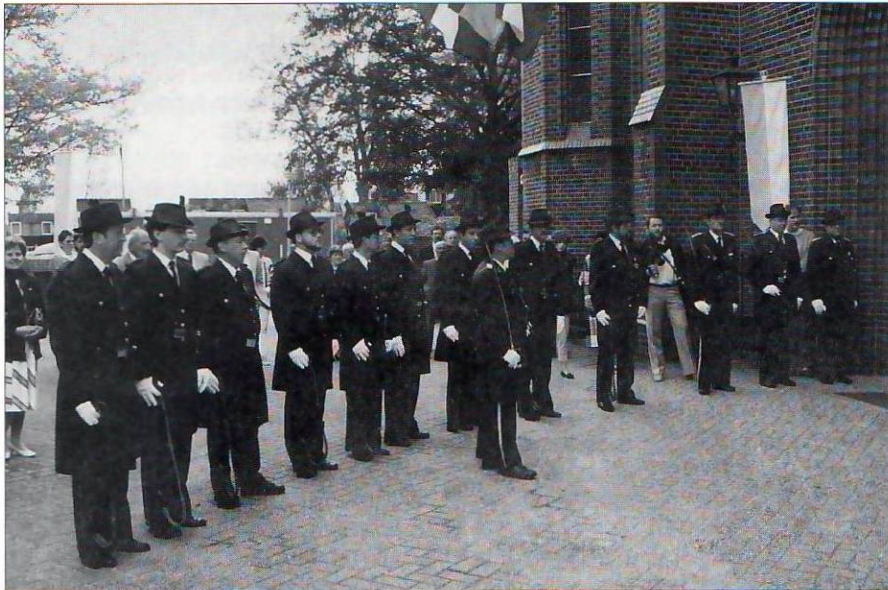
Ieder jaar is het koningsbal weer een oer gezellige feestavond met als traditioneel hoogtepunt het bezoek van de een week eerder geproclameerde stadsprijs van Vaals (dit jaar prins André I) met zijn voltallige hofstaat de C.V. Grensülle en Prinsengarde.

De dag na het koningsbal brengt een deputatie van de schutterij onder begeleiding van de drumband een bezoek aan de receptie van de regerende stadsprijs van Vaals.

De activiteiten worden voortgezet op de zondag na 25 januari met de viering van het patroonsfeest op Paulus' Bekering, met als hoogtepunt de plechtige Eucharistieviering in de St. Pauluskerk, gecelebreerd door Z.E.H. pastoor Broekhoven.

Om circa 11 uur wordt het koningspaar, de schutterij en de drumband aan hun verenigingslokaal afgehaald door de 160 jaar oude, in 1836 opgerichte, Kon. Harmonie St. Cecilia en naar de St. Pauluskerk begeleid.

Dit is een traditie, die ontstaan is in het jaar 1945. Tijdens de feestelijke vergadering bij gelegenheid van de bevrijding op 14 januari 1945, werd besloten de Hoogmis b.g.v. het Patroonsfeest een extra feestelijk cachet te geven door middel van een speciale opluistering door de harmonie.

De erwacht op patroonsdag bij het verlaten van der parochiekerk.

Na afloop wordt aan de leden van de harmonie een koffietafel aangeboden, waarbij broodjes en beleg door de leden van de schutterij betaald worden. Deze traditie wordt tot op de dag van vandaag nog in ere gehouden.

De St. Paulusmis wordt eveneens traditiegetrouw opgeluisterd door het dit jaar 159-jarige Kon. Mannenkoor St. Cecilia uit Vaals, opgericht in 1837. Het koor is ongetwijfeld één van Limburgs TOP mannenkoren.

Tijdens iedere Eucharistieviering met de schutterij wordt - alweer traditiegetrouw - het Allerheiligste uitgesteld. Na afloop wordt de zegen gegeven en wordt aan het altaar

Korte bespreking voor de optocht vertrekt.

De Vaalser schutterij bij de presentatie op een Bondsfeest.

een erehaag gevormd door de schutters met in hun midden het koningspaar en het vaandel. Onderwijl zingt het Kon. mannenkoor het aloude Tantum Ergo.

Uiteraard wordt ook het bestuur van het Koor uitgenodigd op de koffietafel, evenals vanzelfsprekend pastoor Broekhoven en de jubilerende donateurs, die bij deze gelegenheid gehuldigd worden.

Zodoende is het patroonsfeest van schutterij St. Paulus Vaals ieder jaar weer een hoogtepunt in het verenigingsjaar, met vele muzikale hoogstandjes door de traditionele medewerking van twee KONINKLIJKE Vaalser muziekverenigingen tijdens een steeds weer sfeervolle Hoogmis.

Foto's: Hub Sintzen, Eys.

Drie eeuwenoude verenigingen, die samen 715 jaar oud zijn, treden ieder jaar in januari samen naar buiten, om het patroonsfeest van de Vaalser schutterij te vieren. Een traditie, die het verdient in ere gehouden te worden.

Over vier jaar hoopt St. Paulus het 400-jarig bestaansfeest te vieren. Bovengenoemde muziekverenigingen zullen zeer zeker een vooraanstaande rol spelen bij het uitgebreide feestprogramma, dat dan georganiseerd zal worden.

Arthur Cransveld, Voorzitter
Schutterij St. Paulus Vaals
Opgericht A.D. 1600

SCHUTTERIJ ST. MONULPHUS EN GONDULPHUS-ROTEM (3)

Tot voor, laat ons zeggen 1950, bestond tussen de Maaslandse schutterijen geen onderlinge organisatiegeest. Alles liep wat dat betreft in 't honderd. De meeste schutterijen waren vervallen tot een gaartje van bonte klucht en waren vanwege het publiek het voorwerp van spot en hilariteit.

Dankzij de zorg en inzet van wijlen Meester Pierre Creemers van Molenbeersel, kwam aan die toestand stilaan verandering. Naar het voorbeeld van Nederlands-Limburg, waar toen reeds verschillende goed georganiseerde schutterijen bestonden, dacht meester Creemers ook hier in Belgisch-Limburg en vooral in het Maasland een schuttersbond op te richten.

Bestuursleden van heel wat schutterijen kwamen voor de eerste keer bijeen in het lokaal van de St. Pieter-schutterij te Elen, waar het voorstel van Pierre Creemers met geestdrift werd onthaald. Reeds op 7 maart 1948 was de "Bond van Schutterijen Maas en Kempen" een feit.

Het bestuur van Monulphus en Gondulphus was een van de eersten die zich bij de bond aansloot. Er kwam nieuw leven in de vereniging die uitgroeide tot een waardig en tuchtvol korps met een zinvol bestaan. Er werd regelmatig in eigen korps geschoten en geoefend en deelgenomen aan prijschietsen, eerst met drietallen en later met zestallen. Dat zulke oefeningen en wedstrijden de korpsgeest bevorderden behoeft geen betoog. De resultaten bleven niet uit en Monulphus en Gondulphus werd een gevreesde ploeg voor deze die het tegen Rotem moesten opnemen. Daar moest iets groots uitgroeien en dat gebeurde in 1951 toen Rotem in de Nederlands-Limburgse gemeente Horn de "Oude Limburger" won.

Het zestal die tot het winnen van deze begeerde trofee in staat was, waren de heren Konings Theo, Vandeweerd Henrie, Houben Leon, Vandeweerd Mathieu, Klingeleers Henri en Vandeweerd Marcel, die wij hier in dezelfde volgorde broederlijk verenigd zien op foto.

Henri Klingeleers legde uit hoe zij het OLS haalden:

Jaarlijks trokken wij de grens over naar Nederlands-Limburg, met gevoelens van zelfverzekerdheid. 't was voor ons Belgen zolang geleden -1882- dat ons volk de oude folklore nog eens had meegeleefd. Tweemaal lukte het ons in de prijzen te komen en een derde maal geraakten wij in de finaal. Dit keer was 't raak! Wij verdedigden te Horn (Nederland) de hoop van alle Belgische verenigingen en streden daarom met de moed onzer voorvaderen. In een adembenemende spanning werd de laatste kaveling op zaterdag 8 juli 1951 aangegaan. Nog zes tegenstrevers namen het tegen ons op. Een kamp van 6.000 toeschouwers was verdeeld in hun enthousiaste aanmoediging. Ieder schot werd meegeleefd alsof het lot der mensdom er aan verbonden lag. Drie kwartier verliepen in een onuitbare spanning en nog twee partners bestreden elkaar; Rotem tegen Leveroy. Wat nu!

Het bestuur van de schutterij Monulphus en Gondulphus dat in 1952 het OLS organiseerde in Rotem. Op de foto herkennen wij v.l.n.r. Grispen Jozef, Konings Theo, Vandeweerd Marcel, Keymis Bertje, Vandeweerd Mathieu, Houben Leon, Henri Klingeleers, Keymis Laurent, Weetjens Bert, Severijns Jean en Broeckx Bertje.

Moest gebroken worden met de Nederlandse traditie? Moest België zich wederom neerleggen bij een Nederlandse overwinning? Neen, wij stredden met de hoop: ditmaal alles of niets!

Drie ronden verliepen, weerom onbeslist. De vierde! Ha de vierde ronde!... Wij schoten ze uit zo vast als de eerste en namen een drankje Huyben's bier om ons te laten inlopen door Leveroy. Maar neen! Ja toch!.. Neen!.. Ja!.. Neeeen!! Daar schiet me Leveroy het vijfde punt mis en ... Rotem ... Rotem is KAMPIONEN, HOERA!!!

Schutters, makkers van alle schutterijen, ik wens u allen de zelfzekerheid, de vastberadenheid, de wil en het geluk toe, om op uw beurt, kampioen te worden.

Aan Rotem de eer van 1951!

Aan wie de eer van 1953?

Na de dagenlange feestroes volgde de werkelijkheid en werd het tijd voor de grote voorbereidingswerken. Er werd een stuurgroep opgericht, die het werk corrigeerde en die moest zorgen dat alles voor de eerste zondag van de maand juli 1952 gereed was. Guillaume Segers, de toenmalige koster van Rotem en de gemeentebediende Michel Stasse, waren de grote voortrekkers die alles in goede banen leidden. Op de tweede Kerstdag 1951 bracht het Federatiebestuur en een

jury een bezoek aan Rotem en pas toen drong het tot iedereen door welke enorme taak er nog te wachten stond voor de schutterij.

De weledele heer Jean Hubert Henry, voorzitter van het feestcomité, nodigde de heer gouverneur van de Provincie uit om het voorzitterschap van het Ere-Comité te willen aanvaarden. Hij voelde zich zeer vereerd en beloofde door zijn aanwezigheid de bevestiging te willen geven van de waarde van het Oud-Limburgs Schuttersfeest dat tijdens de laatste uitgroeide tot de mooiste uiting van de oude folklore. De prompte samenwerking tussen de Rotemse bevolking, de feestinrichtende schutterij, het Ere-Bestuur en de jury gaf de verzekering dat het OLS op Belgische bodem de laatste jaren traditie werd.

De weledele heer ridder Charles Moreau de Bellaing, de heer Jos Laumen met de gebroeders Jan en Lambert Lemmens, stelden de goed gelegen feestweide ter beschikking; een vlakte ter grootte van 8 hektaar. Dertig schietbomen vormden een 16 meter hoge haag. Een hektaar van deze weide bleef voorbehouden voor allerhande bijwedstrijden.

Er moest aan alles gedacht worden. De parkeerterreinen gelegen langs de toewegewegen buiten de kom van het dorp, werden gratis ter beschikking gesteld. Verschillende

Rotemse verenigingen bewaakten en bedienden deze bewaarplaatsen voor allerlei soorten verkeersgerei. Drie tribunes werden opgetimmerd langs de omloop van de stoet en een in de feestweide voor het Eren-Beschermde Comité. In rollende restaurants gevuld met de meest uitgezochte consumpties en dranken, werden bediend door vrijwilligers. Er werd niets veronachtzaamd om aan de bezoekers het Oud Limburgs zo aangenaam mogelijk te maken.

Daags voor de opening der feestelijkheden stond niets meer in de weg om het feest te doen mislukken. Alleen de natuurelementen waarop niemand vat heeft, konden roet in het eten strooien. men rekende op de goede wil van de Almachtige hierboven.

Was er op dit vlak toch iets scheef gelopen? Had men de Clarissen te Genk vergeten eieren te brengen voor een gebed voor goed weer?

Toen het hele spektakel rond half vijf zijn hoogtepunt bijna had bereikt brak plotseling boven Rotem en heel de Maaskant een onweer los zo men bij mensengedachten nooit een had beleefd. In een mum van tijd liep de feestweide bijna voor de helft leeg en van wat zo mooi begonnen ws, bleef nog enkel een mistroostige aanblik over.

(Het vervolgt) Joannes Daamen.

CLUB VAN 50 SCHENKT ZILVEREN SCHILDEN

“Club van 50” schenkt zilveren schilden

Tijdens het jaarlijkse Sebastianusfeest van schutterij St. Joris-Wessem op vrijdag 19 januari j.l. kreeg voorzitter Jac. Maessen een bijzonder geschenk van de ‘Club van 50’ aangeboden. Deze club die bestaat uit begunstigers werd in 1995, het jubileumjaar van onze schutterij, opgericht. De ‘Club van 50’ wilde iets bijzonders aanbieden aan de schutterij.

Bij de samenstelling van het jubileumboek van schutterij St. Joris, waaraan in een eerder nummer reeds aandacht werd besteed, had men in het Openluchtmuseum te Arnhem een vijftal zilveren schilden gevonden uit de periode 1725 tot 1758. Aan het huidige koningszilver van schutterij St. Joris hangen een drietal zilveren platen uit diezelfde periode.

In 1857 had de toenmalige pastoor Vandevondervoort de schutterij opgeheven nadat hij onregelmatigheden constateerde door de schutterij bij de verpachting van weilanden in Wessem, de ‘schuttebeemden’ genaamd. In Baexem verkocht de pastoor aldaar in diezelfde tijd het koningszilver van schutterij St. Jan, die toen ook in ruste was. Dit zilver berust thans eveneens in het Openluchtmuseum (zie LS nr. 29, pag 2 e.v.). Daarom veronderstel ik dat de zilveren platen in het Openluchtmuseum te Arnhem destijds door de toenmalige pastoor van Wessem eveneens aan het Rijksmuseum in Amsterdam zijn verkocht. Het Rijksmuseum droeg op haar beurt deze schilden over aan het Openluchtmuseum te Arnhem. Als jaar van registratie (en overdracht?) werd in Arnhem 1964 geneeerd.

Sebastianus

De Club van 50 wilde als bijzonder geschenk de vijf zilveren platen uit het Openluchtmuseum terugbrengen naar Wessem. Na bijzonder veel inspanningen door de heer Frans Caris, konden uiteindelijk vijf duplicaten worden gemaakt door drie edelsmeden van Helidorfer uit Arnhem.

Toen Frans Caris de vijf platen aan voorzitter Jac. Maessen overhandigde, werden dan ook de vroegere afdelingen van de schutterijen van Wessem -St. Joris en St. Medardus- in het koningszilver symbolisch weer verenigd. Dit gebeurde op die andere feestelijke dag voor de schutterij: De naamdag van de H. Sebastianus.

Reeds in het reglement uit 1652 wordt melding gemaakt van deze feestdag van de schutterij. Toen de schutterij in 1857 werd opgeheven, werd op de feestdag van St. Sebastianus een “Sociëteit” opgericht met als doel om de feestdag in stand te houden. Bij de heroprichting in 1898 werd nog even overwogen om voor de schutterij de naam St. Sebastianus te gebruiken. In het nieuwe reglement uit 1903 werd echter weer gesproken van de “Schutterijen van St. Joris en St. Medardus”.

Na de Tweede Oorlog verdween ook de laatste naam, alhoewel de schutterij nog tot 1960 keurig het vaandel van St. Medardus meedroeg in de optochten.

Zilveren platen

Laten we kort nog iets vertellen over de vijf zilveren platen. De oudste zilveren plaat uit 1725 is van Capitein Jan van Eell, waarop een man met piek en zwaard is afgebeeld. Een echte kapitein dus. Jan van Eell werd in 1696 -dit jaar dus 300 jaar geleden- als 147ste lid van de Broederschap van St. Medardus ingeschreven.

De tweede en derde plaat dragen allebei het jaartal 1728. De tweede is van Jost Joosten, die in 1714 ingeschreven werd als 178ste lid. Hierop is de heilige Jozef met Christuskind gegraveerd. Jost is afgeleid van de naam Jozef, vandaar waarschijnlijk de afbeelding.

De derde plaat is van Corst Reuten, die in 1720 als 187ste lid werd ingeschreven. Op dit schild staat een driehoekseg en een karploeg of “hondsploeg” afgebeeld.

Overhandiging van de vijf zilveren platen door Frans Caris namens de “Club van 50” aan schutterij-voorzitter Jac. Maessen.

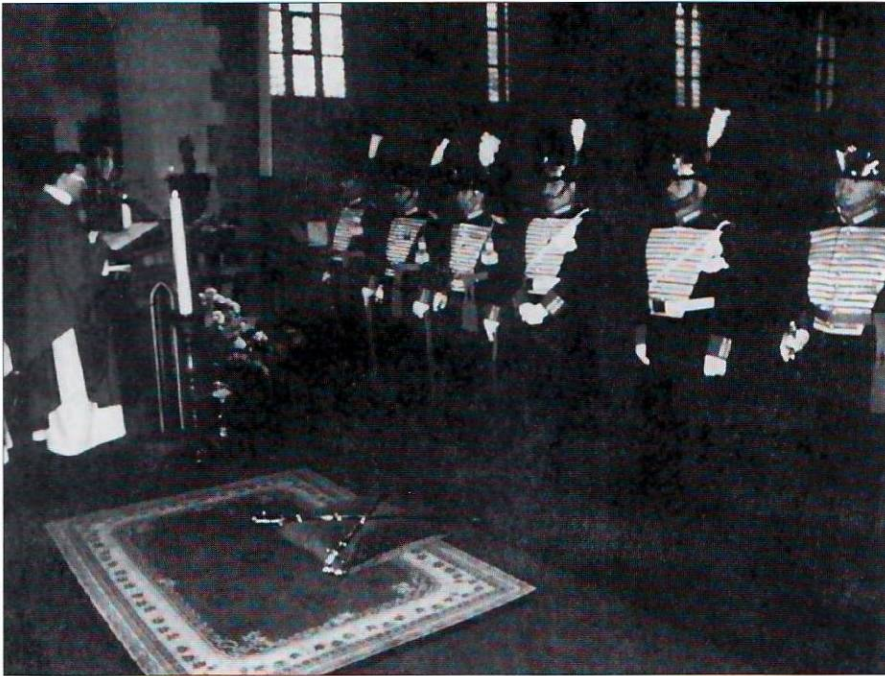
St. Medardus en St. Joris

Waarom zijn die vijf zilveren platen in het Openluchtmuseum te Arnhem terechtgekomen en waarom zijn de andere drie zilveren platen in Wessem gebleven? Tussen de platen in Arnhem en in Wessem bestaat één opmerkelijk verschil. De platen in Arnhem dragen allemaal de naam “St. Medardus”, terwijl de platen in Wessem allemaal de naam “St. Joris” dragen.

De pastoor van Wessem zal zich daarbij beperkt hebben tot het zilver van de afdeling St. Medardus van de schutterij. St. Medardus is ook de patroonheilige van de kerk in Wessem.

De compagnie van St. Medardus werd ook wel “de Oude Schutten” genoemd. Het zilver van de compagnie van St. Joris (“de Jonge Schutten”) durfde of kon de pastoor niet te verkopen.

Inzegening van de sabels bestemd voor de nieuwe officieren van schutterij St. Joris-Wesseem.

Corst Reuten was een landbouwer. De eerste drie zilveren platen hebben dezelfde vorm en randversiering. De vierde plaat uit 1729 draagt de naam van Geurdt Schreurs, die verder niet in de ledenlijst van schutterij St. Medardus voorkomt. Op het medaillon-vormig schild in het midden, staat een bisschop afgebeeld -vermoedelijk de H. Medardus- met een hart in zijn hand. De vijfde en laatste plaat uit 1758 heeft een bijzonder mooie randversiering met in het midden een schildvormige plaat. Deze zilveren plaat is van Johannes Geurts, koster, schoolmeester en koning van schutterij St. Medardus. Hij was het 257ste lid en waarschijnlijk trots op zijn functies, want hij liet ze alle drie op de plaat vermelden.

De vijf hiervoren beschreven zilveren platen zijn ook allemaal afgebeeld en beschreven in het jubileumboek van schutterij St. Joris. Tot slot wil ik nog vermelden dat deze platen bijzonder zwaar zijn. De vijfde plaat weegt maar liefst 260 gram, evenveel als zes normale platen. De toekomstige koningen van St. Joris zullen in de toekomst dus bijna één kilo zilver extra moeten dragen.

De overdracht van de vijf zilveren platen door de Club van 50 aan schutterij St. Joris was een opmerkelijk en passend geschenk aan het einde van een bijzonder geslaagd Jubileumjaar 1995.

Op zondag 21 januari 1996 werden de vijf zilveren platen tijdens de hoogmis ingezegend door Kape-laan Smeets.

Gelijktijdig werden de sabels ingezegend van de nieuw geïnstalleerde officieren (Thijs Deneer en Jan Maessen).

Ton Forschelen.

VOOR U GELEZEN

Koninklijke Maatschappij Schutterij Sint Harlindis en Relindis Ellikom 1644-1994

Deze titel kreeg de brochure (60 blz) mee die werd uitgegeven ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van deze schuttersgilde.

Naast het voorwoord van voorzitter Gilbert Haex, hebben ook burgemeester Henri Hoogmartens van Meeuwen-Gruitrode, Bob Degol en Jan Grondelaers er hun wensen in uitgedrukt.

Dan volgt een tekst over de familie Simons, die tot driemaal toe de uniformen leverde, voor het laatst op Paasmaandag 4 april 1994.

Godelieve Geerkens zorgde voor tekst en samenstelling van deze mooie brochure, waaraan ook Jean Bosmans en de voorzitter meewerkten.

Eerst worden de "Schutters-Huislieden en Schansgezellen" belicht. In het hoofdstuk "Schutterijen" wordt "De Caerte" (waarin sprake is om op te trekken in de processie) vermeld. Verder de "Organisaties", het

"Vaandel" (op dat van Ellikom staan vanzelfsprekend de heiligen Harlindis en Relindis). Over deze patroonheiligen, die ook een beeld hebben in de kerk van Ellikom, is er een korte bijdrage opgenomen. Dan komen vooral de gegevens over de eigen schutterij aan bod met het Reglement uit 1927 (16 artikelen en nog 4 over het gebruik en onderhoud van de buks). Op een foto uit 1931 poseert de gilde voor de pastorie.

Heroprichting

Meester Mabert Latine, plaatselijk onderwijzer, gaf de impuls tot de nieuwe start van de vereniging op 3 oktober 1923. We vernemen wat meer over de eerste jaren: bestuur, leden en schuttersfeesten. De oudste getuige van de heroprichting, schuttekoning Leo Smeets, vertelde aan Jean Bosmans een verhaal dat als interview is opgenomen.

In een hoofdstuk "Activiteiten" komen het koningschieten en de andere schietwedstrijden aan de orde. Ook het gildezilver krijgt aandacht. De zilveren koningsvogel uit 1644 vermeldt op de linkervleugel: "ELECTOM SINT ERLINDVS ET HERLINDVS MATTYS SOERS 1644". Merkwaardig is dat bij de acht platen uit de 18de eeuw, die de schutterij in bezit heeft, er vier afkomstig zijn van de Sint Lambertusgilde van Linde-Peer! Hoe zijn deze hier terecht gekomen: gekocht of geërfd? Bij de lijst der schutterskoningen lezen we slechts 2 namen van vóór de oorlog: 1924 Leo Smeets en 1939 Jaak Paesen. In 1946 was Lambert Schouteden koning. Daarna zijn ze voor elk jaar opgesomd, behalve voor de periode 1950-1957 waarin "geen activiteiten" staat vermeld.

Op de mooie kleurenkaf van deze brochure staat de vogel en achteraan de feestvierende gilde afgebeeld. Deze schutterij telt 90 leden: trommelaars en vendelzwaaiers ingegrepen, waarvan 46 leden in uniform.

Werner Smet.

Oproep Pater karel

Middels een schrijven wil Pater Karel de Wilde zich richten tot de Limburgse schutters. Pater Karel wil alles verzamelen over het (Limburgse) Schutterswezen. Heeft U nog ergens informatie in de vorm van een boekwerkje, artikel of feestgids zo kunt U dit sturen aan: Pater Karel de Wilde, Karmelietenstraat 6, 2800 Mechelen (België).

Uniformen van Seezo geven de toon aan!

Een perfecte presentatie, geheel naar eigen smaak.
Al bijna een eeuw heeft Seezo talloze drumbands, blaaskapellen, schutterijen, muziekkorpsen en marjorette-pelotons voorzien van een schitterende outfit.

Onze vakmensen maken maatwerk van hoge kwaliteit.

Bezoek onze showroom of vraag de full-colour brochure aan, want ons programma uniformen en accessoires is gevarieerd en up-to-date.

En wilt u wat anders: dan maken we dat ook!

Seezo
meesters in maatwerk

Seezo Uniformen BV

St. Janstraat 38, 7256 BC, postbus 10, 7256 ZG Keijenborg Nederland.
Telefoon (0575) 46 16 41, 's avonds (0575) 46 19 38, fax (0575) 46 26 69

Nog steeds fabriceren wij de alom bekende Drummen Buksen voor zeer aantrekkelijke prijzen in de calibers 12 en 16.

Ook verkrijgbaar toebehoren zoals:

- * Slaghoedjes van diverse merken zoals: Hirtenberger, Fiocchii, CCI, Federal, etc.
- * Kruitsoorten: TP 103, Vectan BA 10, tegen zeer scherpe prijzen.
- * Hulzen in calibers 12 en 16 precisie gegarandeerd op 0.01.
- * Scherpe aanbiedingen betreffende weegschalen; Dillon mechanische weegschaal f 125,00
Dillon digitale weegschaal f 575,00

Superaanbieding:

- * Tril- en Draaitrommels voor het schoonmaken van de hulzen v.a. f 179,00
Granulaat hiervoor - per zak f 29,50

* VOOR DE WINTERMAANDEN:

Nieuw of tweede-hands luchtbuksen

- * Luchtbuksen te koop van de merken: Walther, Anschuts, Diana, Feinwerk bouw en Hammerli, tegen zeer scherpe prijzen. Eventuele inruil mogelijk.

dz

Fa. Maurice Drummen & Zn.
Valkenburgerweg 49
6361 EB NUTH - NEDERLAND
Tel. 045-5241220
Fax 045-5245330

Graveerbedrijf A. Putters
Graveren Foliesnijden Sportprijzen
Zeeafdruk Drukwerk Relatiegeschenken

Voor al uw sportprijzen en graveerwerk
in glas, kunststof en metaal.
Ook is het mogelijk om een eigen ontwerp
te laten graveren in diverse (geschenk) artikelen.

Achter den Hof 67
6436 EK Amstenrade
Tel. 046-4425748
Fax. 046-4421862

Dr. Poelsstraat 14
6411 HH Heerlen
Tel. 045-5713379
Fax. 045-5742098

De groothandel die aan huis bezorgt.
Makkelijk en voordelig.

bremmers
horeca en grootverbruik bv

Hofkamp 14, Geleen Postbus 526, 6160 AM Geleen Tel. (046) 474 04 29

BREUK IN STUURGROEP MARKETENTSTERS

In maart werden we opgeschrikt door berichten in de pers die aangaven dat er een breuk was ontstaan tussen de Nederlandse en Belgische marketentsters. De breuk werd een feit na het laatste Marketentstertreffen toen alle Belgisch-Limburgse marketentsters in vergadering bijeen kwamen op 16 december 1995 te Genk en daar een motie ondertekenden gericht tegen het 'Clubke van Valkenburg'. Met het 'Clubke van Valkenburg' worden bedoeld de marketentsters van de Zuid-Limburgse Schuttersbond die zitting hebben in het bestuur van de Stuurgroep Gilde der Marketentsters en Zoetelaarsters.

Zonder er omheen te willen draaien moet toegegeven worden dat het al langer niet boterde binnen het bestuur van de Stuurgroep van de Marketentsters. Het in het Limburgs Dagblad verschenen artikel onder de titel "Belgische marketentsters breken met 'Clubke van Valkenburg'" was de ontlading van vele emoties.

Over de Stuurgroep

Als gevolg van de enorme toename van het aantal marketentsters in het Limburgse Schutterswezen in de afgelopen jaren, was er bij de marketentsters een behoefte ontstaan aan een overkoepelende organisatie die hun belangen en problemen zou gaan behartigen. De organisatie die ontstond noemde zich de Stuurgroep van de Marketentsters.

Na een jaar werd de naam gewijzigd in Stuurgroep van de Marketentsters en Zoetelaarsters en weer even later kreeg het de huidige naam 'Gilde der Marketentsters en Zoetelaarsters'.

Het toeval wilde dat er twee dames in het bestuur zaten die in de Gemeente Valkenburg woonden en dat de eerste vergaderingen gehouden werden in Valkenburg, daarmee is de bijnaam 'Clubke van Valkenburg' verklaard.

Het bestuur van de Stuurgroep stelde zich aanvankelijk o.a. ten doel om juiste en gelijklopende jurynormen op te stellen voor alle marketentsters om verdere eigen interpretatie van de normen door de juryleden in de toekomst tegen te gaan.

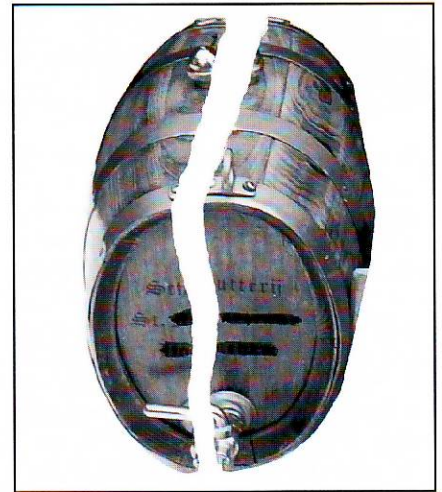
In vogelvlucht

Tijdens het 1e Marketentstertreffen in Valkenburg bleek dat de ervaringen die de meeste marketentsters hadden bij het jureren sterk overeen kwamen. De doelstellingen die het bestuur van de Stuurgroep de aanwezigen voorhield, spraken aan. Het bestuur kon rekenen op voldoende aanhang en medewerking. Een nieuwe, alles verfrissende aanpak binnen het Limburgse Schutterswezen leek zich aan te kondigen. Leek zich aan te kondigen, want tijdens het 2e Marketentstertreffen werd er met geen woord meer gerept over de doelstellingen en de resultaten van de gedane beloftes om o.a. orde en regel te scheppen in het optreden van de juryleden en de door hen toegepaste jurynormen voor de marketentsters. Ook het 3e Marketentstertreffen bracht niet de gehoopte opbloei van de Stuurgroep en haar doelstellingen. Het Marketentstertreffen en de Stuurgroep waren gedoemd te verdwijnen.

Gelukkig dat door de organisator van het 4e Marketentstertreffen een zodanig goede invulling werd gegeven aan hun Marketentstertreffen dat de toekomst er weer rooskleurig uitzag. Niet alleen organisatorisch had de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus-Voerendaal het Marketentstertreffen goed geregeld, maar het hanteerde ook een formule die aansprak bij alle aanwezigen. Iedereen was het er over eens dat deze formule ook gehanteerd moest worden door het bestuur van de Stuurgroep bij de organisatie van een volgend Marketentstertreffen.

De berichten over de voorbereidingen van het Marketentstertreffen in St. Huibrechts-Lille gaven aan dat het eerste lustrum een waar feest zou worden. De organisator van het 5e Marketentstertreffen restte na afloop een kater.

Ook binnen het bestuur van de Stuurgroep was men allesbehalve tevreden over het 5e Marketentstertreffen. Ze gaven zelf toe dat ze onvoldoende interesse hadden getoond bij de voorbereiding en dat ze ook als bestuur van de Stuurgroep gefaald hadden bij de uitvoering. Als belangrijkste reden werd aangegeven dat er binnen het bestuur van de Stuurgroep al langer spanningen waren. Een evaluatie met alleen maar de leden uit het

bestuur van de Stuurgroep zou een verbetering moeten brengen in de interne verhoudingen. De evaluatie kwam er in december 1995 echter weer mét buitenstaanders en zonder de Belgische bestuursleden uit de Stuurgroep. De breuk was er in feite toen al binnen het bestuur van de Stuurgroep.

Bezwaren

Enkele van de bezwaren tegen het bestuur van de Stuurgroep zijn: het geen gevolg geven aan de eigen doelstellingen, de onevenredige verdeling van bestuursfuncties (het voorzitterschap, het secretariaat en het penningmeesterschap worden uitgevoerd door marketentsters uit de Zuid-Limburgse Schuttersbond) en het feit dat de inbreng van de Belgische bestuursleden nauwelijks gehoor vond.

Oplossing

Bezien we de bezwaren dan ligt het antwoord op de bezwaren voor de hand. Allereerst moet het bestuur van de Stuurgroep haar doelstellingen naleven, anders heeft ze geen bestaansrecht meer. Indien verder elke schuttersbond één marketentster afvaardigt in het bestuur van de Stuurgroep, er een evenredige bestuursverdeling is, er één gezamenlijk beleid wordt gevoerd en op de juiste wijze wordt uitgedragen, dan voorzie ik dat de spanningen binnen het bestuur van de Stuurgroep afnemen en het vertrouwen hersteld wordt.

6e Marketentstertreffen

Schutterij St. Sebastianus-Sevenum laat U niet ontmoedigen door de problemen in het bestuur van de Stuurgroep. Ik wens U veel sterkte toe met de voorbereidingen van het 6e Marketentstertreffen. Succes.

Wim Pijpers.

DUITSE TAK VAN DE EEDBROEDERSCHAP OPGERICHT

Luc Wolters, Simpelveld

De Edele Eedbroederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus leent zich uitstekend om de banden op het hoogste niveau aan te halen tussen de OLS-Federatie en de overige bestuurders uit de Brabantse Federatie en de Duitse bonden. Uiteraard wilden de Duitse schuttersbobo's niet achterblijven, toen ze in Limburg kennis maakten met de Eedbroederschap. Derhalve vatten zij het plan op om een eigen Broederschap op te zetten, naar voorbeeld van de Souvereine Orde binnen de OLS-Federatie.

De Limburgse Orde heeft als kerkelijke broederschap een zogenaamd kapittel als 'bestuur'. Dit kapittel regelt de aangelegenheden van de Orde, waakt over de normen en waarden, en beoordeelt of de voorgedragen nieuwe leden van de Orde daadwerkelijk opgenomen kunnen worden. De Broederschap kent een geestelijk bestuurder in de persoon van de moderator van de OLS-Federatie, mgr. Maessen. Hij heeft de titel van Groot Prior. Tevens is er een Prior, in dit geval pastoor Mutsaerts van Stramproy. De wereldlijke leiding is in handen van de Grootmeester, Leo Jans. Voorts kent de Broederschap Commandeurs, een Thesaurier (=Schatmeester, penningmeester) en een Kanselier-Zegelbewaarder. Tevens maken enkele leden deel uit van het kapittel en kan dit kapittel erelden benoemen. De leden van de Broederschap worden voorgedragen door hun schutterij. De schuttersbond kijkt eveneens naar die voordrachten en geleidt ze door naar het kapittel. In de Broederschap kunnen leden worden opgenomen als lid of zelfs direct als officier. Leden van de Souvereine Orde kunnen eveneens bevorderd worden tot officier.

Plaats van handeling voor het oprichten van de Duitse tak van de Edele Eedbroederschap was -kan het toepasselijker?- het dorpje Sankt Sebastian onder de rook van Koblenz. De helft van het dorpje is reeds in het verleden opgenomen in de Limburgse tak van de Broederschap, dit in het kader van de internationale uitwisseling. De Duit-

sers hebben evenwel -op de keper beschouwd- geen verdiensten voor het Limburgse schutterswezen in het bijzonder, maar wel voor het (Europese) schutterswezen in 't algemeen.

Sankt Sebastian

In dat dorpje wordt de schuttersheilige bij uitstek, Sint Sebastianus op handen gedragen, hetgeen blijkt uit de naam van het dorpje Sankt Sebastian en als patroonheilige van kerk en schutterij. Het plaatsje kent een 1000-jarige geschiedenis. Het kerkje dateert uit de 18e eeuw en is van oudsher een pelgrimageplaats tegen pest en andere ziekten. St. Sebastianus is namelijk de pestheilige, omdat hij de beschieting met de pijlen overleefden. In de Middeleeuwen redeneerde men dat de pest de mensen trof als een pijl. Zodoende werd St. Sebastianus de heilige, die men aanriep om het onheil van de pest af te weren. In het 2.000 inwoners tellende dorpje is de "Schützenbruderschaft Sankt Sebastian Rhein" actief. Deze schutterij heeft circa 100 leden, waaronder 20 vrouwen en 15 jeugdleden, zogenaamde "Jungschützen". Allen gaan gekleed in het jagersgroen, zoals we dat binnen de OLS-Federatie alleen van St. Paulus-Vaals kennen.

Op weg

Op uitnodiging van de Duitse oprichters van de Broederschap in spé vertrokken op 10 maart het kapittel en diverse schutbroeders om de investituur op Duitse bodem luister bij te zetten.

Per bus is Koblenz eenvoudig te vinden, maar Sankt Sebastian - kleiner dan een speldeprik- komt op de meeste kaarten niet eens voor. Na een kort maar hartelijk onthaal zochten de schutbroeders met hun gevolg een plaatsje in de kerk. Van buiten trok de kleine stoet met het Nederlands-Belgische kapittel van de Rode Leeuw en hun Duitse collega's, allen in wijde groene cape's. Een vaandel voorop, een kussen met ordeteken en het gewichtige zwaard om ridders te slaan.

De investituur

In het pittoreske kerkje voltrok zich vervolgens een indrukwekkende investituur. De plechtige Hoogmis werd gecelebreerd met zes heren, waaronder Monseigneur Maessen en de Wijbisschop Schwartz van Trier. De Duitse "Kontorei" werd opgericht en met toestemming van bisschop Spital van Trier werd het kerkje van Sankt Sebastian verheven tot kerk van het kapittel van de Rode Leeuw. Schwartz werd de

De processie van het kapittel en de geestelijken

Een overzichtsfoto gedurende de mis vanaf het oksaal

nieuwe Grootprior van de Orde, zeg maar de geestelijk leider. De wereldlijk leider heet Grootmeester. Bij de Duitse orde werd dit Willy Haken, van de Sauerländische Schützenbund, waar maar liefst 400 schutterijen bij zijn aangesloten.

De Nederlandse en Belgische Eedbroeders waren getuige van deze ceremonie en fungeerden tegelijkertijd als peetvaders van de nieuwe Orde. De gelegenheid werd direct aangegrepen om enkele nieuwe broeders in de Orde op te nemen. Tijdens de mis zong het plaatselijke koor enkele Sebastiaansliederen.

Na de mis toonde de deken de reliquien van St. Sebastianus, die ter plekke bewaard worden.

Aansluiting zoeken bij de geschiedenis

Een stukje geschiedenis. Er kan niet zo zonder meer een kerkelijke

broederschap met dergelijke prenties in het leven worden geroepen. De Limburgse Eedbroederschap zocht derhalve destijds aansluiting bij de Franse Orde van St. Sebastianus, die dateert uit het jaar 825! Zich hiermee verbonden wetend, verkreeg men toestemming van de bisschoppen van Roermond en Hasselt en daarmee werd de Orde van de Rode Leeuw een feit. In 1979 werd zij in Maaseik opgericht. De investituur verhuisde van Bree naar Stramproy.

Door aansluiting te zoeken bij de Limburgse Orde wisten de Duitsers zich verzekerd van bepaalde grondvesten, op basis waarvan zij hun bisschop van Trier toestemming konden vragen een Duitse tak van de Orde op te richten.

Aldus geschiedde en hiermee ontspoot een nieuwe loot aan de boom van de schuttersbroederschap van de heilige Sebastianus.

AGENDA

22 jun	St. Martinus-Dilsen: Proces Malbroek met optocht
23 jun	St. Martinus-Dilsen: Bondschuttersfeest
15 aug	St. Monulphus en Gondulphus-Rotem: Kampioenschap en Koningsschieten der "Niet-schutters"
31 aug	St. Martinus-Dilsen: Afsluiting 400-jarig bestaan, receptie en Academische zitting
15 sep	St. Martinus-Houthem St. Gerlach: Koningsvogel-schieten (datum gewijzigd)
28 sep	St. Martinus-Houthem St. Gerlach: Koningsbal (datum gewijzigd)
12 okt	Noord-Brabantse Schuttersfederatie-Den Bosch: Hoofdlidendag
17 nov	St. Sebastianus-Sevenum: 6e Marketentstertreffen

OVER DE "VERDONKELDE GOEDEREN" DER SCHUTTERIJEN (1815-1830)

In een eerder artikel in dit tijdschrift hebt U kunnen lezen dat het schutterswezen op de beide oevers van de Maas vroeger over wel zeer stevige wortels beschikte.¹ Immers, ondanks verbod en/of tegenwerking door de Fransen (1796-1814), schieten na hun vertrek allerwege opnieuw verenigingen uit de grond met de vaste bedoeling de oude draad weer op te nemen. In 1824 wordt dat aldus beschreven:

*"De schutters meest in oude en jonge of gehuwde en ongehuwde afgezonderd, werde in elk dorp of groot gehucht in kompagnien verdeeld en gesteld onder het bevel van een hoofdman en andere ondergeschikte officieren. Ter gelegenheid van het dorpeest, groote plegtigheden of andere omstandigheden oefenden zij zich in het gebruik der wapenen en maakte deel uit van den stoet. Bij ontstentenis van publieke magt werde de schutters voor een gedeelte of alle geboden om bij arrestatien, verwerigen of anderszins de plaatselijke overheid te ondersteunen."*²

Dat wij over wat volgt zo goed zijn ingelicht, heeft voornamelijk te maken met de nauwe betrokkenheid van de familie Michiels met dit schutterswezen. Daarom misschien eerst een korte genealogische uitweiding³.

Jan Alexander Michiels (Eindhoven 1740 - Emmerik 1794) legde de basis voor het aanzien en de rijkdom van zijn familie als beheerder (1774-1794) van de Nassause Domeinen in het ambt Montfort, familiebezit van de prins van Oranje. Dit was tevens het begin van de hechte relatie tussen het huis van Oranje en de familie Michiels. Niet voor niets koos deze later als devies *"Alles door en voor den koning"*.

Hendrik Joseph (1770-1825), zoon van Jan Alexander, bekleedde hoge (ere-)ambten onder het Frans bestuur maar werd na 1815 (terug) een trouw dienaar der Oranjes. Koning Willem I verhief hem in 1822 in de erfelijke adelstand met de titel van baron. Sinds 1804 door aankoop in het bezit van kasteel en dependentiën in Kessenich, ontleende hij daaraan de uitbreiding van zijn achternaam *"Michiels van Kessenich"*. Zijn oudste zoon was Jan Alexander Hubert (*"Alexander"*) baron Michiels van Kessenich (1800-1863).

Een jongere broer van Hendrik Joseph namelijk Arnold Hendrik Theodoor (1774-1846) ter onderscheiding van zijn broer *"Michiels van Verduynen"* (naar het huis Verduynen te Echt) werd eveneens in 1825 in de adelstand verheven en was lange jaren districtscommissaris

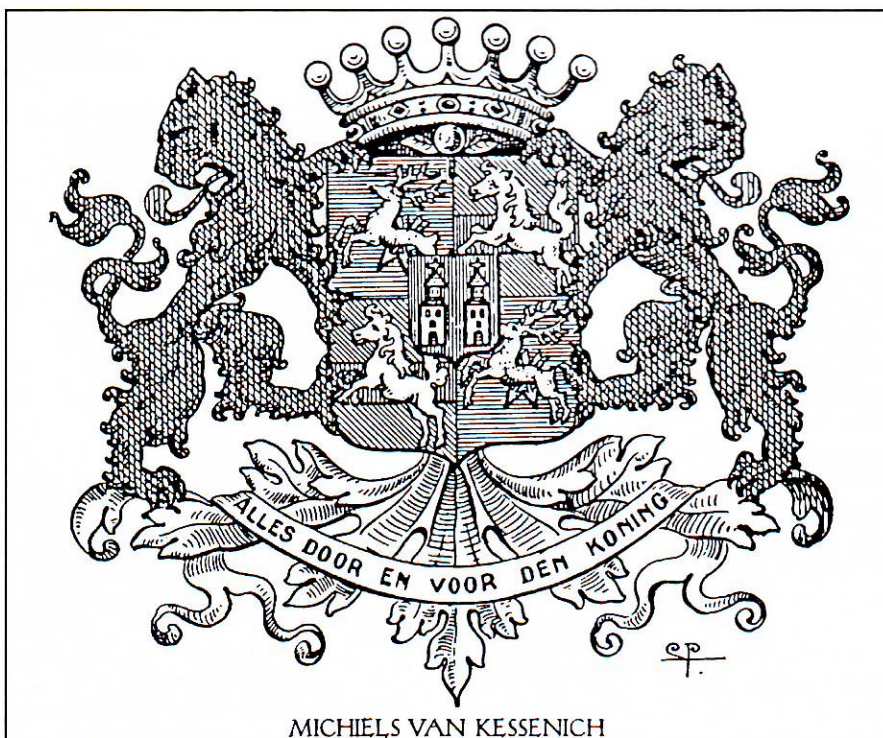
van Roermond en lid van de Tweede Kamer.

Het zijn deze laatste drie Michiels waaraan wij een aantal documenten i.v.m. schutterijen danken.

Gouverneur De Brouckère van Limburg had namelijk op 9 september 1816 weer officieel toelating gegeven *"op geregelde tijden van het jaar naar den vogel te schieten."*⁴ Maar daardoor ontstaan er op vele plaatsen reuzegrote moeilijkheden. Arnold Michiels van Verduynen had de bui reeds zien hangen en omschrijft in zijn reeds geciteerde brief van 4 december 1824 het probleem:

"De goederen en bezittingen der voormaals bestaan hebbende schutterijen in dit arrond(issemen)t zijn tengevolge der wet van 24 april 1793 als vervallen aan de Natie verklaard en door de Ontvangers der Domeinen ingenomen(.) Alle dusdanige goederen ten domeinen kantoren bekend en beschreven zijn dan ook gelijk alle overige Nationale Domeinen verkocht voor Dotatien bestemd enz(.) Mogelijk zijn er eenige zonder bestemming overgebleven en worde thans door het amortisatie syndikaat beheerd. De verdonkeld en bij de Domeinen onbekend gebleven goederen zijn gedeeltelijk door armengestichten godshuizen enz. krachtens de wet van 4e Ventose jaar IX en de besluiten van 7 messidor en 9 Fructidor daaraanvolgende ontdekt en thans bezeten en gedeeltelijk zijn dezelve nog onbekend en worden, in stilte, door de leden de van de vernietigde corporatie van schutters of ook van de oude pachters en bruikers bezeten."

Bij het formuleren van een regeling blijft hij zeer voorzichtig: *"Eindelijk ter beantwoording of en zoo ja welke schikkingen er opzigtelijk de goederen der voormalige schutterijen zouden kunnen en behooren genomen te worden valt het moeilijk iets met grond te zeggen bij aldien men voornemens zoude zijn aan de schutterijen ten platte lande een wettig bestaan terug te geven, zou-*

MICHIELS VAN KESSENICH

Familiewapen Michiels van Kessenich uit: J.M. van de Venne, Limburgsche Familiewapens (Maastricht 1925).

de dezelve de nog verdonkeld geblevene goederen ook behooren hersteld te worden en bij gebrek van inkomsten zoude er kunnen gelegenheid geopend worden om door te doene ontginni(n)ge van onbewerkte gemeente gronden eenige inkomsten te vinden⁵.

In meer dan één dorp proberen de schutters inderdaad terug in het bezit te komen van de gronden die door de Fransen aan andere instellingen zijn toebedeeld:

Susteren⁶

De schutterij St. Sebastiaan richt zich op 16 mei 1818 in een brief tot de gouverneur en vraagt blijkbaar de bemiddeling van Hendrik J. Michiels van Kessenich. Van oudsher kreeg zij van de opeenvolgende landsheren allerhande opdrachten, in ruil waarvoor zij in het genot gesteld was van *“de om de stad liggende wallen en lopende grachten, welke tezamen 45 francs opbrengen”*. De Fransen hebben deze bezittingen overgedragen aan de gemeente die nu de pachtsommen int, terwijl de schutterij haar oude taken is blijven vervullen. Kan zij daarom niet in haar oude rechten hersteld worden?

Elen⁷

In 1819 richt de fabrieksraad van de kerkfabriek zich om advies tot vicaris-generaal Barrett die sede vacante het bisdom Luik bestuurt met de vraag of de *“confrerie de St. Pierre”* terug in het bezit moet gesteld worden van een aantal gronden die door vroegere bewoners waren afgestaan met het doel van de opbrengst ervan kerkelijke diensten te laten celebreren. Barrett antwoordt (natuurlijk) dat deze gronden moeten blijven toebehoren aan de kerkfabriek *“d'autant plus que la confrerie ou compagnie dont il s'agit a cessé d'exister n'ayant été rétablie par aucune autorité.”* Op 25 juli 1829 richten de Elerse schutten zich zelfs tot Koning Willem I persoonlijk *“... verzoekende, dat het Uwe Majesteit moge bevelen, dat alle de goederen en renten voormaals behoord hebbende aan de Schutterij of Broederschap van St. Pieter te Eelen, voor zoo verre dezelve niet wettig vervreemd zijn en die door het Kerkfabriek van Eelen thans worden bezeten, aan supplianten, als uitmakende voornoemde Schutterije, zullen worden gerestitueert...”* Op 3 december 1829 valt nochtans een negatieve beslissing. De admi-

nistrateur van het Binnenlandsch Bestuur, C. Vollenhoven *“... Geeft uit krachte der autorisatie door Zijne Majesteit ten deze verstrekt aan de requestanten te kennen dat hun verzoek wordt gewezen van de hand...”* Michiels van Verduynen stuurt dit bericht door naar Elen. Het origineel, op 17 december 1829 voor ontvangst getekend door kapitein S. Joosten, bevindt zich nog steeds in het Elerse gemeentearchief.

Kessenich⁸

Op 18 augustus 1822 richten de *“officiers en ouderlingen”* van de schutterij van Kessenich die *“voorheen opgeregt is onder de aanroeping van den H. Martinus”* (R. Jacobs capityen, G. Keijaars luytenand, J.D. van duer vaendrager, H. Joosten komma(n)dant en P. Hermans secretaris) zich tot Hendrik J. Michiels van Kessenich: *“De bescherming dan die UwE. altijd aan de verdrukkelingen hebt willen verlenen, boesemt ons ook het vertrouwen in, onze toevlugt tot UwE. te nemen...”* Zij hopen desgevallend op zijn bemiddeling aanspraak te kunnen maken *“indien wij hier over ons de adresseerde aan zijne Majestijt onsen Genadigsten Koning of aan andere Leden van het hooge Staats Bestuur...”*

Gedateerd Het Loo, 7 aug. 1824, komt de koninklijke toelating *“om zich voor hunne ligchaams oefeningen en vermaken te vereenigen, mits zich naar de wetten en naar de regelen der plaatselijke politie gedragende”* echter zonder *“dat in derzelve verzoek, zoo als het is liggende (i.v.m. teruggave van gronden) ... kan worden getreden.”* Intussen zijn de tegenstellingen tussen pastoor Joannes Vandermeer en de *“in de gemeente Kessenich aanwezige (zoo genaamde) schutterij”* zo hoog opgelopen dat Michiels van Verduynen aan de gouverneur moet rapporteren over *“de door dezelve gepleegde stoornis in den kerke dienst aldaar”* (brief van 26 aug. 1823).

Alexander Michiels van Kessenich maakt naar aanleiding hiervan een uitgebreide notitie. De heren van Kessenich zouden in 1622 (sic) de *“Confrerie de St. Martin”* ingesteld hebben, samen met een *“schuttersmis”* voor de overleden leden, jaarlijks op de maandag van de kermis door de pastoor op te dragen met als onderpand een tuin van 100 kleine roeden. Die mis werd dan 's zondags aangekondigd als *“de ge-*

wone schuttersmis”. Ook de huidige pastoor heeft ze nog als dusdanig opgedragen voor de zoon van Jaspar Hermans en voor de echtgenote van Lambert Van Laar.

Sinds een viertal jaren echter wordt er op die maandag een speciale mis opgedragen die niets met de schutterij te maken heeft en die net zo goed op een andere dag zou kunnen opgedragen worden. De pastoor kondigt ze aan als *“mis voor de overledenen van de parochie”* en verklaart dat hij op die manier aan de oude stichting voldoet en dat er trouwens geen schutterij meer bestaat. Hij weigert bovendien al drie jaar lang de absolutie aan de leden van de schutterij, enkel en alleen omdat zij die titel voeren. De bevelen van *“Monsieur le Commissaire Episcopal de Weert”* d.d. 11 april 1825 hebben niet het minste gevolg gehad. De schutters argumenteren daarbij dat zij de koninklijke toelating hebben bekomen om samen te komen (en dus bestaan en zich dus *“schutters”* mogen noemen). Bovendien, zo zeggen ze, al leefde er geen enkele schutter (van voor de Franse Tijd) meer, dan nog zou de pastoor de mis moeten lezen die bij de stichting hoort, vermits hij ook de opbrengsten van de tuin geniet.

De schutters zouden dan ook (aan de bisschop?) willen verzoeken de pastoor de opdracht te geven opnieuw de schuttersmis onder die naam maar desnoods op een andere dag op te dragen en niemand meer de absolutie te weigeren omdat hij zich schutter noemt. Moest dat teveel gevraagd zijn, dan hopen ze ontslagen te worden van hun eed als leden van de broederschap van St. Martinus.

Pastoor Vandermeer wordt in 1827 tot pastoor van Lanklaar benoemd. In vergelijking met Kessenich is dat op dat ogenblik zeker geen bevordering. Hij bedankt *“wegens te hoge ouderdom”* en gaat met emeritaat in Maaseik. Is er verband met de moeilijkheden hiervoor aangehaald en betreft het een soort strafmaatregel? Vormde hij ook in de ogen van de familie Michiels een obstakel voor verdere pacificatie en heeft die haar invloed aangewend om hem te doen overplaatsen?⁹ In ieder geval moeten naderhand de goede relaties tussen pastoor en schutters terug hersteld zijn, getuige het feit dat nu nog steeds kermismaandag een der hoogdagen is van de aloude *“St. Martinus”*.¹⁰

Heythuysen¹¹

In 1781 werd de schutterij van Heythuysen "door het voormalig plaatselijk bestuur aldaar" in het bezit gesteld van twee bunder heide en broek, om met slaghout beplant te worden. De Franse wet van 24 april 1793 maakt ook hieraan een einde. Na hun vertrek wordt de Jonge Schutterij van Heythuysen heropgericht waarvan "de leden ... tot de handhaving der policij zeer ijverig en gediensig zijn." Ze vragen daarom aan de gouverneur om de restitutie van deze twee bunder en die wendt zich tot Arnold Michiels van Verduynen om advies. Zijn antwoord vertrekt op 12 mei 1824.

Hij twijfelt er geen ogenblik aan dat de diensten die de schutterij aan het gemeentebestuur verleent verre de waarde van de twee bunder slaghout te boven gaan. Hij meent echter dat de wet van 24 april 1793 onmogelijk kan genegeerd worden. Bovendien is het nog maar de vraag of het gemeentebestuur in 1781 wel de bevoegdheid had "om dezen afstand te verrigten.... aangezien ter dier tijde, zoo als nog, alle gemeentegronden tusschen de gemeenten het voormalig graafschap Horn uitmakende onverdeeld zijn".

Michiels stelt daarom voor: *In dezen toestand en intusschen dat de gemeenten van voormeld graafschap tot verdeling zullen gekomen zijn, zoude het bestuur van Heithuizen met de rekwestranten onder goedkeuring van het Provinciaal gezag, een tijdelijke overeenkomst kunnen treffen ten gevolge van welke aan deze laatste tot vergelding van het te doene werk het genot van het bedoeld houtgewas zoude kunnen worden toegestaan."*

Neer¹²

Ook de schutters van Neer bezaten voor de Franse tijd een zeker aantal onroerende goederen. "Het armenhuis van Roermond (heeft) deze goederen als verborgen gehouden domeingooderen ontdekt en inbezitstelling hiervan gevraagd en verkregen. Hiertegen heeft het Kerkbestuur van Neer zich verzet en die goederen als hoorende aan de Kerk aldaar gereklameerd, de deswegen gerezene contestatien zijn tot hertoe niet beslist en zullen mogelijk het onderwerp worden van een regts geding".

Dat is voor Michiels van Verduynen nog een bijkomende reden - benevens de wet van 24 april 1793 - waarom de Neerder schutters on-

mogelijk op deze gronden zullen kunnen aanspraak maken.

Wat aanbelangt de herstelling van een wettelijk bestaan aan de schutters van Neer te vergunnen, ten dien zoude mijns inziens de algemeene wet over de organisatie der schutterijen behooren te worden afgewacht, kennende intusschen aan de schutters van Neer de uitoefeningen hunnen ligchaamsbewegingen en gewone vermakelijkheden worden toegelaten, evenals er bij Koninklijk Besluit van 17 aug. (sic) 1824, nr. 106, aan de schutters van Kessenich verleend is."

Heel waarschijnlijk zijn dit niet de enige dorpen geweest, waar de (heropgerichte) schutterijen getracht hebben opnieuw over de oude schenkingen te kunnen beschikken. Het provinciebestuur zit flink verveeld met de hele toestand en verzoekt Michiels van Verduynen om een "gedetailleerde opgave of aanwijzing der goederen, welke aan de voormalige schutterijen hebben toebehoord". Maar aan wie moet hij inlichtingen gaan vragen? "Zoodra de ligging of beschrijving derzelve bekend was, zoude het een of ander liefdadigheidsgesticht of domein ontvanger niet aarselen hiervan het bezit te reklameren zoo dat in den actuelen staat van zaken niet te voorzien is dat de gevraagde inlichtingen kunnen worden ingewonnen en verschaft."¹³

Al krijgt het Limburgse schutterswezen dus na 1815 een stevige nieuwe impuls en voelen de schutters zich naar de geest de erfgenamen van de aloude broederschapen van vóór het Ancien Régime, in rechte zijn ze dat natuurlijk niet. Daarom zijn ook al hun verzoeken tot restitutie van gronden op voorhand tot mislukken gedoemd. Gelukkig is dat echter nauwelijks van invloed geweest op hun voortgaande groei en bloei.

Raymond Driessen.

Noten:

1. Driessen, R., De heropleving van het schutterswezen in de periode 1815-1830, in Limburgs Schutterstijdschrift nr 28 (sept. 1995), blz. 19-20.
2. Rijksarchief Maastricht, Provinciaal Archief, 11927, nr. 906.
3. Roebroek, F.J.M.G., Het Land van Montfort. Een agrarische samenleving in een grensgebied, 1647-1820, Assen 1967. De gouverneurs in de beide Limburgen, 1815-1989, Maastricht, 1989. Van Leeuwen-Canneman, M.C., Inventaris van het archief van de familie Michiels van Kessenich, 's-Gravenhage / Maastricht, 1995.

4. Rijksarchief Maastricht, Provinciaal Archief, 631, 107r.
5. Zie noot 2.
6. Rijksarchief Maastricht, Archief Michiels van Kessenich, 177.
7. Driessen, R., En sal niemand van dit geselschap wijcken. Maaslands schutterswezen vroeger en nu vanuit Elers perspectief, Elen, 1994.
8. Rijksarchief Maastricht, Provinciaal Archief, 11927.
9. Ibid., Archief Michiels van Kessenich, 66, 1213, 1218.
10. Henkens, P., De Geschiedenis van Kessenich, Kinrooi, 1979, blz. 378.
11. Henkens, P., a.w., blz. 347-349.
12. Rijksarchief Maastricht, Provinciaal Archief, 11926, nr. 713.
13. Ibid., 11927, nr. 989.

• KRANTENKOPPEN •

1 feb Kogelvanger voor St. Petrus (Roggel) • Duizenden bōllekes in de betonmolen • 3 feb Protest tegen schootsveld schutterij in Echt-Hingen • 5 feb Echt komt tegemoet aan wensen van schutterij Hingen • Wilhelmina krijgt eigen lokaal bij schootsveld • 10 feb Raad akkoord met bouw schutterslokaal • 28 feb Limburgs Dames Schuttersfeest bij St. Agatha in Haelen • 6 mrt Nieuw lokaal schutterij Ospeldijk • Twaalf-tallen onder de schietboom • Midden-Limburgse Schuttersbond: schuttersfeesten moeten één winnaar krijgen • 11 mrt Federatie akkoord met tarieven OLS in Bocholt • Schutters vragen Vrom ontwerp kogelvanger • 12 mrt Federatie akkoord met prijzen OLS • Koepel voor vrouwelijke schutters • 13 mrt Geen advies ministerie over kogelvanger • 14 mrt St. Joris Kaulille opent OLS-optocht • Liefst 165 schutterijen voor den Ouwe Limburger • 16 mrt Belgische marketentsters breken met 'Clubke van Valkenburg' • 17 mrt Nodige sponsors voor OLS • 19 mrt Bocholt loopt warm voor ontvangst schutters • 20 mrt Noodkreet van schutterij in Ospeldijk • 21 mrt Limburgse schutters steunen initiatief Heythuyse-naar • 22 mrt Liever laser dan lood • 9 apr Clubgebouw van schutterij (in Maasbree) beschoten • 10 apr Susteren bereidt zich voor op schutterstreffen • 16 apr Riet Fleuren voorzitter damesschutters • Rel binnen schuttersbond Juliana • Secretaris R. Fleuren opgestapt, bondsfeest in Blerick van de baan • Jeugd Maasbree gelooft in schutterij • 3 mei Bond Juliana: Geen vervangend schuttersfeest • 7 mei Records voor Limburgs Damesschuttersfeest •

KOPSTUKKEN VII – DE HEER M. H. (Mathieu) HENDRIX

“Het O.L.S. is ook voor een gedeelte van mij ...”

**Een zeer zware dubbele functie:
SECRETARIS O.L.S.-FEDERATIE
èn SECRETARIS Oud-LIMBURGS
SCHUTTERSFEEST 1950-1969.**

Mathieu Hendrix in 1956

De Heer Hendrix werd geboren te Haelen op 12 juli 1914, enige maanden vóór het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Leerde in het ouderlijk huis de schutterswereld kennen: vader Hendrix was meermalen koning van Schutterij St. Agatha te Haelen (rond 1910-1914). Zoon Mathieu wordt ook lid van deze vereniging. Eénmaal Koning (1949) en verscheidene keren behorend bij het O.L.S.-zestel. Algemeen Chef Boekhoudbureau L.L.T.B. (Limb. Land- en Tuinbouw Bond) te Roermond.

De situatie vóór 1949

Op een van de eerste Oud-Limburgs Schuttersfeesten na de Tweede Wereldoorlog, dat van Wessem in 1948, ontstond onenigheid over het aanwijzen van de winnaar en dus van de organisator voor 1949: St. Nicolaas Heythuysen of St. Sebastianus Neer. Neer bleek geschoten te hebben met schutters die van verschillende verenigingen lid waren, of die zelfs niet

eens lid waren van een vereniging. Uiteindelijk is het O.L.S.-1949 toegewezen aan Heythuysen. In Heythuysen geen onenigheid over de uitslag: er was maar één vereniging met 18 punten: Asenray.

Dat was dus gauw bekeken.

Dat was niet gauw bekeken, want die moesten nadat ze de 18 punten behaald hadden, nog terug naar Asenray om hun officiële ledenlijst te halen. Om te controleren of de zaak wel conform de regels was. Alles bleek goddank in orde.

In Asenray (O.L.S.-1950) ging de strijd tussen St. Martinus uit Horn en St. Hubertus uit Tegelen. Federatiesecretaris was toen de heer Engels uit Baarlo.

Er waren dus geen ledenlijsten?

In plaats van de ledenlijsten had men gewoon een stukje papier waar de namen op stonden.

En dat stukje papier hadden ze, bij wijze van spreken, ter plaatse kunnen invullen...

1949: Mathieu Hendrix als koning van Schutterij St. Agatha-Haelen

Dat stukje papier máákten ze daar ter plaatse. Zonder dat er enige controle was, of die mensen lid waren of niet. Totaal geen rechtsgeldigheid dus. Daar is toen zeer veel over te doen geweest en daar zijn al die moeilijkheden door ontstaan. Het hele conflict duurde tot in het najaar 1950 vóór uiteindelijk de prijs werd toegekend aan Horn. Daar is Mr. Dr. Rieter, Officier van Justitie uit Roermond, nog aan te pas gekomen. Er was in die tijd eigenlijk geen directe leiding. Als een vereniging bijvoorbeeld om 5 uur moest schieten en het waaide wat fors of de zon scheen wat verkeerd op hun aanlegpaal, dan kwamen ze eenvoudig niet opdagen. Niemand trad daar tegen op.

'n Artikel blijkt hèt artikel

Deze situatie was de heer Hendrix een doorn in het oog. De hele gang van zaken irriteerde hem mateloos. Hij begreep direct dat het verloop en de herhaling van de gebeurtenissen een malaise-toestand te weeg bracht in de hele schutterswereld en zelfs een bedreiging kon gaan vormen voor het voortbestaan van het O.L.S. überhaupt. Hij reageert. Laat het niet bij het uiten van wat woorden alleen. Wil gegevens aanreiken die moeten aantonen hoe het wèl kan. En: Hij publiceert een artikel met suggesties in de Maas- en Roerbode van 17 juli 1950. Een artikel dat zeer belangrijk zal blijken te zijn en dat verstrekkende gevolgen zal hebben voor de hele schutterswereld. Een artikel, dat richtinggevend wordt voor de toekomst en waarvan de toepassing en de uitwerking tot op heden, O.L.S.-1996, met enige wijzigingen in details hier en daar, onverminderd van kracht is gebleven.

**Voorstel van de Heer HENDRIX:
Voer uniforme ledenlijsten in**

De voorstellen van de heer Hendrix, die tegenwoordig zo ingeburgerd zijn, dat men zich niet kan voorstellen dat ze er ooit niet waren, luiden:

1. Er moet vóór het O.L.S. een ledenlijst zijn opgemaakt.
2. Deze ledenlijst moet officieel worden ingediend bij de O.L.S.-Federatie.
3. Aan de hand daarvan moet gecontroleerd worden of een schutter ook inderdaad op de lijst voorkomt.
4. Men is verplicht te schieten volgens lotingsnummer. Er mag een kwartier speling zitten in de vastgestelde tijd, dan moet de betreffende vereniging aan de schietboom zijn geweest, anders is haar beurt definitief voorbij. Het is dan absoluut onmogelijk nog iets voor haar te regelen.

De uitvoering in de praktijk

De toenmalige O.L.S.-Federatiesecretaris, de heer Engels, legde door de ontstane conflictsituatie zijn functie neer. Hij liet zich eenvoudig niet meer zien.

Federatievoorzitter, de heer M. Geurts (1949-1956), verzocht de heer Hendrix naar aanleiding van diens artikel, het secretariaat op zich te nemen: "Het Bestuur vindt dat JIJ de man bent die zijn eigen ideeën maar eens moet gaan uitvoeren". Na enige aarzeling - "Je laat tenslotte toch je eigen vereniging enigszins in de steek om voor het grote geheel te gaan werken" - accepteerde de heer Hendrix de uitnodiging.

Hij zou de zeer zware dubbele functie van Federatiesecretaris en Secretaris van het Oud-Limburgs Schuttersfeest bijna twintig jaar bekleeden: van 1950 tot 1969.

Verdere gang van zaken, aanvangsmoeilijkheden

Eerste grote opdracht dus: het invoeren van de uniforme ledenlijsten. "We zijn direct voor het OLS in Horn (1951) gestart met een officiële ledenlijst, die vóór 15 mei van het jaar waarin het OLS-Feest gehouden werd, bij de Federatiesecretaris moest worden ingediend. Diezelfde lijsten worden met enkele kleine wijzigingen nog steeds gehanteerd."

Aan de praktische toepassing van de lijsten bleek toch nog wel het een ander bij te schaven te zijn. "Men moest, nadat een vereniging 18 punten geschoten had, elke schutter van het betreffende zestal persoonlijk gaan controleren.

Bij de Nederlanders aan de hand van een rijbewijs, een Bewijs van Nederlanderschap, een pas. Bij de Belgen o.a. via hun "Eenzelvigheidsbewijs" (Identiteitsbewijs).

Er bleken dan moeilijkheden te ontstaan, doordat er altijd wel minstens één lid van het zestal was dat zo'n juridisch bewijs thuis had laten liggen. Dat heeft zo toch nog een paar jaar geduurd.

Bovendien lijkt mij e.e.a. zeer tijdrovend te zijn geweest.

Zéér tijdrovend. Hoewel het ook weer erger lijkt dan het was, omdat er in die jaren nog echt niet zóveel verenigingen waren die 18 punten schoten. Het, ook toen al, grote aantal deelnemende verenigingen werd zo dus tot een heel klein groepje teruggebracht, door eigen prestaties.

Voor de verenigingen kon het niet-legitimeren kwalijker gevolgen hebben dan voor de controlerende federatiesecretaris, die "alleen maar" wat extra-tijd kwijt was. Zo deed zich in 1954, in Margraten, de zeer onaangename situatie voor, dat iemand die lid was van het zestal dat de 18 punten had geschoten, zich onmogelijk binnen de voorgeschreven tijd kon legitimeren als lid van de betreffende vereniging.

Toen stond men voor het dilemma of men deze vereniging mee mocht laten doen bij het kavelen of niet. Men was zeer streng: niet dus.

In Margraten werd daardoor schutterij St. Urbanus Montfort uitgesloten van kaveling. Dat was toen zeer pijnlijk.

Een soort proefproces dus eigenlijk. Inderdaad.

Verdere verfijning: de Federatiebewijzen

Om eens en voor altijd dergelijke problemen uit de wereld te helpen, is men op het idee gekomen de legitimatie nog verder toe te spitsen, nog meer te vervolmaken. Men ging de FEDERATIEBEWIJZEN invoeren, die van de Federatie uit opgemaakt, gecontroleerd en verstrekt zouden worden aan elke individuele schutter. Alle gegevens zouden voortaan op één document zichtbaar zijn: naam, geboortedatum en -plaats, zoals ze op de pas, het Bewijs van Nederlanderschap of het Eenzelvigheidsbewijs voorkwamen. Bovendien mèt de pasfoto van de betroffene. Men ging zo ver dat men voorschreef dat die pasfoto afgestempeld moest zijn door de Gemeente van inwoning.

Met daarnaast uiteraard de vermelding van welke vereniging de draager van het bewijs lid was. Deze bewijzen werden daarna, voordat het O.L.S.-feest gehouden werd, aan het Federatiesecretariaat toegezonden, waar ze aan de hand van de ledenlijsten werden gecontroleerd.

Was alles in orde bevonden dan kon elke schutter met dat bewijs op het O.L.S. voor zijn vereniging uitkomen en was juridisch alles volkomen waterdicht geregeld.

Een voor die tijd een zeer ingrijpende, haast geniale oplossing.

We vonden het inderdaad een zeer goede oplossing van het identificatie-probleem.

Nù heel gewoon en men kan zich nauwelijks voorstellen dat het ooit anders is geweest, vooral de jongere generatie niet. Maar in die jaren waren deze federatiebewijzen EEN TOTALE NIEUWIGHEID. Er werden daarmee twee moeilijkheden tegelijk ondervangen. Op de eerste plaats: de man in kwestie staat via zijn pasfoto duidelijk zèlf op het document. Verwisseling of falsificatie is -normaal gesproken- uitgesloten. Op de tweede, zeker niet minder belangrijke plaats verviel het toch wel tijdrovend karakter van de controle-op-het-terrein, want zoals gezegd, voorheen moest alles ter plekke gechecked worden. Daar kwam nog een derde belangrijk element bij: tot dan toe werd een schutter pas gecontroleerd nadat zijn vereniging de vereiste 18 punten geschoten gehad. Nu waren de gegevens van elke schutter geverifieerd voordat hij het feestterrein opkwam en nog geen enkel schot gelost had.

Een principieel verschil. Werd alles meteen als zodanig aanvaard en naar volle tevredenheid toegepast? Inderdaad een principieel verschil. Echter, op de eerste daarop volgende Oud-Limburgers was het eigenlijk toch nog wat moeilijk: men moest wennen aan de nieuwigheid. Daardoor is het voorgekomen dat men achteraf tòch nog even elk zestal schutters dat 18 punten behaald had, controleerde aan de hand van de ledenlijsten.

Een dubbel afchecken dus.

Dat was het zeker. Om alles te voorkomen. U moet bedenken dat het verleden met zijn conflicten toen nog vlak achter ons lag en we in een periode van opbouw naar de

toekomst zaten. We waren dus hyper-correct.

Het grote doel dat ik mij persoonlijk ook gesteld had, was immers: het Oud-Limburgs zou moeten verlopen zonder enig conflict over de uitslag. En zonder enige rancune van andere verenigingen ten opzichte van de winnaar. Als alles op het feestterrein afgelopen was, moest de winnende vereniging met een gerust hart naar huis kunnen gaan en kunnen zeggen: "We hebben hem", zonder meer.

Federatievoorzitter M. Geurts (1949-1956)

Het Federatiebestuur, waar de heer Hendrix in 1950 als secretaris bij begon, was samengesteld uit Voorzitter de heer Michel Geurts uit Wessems, Ondervoorzitter de heer Lumens uit Buchten, de toen 80-jarige heer Laval uit Strucht, de heer Heynen uit Venlo, de heer Hermans uit Grathem, de heer Loenders uit St-Odiliënberg, "meester" Creemers uit Molenbeersel en de heer Dillen uit Meeswijk.

U bent de enige van dit bestuur die nog in ons midden is. Zoudt U ons -wellicht zeer nuttig voor latere schutterij-historici - uit Uw herinnering iets meer kunnen vertellen over de persoon van de Voorzitter, de heer Geurts?

De heer Geurts was een prima voorzitter. Hij noemde zichzelf "een gewone boeremens", maar hij beschikte over ruime bestuurservaring en kon uitstekend leidinggeven. Hij was voorzitter van de Boerenbond in Wessems en ook nog bestuurslid van een paar andere coöperatieve verenigingen. Voorschriften voerde hij compromisloos uit. Ik hoor nòg zijn stereotype gezegde: "Die Reglementen zijn vastgesteld, het OLS-Feest moet dus ook volgens die Reglementen verlopen."

Zwart-wit redenering dus. Maar dat moest ook haast wel, bij de diep ingrijpende sanering die tijdens zijn voorzitterschap een aanvang nam. Hij stond op zijn stuk. Om een hem typerend voorbeeld te noemen: op een gegeven ogenblik zijn bij één O.L.S niet minder dan zeventien verenigingen van deelname uitgesloten geweest "wegens te laat indienen".

In de Feestgids van het O.L.S.-1957 te Beesel schreef de heer Hendrix als Federatiesecretaris een artikel waarin hij voorzichtig de begin-spanningen liet doorschemeren. Onder de titel: "Bij het afscheid van voorzitter M. Geurts" noteerde hij daar: "De heer Geurts hield in deze moeilijke overgangstijd (1948-1950, J.W.) het hoofd koel en hield vast aan de bestaande reglementen en voorschriften. (...) Het spreekt vanzelf dat deze reorganisatie met gemengde gevoelens werd ontvangen, doch ook in deze toonde de heer Geurts zich een bekwam en voor ieder toegankelijk voorzitter.

Toen de reglementen eenmaal door de Algemene Vergadering aanvaard waren, vergde hij ook van ieder een strikte naleving van de bepalingen en al moest hij soms met leedwezen tot een of andere uitsluiting beslissen, hij deed dit steeds met het Reglement in de hand, in het bewustzijn dat alleen een straffe uitvoering van de bepalingen in het belang was van het gehele schutterswezen en in het belang van onze beide gewesten."

De samenwerking met Mr. Frans Haffmans

Ik herinner mij uit eigen ervaring, dat Uw samenwerking met Federatievoorzitter Mr Frans Haffmans zo uitstekend was, dat wij U beiden indertijd zeer waardierend "het duo Haffmans-Hendrix" noemden. Vanaf het eerste ogenblik is de samenwerking met Mr Haffmans perfect geweest. Het klikte meteen. Bij zijn aantreden als Federatievoorzitter heb ik hem verwelkomd in een artikel in de Feestgids van het O.L.S. te Beesel in 1957. Ook hier voorzichtigheid naar de toekomst toe.

Ik schreef toen: "De heer Haffmans wacht geen gemakkelijke taak. Hij zal niet alleen het instandhouden van het thans verkregene, doch ook de verdere uitbouw over onze provinciegrens met vaste hand moeten leiden. Heer Haffmans wees er van overtuigd dat de schutters U met vertrouwen zullen ontvangen."

Zoals gezegd, de heer Geurts - Haffmans voorganger dus - was een prima voorzitter, met wie ik graag heb samengewerkt. Maar hij had, gezien zijn achtergrond en zijn leeftijd - hij was bijna 70 jaar oud -, natuurlijk beperkte mogelijkheden. De Heer Haffmans was in alles het tegenovergestelde. Hij was nog vrij jong - 36 jaar - toen hij als Federatievoorzitter aantrad en enorm dynamisch. Door zijn achtergrond als Mr. in de Rechten en notaris beschikte hij uiteraard over veel meer relaties en zeer vaak op een ander niveau. Binnen de schutterijen had hij zijn sporen verdiend als voorzitter van de Bond Juliana te Baarlo.

Bovendien was hij al enkele jaren lid van de Algemene Vergadering. Hij was volkomen voor zijn taak berekend. Naast een verbluffende kennis van zaken - enorme dossierkennis zou men tegenwoordig zeggen - had hij een grote menselijke uitstraling. Je voelde steeds dat het bij hem om de zaak ging waarvoor hij zich inzette en niet om persoonlijk aanzien.

U zei bij het begin van dit onderhoud: "Es dit kaemerke èns koos sjpraeke..."

Inderdaad! Hier in deze serre hebben hij en ik heel wat gesprekken gevoerd samen, over de vernieuwingen die wij wilden gaan invoeren. Ik herinner me nog heel goed zijn opmerking na de zoveelste "twee-persoons-vergadering": "Mathieu begin mèr alvas èns te sjrieve, dan kieke veer 't later same terdege nao.."

En ik begon "alvast maar eens te schrijven". Het resultaat van onze samenwerking heb ik U daarnet geschetst.

En daar profiteren wij allen tot op heden van.

Een praktische tussenvraag. Werden de ledenlijsten nadat ze ingevuld aan U toegezonden waren en hun dienst bewezen hadden bij de controle, in een archief opgeslagen? Met andere woorden, kunnen ze eventueel opgevraagd worden voor verdere studie over bijvoorbeeld ledenbestanden vanaf 1950? Ik had alles netjes opgeborgen in archiefdozen. In mijn garage had ik een groot rek gebouwd. Alle gegevens zaten er per jaargang geordend in: alle ledenlijsten en corpskaarten. Plus de uitslagen van elk O.L.S.

Dat was dus een particulier initiatief. Tot hoelang hebt U het archief bijgehouden en waar zijn die gegevens naar toe gegaan toen U Uw functie van Federatiesecretaris neerlegde?

Eigen initiatief, inderdaad. Gewoon bij mij thuis. In het najaar van 1969 ben ik gestopt, het O.L.S. van 1970 heb ik niet meer als secretaris meegemaakt. Ik heb toen aan het federatiebestuur gevraagd, wat er met de ledenlijsten moest gebeuren. Antwoord: "Doet U die maar weg, daar kunnen wij verder toch niets meer me doen." En zo zijn ze verdwenen. Ik heb dat ontzettend jammer gevonden, toen, maar het is helaas gebeurd.

Hadden ze niet aan Uw opvolger doorgegeven kunnen worden?

Er was gewoon geen belangstelling voor, zoals ik al zei. Dus van doorgeven was al helemaal geen sprake. Helaas.

Alles is dus verloren gegaan?

Gelukkig niet! Ik vond de gegevens zo belangrijk, dat ik niet alle ledenlijsten heb opgeruimd. Enkele jaargangen zijn volledig bewaard gebleven. Men kan er voor eventuele studie desgevraagd altijd over beschikken.

Heeft men U in die tijd wel eens om gegevens gevraagd?

Zeker. En soms om gebeurtenissen

die toen ook al jaren geleden waren. Om een voorbeeld te noemen: rond 1970 was er bij schutterij St. Martinus te Molenbeersel onenigheid ontstaan over de vraag wie in 1953 op het O.L.S. in Beesel misgeschoten had bij de kaveling. Ieder wees weer een ander als de "schuldige" aan, enzovoorts. Uiteindelijk heb ik desgevraagd uit mijn archief via de corpskaarten kunnen achterhalen wie precies gemist had. Ik heb hun die corpskaart meteen kunnen toezenden. Einde conflict Molenbeersel.

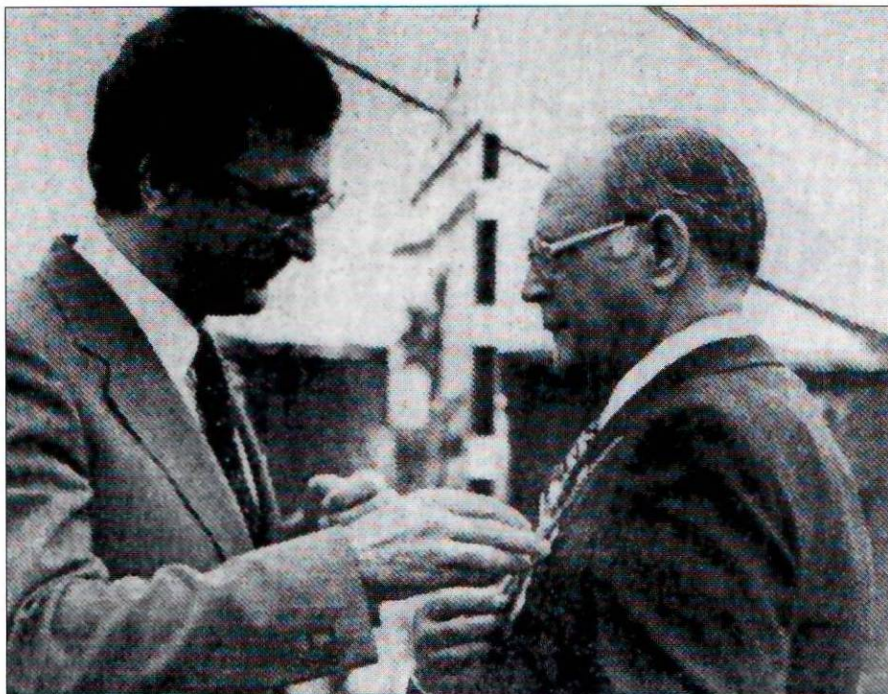
Onderscheidingen

Het vele baanbrekende, zeer veel persoonlijke tijd vergende werk van Federatiesecretaris Hendrix vond zijn zeer verdiende erkenning in twee onderscheidingen van gewicht. In 1972 reikte de Commissaris van de Koningin in Limburg Mr. Dr. Ch. van Rooy hem de eerste Erkentelijkheidspenning in zilver van de stichting Steun aan het Schutters- en Gildewezen in de beide Limburgen (de S.A.S.) uit. In 1977, bij gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de OLS-federatie, kon Gouverneur J. Kremers hem de Eremedaille in goud in de Orde van Oranje Nassau opspelden.

Een laatste vraag: U hebt in één persoon de beide functies van O.L.S.-federatie-secretaris en van het O.L.Schuttersfeest bekleed.

Op 9 juni 1972 werd de eerste erkentelijkheidspenning van de Stichting S.A.S. uitgereikt. Gouverneur Charles van Rooy overhandigde de eerste penning aan Mathieu Hendrix.

1977: Gouverneur Sjeng Kremers speldt Mathieu Hendrix de eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje Nassau op.

Deze combinatie moet toch enorm veel tijd van U gevergd hebben.

Inderdaad. Honderden uren per jaar heb ik eraan besteed. Vrije weekendes, vacanties, alles voor het schutterswezen. In de invoering en later de controle van de Federatiebewijzen enzovoorts, ging natuurlijk een heleboel tijd zitten.

Bovendien kreeg ik heel vaak uitnodigingen om op Bondsvergaderingen nadere toelichting over een en ander te geven.

Dat is tegenwoordig toch anders.

Zeër zeker. Bij mijn afscheid zijn de beide secretariaten gesplitst, zodat men nu twee functionarissen heeft, een voor de O.L.S.-Federatie en een voor het Oud-Limburgs Schuttersfeest dus.

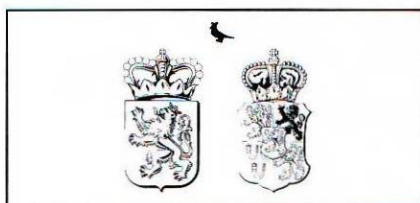
De altijd zeer bescheiden heer Mathieu Hendrix raakt toch even geëmotioneerd als hij tot slot van het interview opmerkt: "Door al die tijd die ik eraan besteed heb in die bijna 20 jaar, mag ik toch echt wel zeggen, dacht ik: "het O.L.S. is ook voor een deel van mij..." Ik hoop voor Mr. Frans Haffmans z.g. en, heel oprecht, ook voor mezelf, dat ons werk, waaraan wij beiden tot welslagen van de tegenwoordige O.L.S.-feesten zozeer onze krachten hebben mogen wijden, tot in lengte van dagen door de tegenwoordige functionarissen tot op bepaalde hoogte gewaardeerd mag worden".

Hij kan en mag er verzekerd van zijn, dat deze zeer verdiende waardering voor hun beider werk ook heden nog, in 1996, zeer reeël aanwezig is bij van eenieder die nauw bij het schutterswezen betrokken is. En dat "tot in lengte van dagen" zal blijven.

Mathieu Hendrix in 1996

**Leeuwen-Roermond, 25-04-1996
Drs. Jean Walraven.**

REGIONAAL CLUB KAMPIOENSCHAP

In de Oostelijke Mijnstreek komen jaarlijks een viertal schutterijen, vóór het begin van het drukke schuttersseizoen, onder elkaars schietstangen bij elkaar. Op de schuttersweiden van Schinveld en Brunssum meten de schutterijen St. Sebastianus-Heerlerheide, St. Johannes en Clemens-Merkelbeek, de Schinveldse St. Eligius en Juliana schutterij en tenslotte schutterij St. Gregorius de Grote-Brunssum hun krachten met de zware buks.

In een viertal weken schieten de A- en B-zestallen ieder twee rondes van achttien schoten op bølkes van 1½ cm x 1½ cm x 1½ cm.

Het Regionaal Club Kampioenschap, afgekort R.C.K., is geen nieuw fenomeen. Al drie decennia lang komen die vier schutterijen uit het Zuidelijke Oost-Limburg bijeen. Pas in 1989 werden een tweetal wisselbekers aangeschaft. Die worden nu elk jaar plechtig uitgewisseld. Winnen is immers een "opwarmertje" voor het komende schuttersseizoen van de Amstenraadse schuttersbond Sint Gerardus. Ook al is het absoluut geen graadmeter, toch bracht het R.C.K. in 1990 een OLS-winnaar voort. De bezieling en uitstraling is absoluut speurbaar. Getuige hiervan zijn de nerveuze schietmeesters. Onzeker van de opkomst maken ze een zo optimale samenstelling van beide zestallen. Slechts één schuttersvereniging kan geen B-zestal bij elkaar krijgen om een serieuze gooi te doen naar de titel.

In 1996 werd het pleit op "d'r Knoa" beslecht. Het schietterrein van schutterij St. Gregorius de Grote is het hoogste punt van de zeven heuvels waarop Brunssum is verzet. In een sportieve strijd bleek in de B-klasse Brunssum het sterkst. St. Johannes en Clemens prolongeerde de titel bij de A-zestallen. De uitslagen vielen met name op met het grote verschil waarmee kampioenen hun belagers achter zich wisten te laten.

De eerste resultaten onder de schuttsbomen van de bondsschuttersfeesten zijn echter belangrijker. Daar waar de wedstrijdspanning werkelijk tastbaar wordt, tekenen de echte winnaars voor de eerste prijzen.

Jean-Pierre Schobben.

LEE UW BIER
Valkenburg

de onmisbare schakel... als het om feesten gaat!

HANSEN DRANKEN & HANSEN Evenementen

LINNE 46 53 00 LINNE 46 57 75

Als smaak de keuze bepaalt

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 0492-550792
FAX 0492-522269

TRIEPELS
SLAGWERK

daar sla je je slag

- Drums • Bekkens • Percussie
- HA.FA.BRA • Stokken
- Vellen • In-en verkoop • Reparatie

Elsstraat 9, 6191 JW Beek, Tel.: (046) 437 23 93, Fax (046) 436 91 40

OUD-LIMBURGS SCHUTTERSFEEST – Bocholt 7 juli 1996 –

Chartermeester Mathieu Versleegers

De wens van elke schutterij is om ooit het Oud-Limburgs Schuttersfeest te winnen! Die wens is voor schutterij St. Laurentius uit Bocholt afgelopen jaar in Voerendaal in vervulling gegaan. Het zestel van schutterij St. Laurentius bleek vorig jaar tijdens de kavelrondes in Voerendaal over de sterkste zenuwen te beschikken.

Als winnaars vervoerden zij de wisseltrofee "d'n Um" en het recht om het Oud-Limburgs Schuttersfeest in te richten. Een zware klus, maar voor de Gemeente Bocholt een hele eer om samen met de schutterij dit groot feest op touw te zetten.

Onder auspiciën van het OLS-Federatiebestuur zijn de stuurgroep en de diverse werkgroepen het afgelopen jaar druk in de weer geweest met de voorbereidingen van deze grootse manifestatie.

De organisatie hoopt op 7 juli 1996 duizenden bezoekers te laten proeven van een gezellige sfeer in het gastvrije Bocholt.

Programma

Zaterdag 6 juli 1996

18.30 uur Plechtige Hoogmis in de St. Laurentiuskerk voor de levende en overleden leden van schutterij St. Laurentius Bocholt.

Zondag 7 juli 1996

11.15 uur Ontvangst van de autoriteiten en ere-genodigden door het bestuur van de OLS-Federatie aan de erepoort..

11.30 uur Ceremoniële opening op het feestterrein:

- Begroeting autoriteiten
- Inspectie van de schutterijen door de autoriteiten
- Vlaggenparade begeleid door de Koninklijke Schutterij St. Laurentius Bocholt
- Vendelgroet door vendeliers.

12.00 uur Openingstoespraken in de feesttent door autoriteiten.

12.45 uur Openingssschoten door autoriteiten en ere-genodigden.

13.30 uur Vertrek optocht met defilé voor de ere-tribune.

Aanvang marswedstrijden, wedstrijden solisten, exercitiewedstrijden, vendelwedstrijden op het feestterrein.

15.30 uur Aanvang beoordeling koningsparen, koningen, koninginnen, keizers, generaals, bielemannen, sappeurs en marketensters met optochtnummers 1-40.

16.15 uur Aanvang van het korpschieten eerste ronde.

16.30 uur Beoordeling van de overige wedstrijden van het schutterswezen, beoordeling van de hogere optochtnummers.

19.15 uur Kaveling van de schietwedstrijden.

19.30 uur Bekendmaking van de prijswinnaars optocht en terreinwedstrijden.

21.30 uur Bij 100 lux of minstens 15 ploegen stopzetten van de wedstrijden.

23.00 uur Afsluiting Oud-Limburgs Schuttersfeest-1996 met groots vuurwerk.

Optocht en defilé

De optochtroute is $\pm$ 1400 meter lang en loopt door het centrum van Bocholt.

Het defilé wordt afgenomen op het Kerkplein waar de ere-tribune is opgesteld.

Feestterrein

Het O.L.S.-Feestterrein is circa 12 hectaren groot en is gelegen op de sportterreinen aan "De Damburg", een oude herenhoeve uit de 16e eeuw. Het feestterrein ligt op 600-700 meter van de dorpskern.

– Materiaalwagens komen Bocholt binnen via Bree of via Weert en Lozen richting Bree. Tot 12.00 uur wordt een aparte toegangsweg opgehouden tot vlak bij het feestterrein.

De organisatie beschikt over circa 30 hectaren parkeergelegenheid gelegen in de nabijheid van het feestterrein en de optochtroute. Er zijn 3 grote parkings voorzien voor bezoekers en verder nog aparte parkings voor materiaalwagens, genodigden, juryleden, federatiebestuur en medewerkers van het O.L.S.-1996.

Bij iedere ingang wordt een aparte plaats voor fietsen voorzien.

Dagelijks Bestuur Schutterij St. Laurentius-Bocholt

Vervoer en parkings

Er zullen twee grote aanvoerroutes zijn:

– Enerzijds via Bree naar Bocholt voor het verkeer komende vanuit het Maasland alsook van de grensdoorgangen Kessenich en Maaseik.

– Anderzijds via Lozen en Kaulille voor het verkeer komende vanuit Weert.

– Verdere toegangen zijn er langs de baan Bree-Peer via de afslag Reppel en ook via Grote Brogel.

– Autobussen komen Bocholt binnen langs de baan Lozen-Bree, afslag Sportlaan, dit zowel uit de richting Weert en Lozen, als uit de richting Bree.

Invaliden die hun mindervalide-parkeerkaart tonen, mogen parkeren op de parking van de genodigden en/of juryleden. Zij moeten Bocholt binnenkomen via Kaulille of Grote Brogel.

De parkeerplaatsen voor bussen zijn gemakkelijk bereikbaar indien men de aangegeven routes volgt.

Extra omkadering

Het folklore-element, het cultureel-historische aspect, de nevencompetities en uiteraard het schieten zelf blijven hoofdzaak tijdens een O.L.S.-Feest. Toch heeft de organisatie getracht enkele nieuwe zaken te zoeken om het O.L.S.-1996 een extra aantrekkingskracht te geven:

– Als op 7 juli de duisternis is gevallen en het schieten beëindigd is, wordt het O.L.S.-Feest in Bocholt afgerond met een prachtig vuurwerk.

– Voor de jeugdige bezoekers wordt op het feestterrein een kinderdorp ingericht met diverse attracties, o.a. houten speeltoestellen, springkastelen, een parunit, een klimtoren, enz. In de late namiddag wordt een optreden voorzien van Lamda's Kinderparaty. In het ganse kinderdorp is er begeleiding voorzien.

Consumpties

Kop koffie	1 bon
Kop soep	1 bon
Broodje ham/kaas	1 bon
Salade	1 bon
2 gekookte eieren	1 bon
Broodje hamburger	2 bonnen
Broodje frikandel	2 bonnen
Broodje kroket	2 bonnen
Hot-dog	2 bonnen
Friet en saus	2 bonnen
Saté	2 bonnen
Kippets	2 bonnen
Cervelaatworst	1½ bon
Kroket	1½ bon
Currywurst	1 bon
Gehaktbal	1 bon

Diverse ijssoorten tegen contante betaling.

De consumptieprijs bedraagt 35 BEF.

Op het O.L.S.-Feestterrein zijn diverse wisselkantoren en bonnenverkooppunten voorzien.

Entreprijzen

De entreprijs bedraagt 100 BEF (of f 5,-).

Gratis inkom voor:

- kinderen beneden 12 jaar
- leden van deelnemende verenigingen in **volledig** uniform én met een geldig O.L.S.-Federatiebewijs.
- diegenen die in het bezit zijn van een geldig O.L.S.-Federatiebewijs

De Koninklijke Schutterij St. Laurentius en de ganse Bocholter gemeenschap wenst de schutters en toeschouwers een spannende strijd en een onvergetelijke "Oude Limburger" in Bocholt!

Jan Schrijvers,
PR verantwoordelijke.

Bocholt - Toeristisch

De grensgemeente Bocholt waar het OLS plaatsvindt, is het dorp van de "Torenkruisers". In 1910 werd de kerktoeren 9,4 meter verschoven en zo kwamen de inwoners aan die naam. In de St. Laurentiuskerk kan men zich hier van overtuigen. Er is ook een uniek museum in Bocholt, gewijd aan het schuimend bier dat in de brouwerij Martens gebrouwen wordt.

De deelgemeente Reppel heeft een recreatieoord "De Watermolen" waar forelvisseren en liefhebbers goed aan hun trekken komen. Naast de 4 watermolens op de Aabeek, staat er in Kaulille nog een windmolen, een grondzeiler uit 1891. In Lozen wandelt en fietst men langs de Zuid-Willemsvaart. Bossen en heide kan men doorkruisen via de fiets en wandelroutes. Ook dagtrips voor groepen zijn mogelijk in de OLS-gemeente. Meer informatie kan men bekomen bij de Toeristische Dienst op het gemeentehuis (Tel. 089-465034).

OLS sprokkels

* Deelname door 165 schutterijen. Slechts 6 verenigingen laten verstek gaan.

* Vuurwerk op het OLS. Na het vallen van de duisternis op 7 juli zal er een prachtig vuurwerk ontstoken worden. Een extra attractie voor schutters en bezoekers!

* Kinderdorp. Om gezinnen met kinderen aan te trekken, hebben de organisatoren gedacht aan een 'Kinderdorp' met springkastelen, houten toestellen en een Para-klimtoren. Er is ook een Lambda's kinderpark in de late namiddag.

* Hoofdsponsors. Er zijn 6 hoofdsponsors aangetrokken: Brouwerij Martens, Jacobs Catering, ASLK Bank, Conentra (Het Belang van Limburg en De Weekkrant), TV Limburg en de Gemeente Bocholt.

* Gemeente levert voorzitter en veel steun! Burgemeester Jos Mi-

chels is voorzitter van de Stuurgroep. Zijn gemeente geeft veel steun voor de terreinen en de logistieke en administratieve omkadering van het OLS.

* Buren openen de optocht. Schutterij St. Joris opent als eerste de lange rij schutterijen, gevolgd door St. Antonius-Stramproy dat in 1995 tweede werd in Voerendaal.

* Poort van de Bocholtse Damburghoeve. Het logo wordt overheerst door het gebouw waar het feest plaatsvindt en verder door de 'buks' en de letters OLS.

* Gratis opleiding bier-tappen. De plaatselijke brouwerij Martens is erg betrokken bij de organisatie. Ze wil dat haar drank op een goede manier wordt getapt en zorgt dan ook voor een gratis opleiding van de 'biertappers'. Voor 35 BEF zal er een lekkere frisse pint bier worden aangeboden.

SOLISTENCONCOURS RK ZUID-LIMBURGSE SCHUTTERS BOND

Op zondag 28 april j.l. werd door schutterij St. Barbara-Meerssen het solistenconcours georganiseerd. Dit concours, in 1982 in het leven geroepen om met name de drumbandleden in het stille seizoen te activeren en te motiveren, blijkt op de schutterskalender een bijzondere plaats in te nemen. Naast de leden uit de verenigingen van de schuttersbond zelf, blijken steeds meer solisten uit de schuttersbond St. Gerardus, schuttersbond Eendracht Born-Echt, alsook de schuttersbond Berg en Dal de weg naar dit concours gevonden te hebben. Zoals de laatste jaren reeds gebruikelijk was, mocht ook deze organisator zich verheugen in een bijzonder grote belangstelling, waarbij tevens geconstateerd werd dat het muzikaal niveau van de solisten of ensembles stilaan in opwaartse tendens is.

Het hoogste aantal punten van het totale concours werd behaald door klaroenspeler Sanne Teheux van schutterij St. Martinus uit Houthem St. Gerlach. Deze soliste behaalde met 109 punten een eerste prijs met lof der jury in de ere-divisie en ontving uit handen van loco-burgemeester Lamers de overwinning-beker, geschonken door de gemeente Meerssen. Voor de eerste

keer in de historie van dit concours werd twee keer achtereenvolgens het hoogste aantal punten behaald door een en dezelfde solist.

De verdere uitslagen waren:

Jeugddivisie tambours:

- 1e M. Schins-Vijlen
98,0 pnt 1e prijs
- 2e T. Roberts-Amstenrade
97,5 pnt 1e prijs
S. Loo-Margraten
97,5 pnt 1e prijs

Jeugddivisie klaroenspelers:

- 1e M. Thijssen-Amstenrade
97,5 pnt 1e prijs
- 2e A. Sintzen-Eys
97,0 pnt 1e prijs

Derde divisie tambours:

- 1e J. Courtens-Houthem
105,0 pnt 1e pr m/promotie
- 2e P. Schins-Vijlen
103,0 pnt 1e pr m/promotie

Derde divisie klaroenspelers:

- 1e B. Dullens-Houthem
102,0 pnt 1e pr m/promotie
- 2e P. Vlierman-Amstenrade
98,5 pnt 1e prijs

Tweede divisie tambours:

- 1e J. Kouwenberg-Amstenrade
103,5 pnt 1e pr m/promotie
- 2e M. Roeloffzen, S. Kools en J. Courtens-Houthem
102,5 pnt 1e pr m/promotie

Tweede divisie klaroenspelers:

- 1e B. Kouwenberg-Amstenrade
102,0 pnt 1e pr m/promotie

Eerste divisie tambours:

- 1e N. en W. Leurs-Wijlre
102,0 pnt 1e pr m/promotie
- 2e M. Roeloffzen-Houthem
100,0 pnt 1e prijs

Eerste divisie klaroenspelers:

- 1e S. Zuiderveld-Houthem
S. Teheux-Houthem
98,5 pnt 1e prijs
- 2e R. Raeven-Schimmert
97,5 pnt 1e prijs

Ere-divisie tambours:

- 1e M. Bours/P. Seuren-Meerssen
108,0 pnt 1e prijs met lof
- 2e J. Maassen, P. Muerders-Vaals
M. Gerlofsma
106,0 pnt 1e prijs

Ere-divisie klaroenspelers:

- 1e S. Teheux-Houthem
109,0 pnt 1e prijs met lof

W.B.A. Hoenen, secretaris RK ZLSB

VELDEKE MESTREECH WIJDT AVOND AAN SCHUTTERIJEN

Veldeke is een van de bekendste Limburgse genootschappen dat ijvert voor behoud van de Maaslandse taal en cultuur. Kring Mestreech wijdde in dat kader op woensdag 24 april jl. een avondvullend programma aan de Limburgse schutterswereld. Onder aanvoering van Lei Meisen passeerden een groot aantal kenmerkende facetten van het schutterswezen de revue. Zo werd het een geslaagde avond die, ondanks het feit dat een vriendschappelijke voetbalwedstrijd Nederland-Duitsland op TV was, veel belangstelling trok.

Lei Meisen

Nadat Lei - gehuld in zijn uniform van St. Gertrudis Amstenrade - enkele inleidende opmerkingen had geplaatst, gaf hij het woord aan Guy Baetsen, koning van de Koninklijke Broederschap van Handboogschutters St. Sebastiaan 1408. Deze handboogvereniging is een directe nazaat van de oudste Maastrichtse schutterij. Guy deed op een prettige wijze uit de doeken hoe zijn vereniging, als enige in Limburg, met een handboog op een 'staand doel' schiet. Dat wil zeggen dat zij pijlen met een afgeplatte punt op pluimen schiet, die op een 27 meter hoge paal zijn bevestigd. Kortom, een heel ander soort schieten dan wij gewend zijn, maar daarom niet minder historisch of minder interessant.

Na deze toelichting deed Toon Jenniskens, stadshistoricus te Maastricht, een boek open over de geschiedenis van het schutterswezen. Mede aan de hand van dia's legde hij uit welke rol de schutterijen in de roerige geschiedenis van de stad hebben gespeeld. Met verve vertelde hij dat een aantal officieren van de schutterij tevens stadsbestuurders waren. Dit leidde tot de verrassende situatie dat zij als bestuurder tegen de eigen vereniging waren, omdat die voor de overheid als onbetrouwbaar en in potentie gevaarlijk gold. Omdat de heer Jenniskens moeite had een einde aan zijn betoog te breien - zelfs Lei wist hem niet af te remmen - deed de spreker helaas afbreuk aan zijn betoog.

Door de tijdoverschrijding moest de Maastrichtse D.D. Stadsschutterij in het donker aantreden. Zij zette desalniettemin buiten de vergaderzaal hun beste beentje voor en lieten enkele staaltjes van de nieuwe exercitie zien. Toen ikzelf aan de beurt kwam om iets over de achtergronden en doelstellingen over het Limburgs Schuttertijdschrift te vertellen, lagen we inmiddels nog meer achter op schema. Mede om aan te tonen dat historici ook kort en bondig kunnen zijn, besloot ik mijn betoog in te korten. Trouwens: Over ons tijdschrift moet je niet vertellen, dat moet je lezen.

Toen Frans Haselier uit Kerkrade verhaalde over 'sjützeleid' uit vroe-

Guy Baetsen

ger tijden, zakte de irritatie over de uitloop snel naar de achtergrond. Op een zeer smakelijke wijze deed hij uit de doeken welke consternatie in een kleine gemeenschap kan ontstaan, wanneer de koning er met de vrouw van een lid van de fanfare van door gaat, terwijl de bewuste dame lid is van het zangkoor. De schutterij dreigde er zelfs aan ten gronde te gaan. Pas toen een wijze vrijgezel met duiden op zak voorzitter van de schutterij werd, kwam het toch nog allemaal goed.

komst in zijn dorp de revue passeren. Wat er bij komt kijken wanneer je de organisatie van een OLS op je neemt, deed Jacob Gorissen van Voerendaal uit de doeken. En samen met enkele schutters van het winnende zestal uit Bocholt presenteerde Alf Poell van Omroep Limburg aansluitend 'D'n Um'.

De avond werd afgesloten met een 'parade' van bielemannen, marktentsters, koningen, een koningin en een keizerpaar. Zoals daar waren: Piet Heijnen en Clement Boty van St. Martinus Houthem, Marlies Hoen van de Jonge en Oude Nobelen Valkenburg, Noël Warrimont van St. Brigida Neerbeek, Pieter Scholtes en echtgenote van St. Sebastianus uit Mheer, en tot slot de heer Faarts met zijn keizerin van St. Sebastianus Margraten.

Daarmee was het 'historische' deel van het programma afgewerkt en kwam het hedendaagse schuttersgebeuren aan bod. Zo legde Jan Volders, voorzitter van schutterij St. Joseph uit St. Geertruid, samen met een klaroenblaaster op een perfecte wijze uit welke signalen voor schutters belangrijk zijn en hoe deze tijdens de feesten worden beoordeeld. Beide muzikanten werden opgevolgd door Hennie Jongen, die samen met enkele andere leden van de Stadsschutterij, de ins en outs van de zware buks uitlegde. Als schietmeester én meester-schutter vertelde Broer Smeets van St. Sebastianus Voerendaal daarna wat er door hem heen ging toen hij met zijn zestal de Ouwe Limburger won. Ook liet hij nogmaals de overweldigende zegetocht bij terug-

Allen gaven een toelichting die zeer werd gewaardeerd. Daarmee droegen zij hun eigen steentje bij aan de PR van het schutterswezen.

Getuige de grote opkomst op die woensdagavond, slaan we ook wat dat betreft geen slecht figuur.

Jos Gerits, Spaubeek

LI MBURG
PROVINCIES ZONDER GRENS

SCHUTTERIJ ST. ANNA-MAASBREE 400 JAAR

Schutterij St. Anna uit Maasbree heeft op zaterdag 20 en zondag 21 april haar 400-jarig bestaansfeest op een speciaal feestterrein in Maasbree gevierd. Maar liefst 42 schutterijen namen aan dit historisch schuttersfeest deel. Naast de Belgische winnaar van het OLS-1995, schutterij St. Laurentius-Bocholt, mocht schutterij St. Anna ook vijf Duitse schutterijen met al hun pracht en praal en vele Limburgse schutterijen begroeten.

Begunstigd door het mooie weer is de viering van het 4e eeuwfeest van Maasbrees oudste schutterij St. Anna een grandioos succes geworden. het was een ware promotie voor Maasbree, de schutterswereld en schutterij St. Anna in het bijzonder. Vooral zondag 21 april hadden vele duizenden mensen de weg naar Maasbree weten te vinden en vertoefden vele mensen in de feesttent of achter de schietbomen.

Drukbezochte receptie

Zaterdag 20 april werd begonnen met het sponsorschieten. De teams van de sponsors waren de eersten die kennis maakten met de schietbomen, de wind, de zon, het mager gras en het zand. De drietallen presteerden desalniettemin voortreffelijk. Uiteindelijk mocht beschermheer Clemens Brocken van schutterij St. Anna zaterdagavond de eerste prijs overhandigen aan het team van VDR Beringe.

De receptie in de feesttent werd zeer druk bezocht. Niet alleen vele Maasbreesse verenigingen en bevriende schutterijen uit heel Limburg gaven acte de présence, maar ook het OLS-Federatiebestuur en het bestuur van de schuttersbond Juliana. Er waren zelfs schutterijen uit Duitsland, die schutterij St. Anna kwamen feliciteren. Tijdens de receptie speelden de Maasbreesse joekskapel de Eierjônge en de Duitse topblaaskapel die Schwalmтал Musikanten. De aansluitende feestavond met muziek door de Schwalmтал Musikanten was een succes. Zo'n 750 mensen vermaakten zich op het feest.

Topdag

Zondag 21 april werd de topdag, waarop schutterij St. Anna had gehoopt. Stralend zonnig lenteweer,

een fris briesje, ideaal schuttersweer. Het begon met een indrukwekkende eucharistieviering in de Maasbreesse parochiekerk. Pastoor Jan Thijssen had ook diverse taken toebedeeld aan leden van diverse onderdelen van schutterij St. Anna. De Maasbreesse bevolking zwaaide na afloop van die viering schutterij veel lof toe. Aansluitend vond een officiële stijlvolle, indrukwekkende ontvangst plaats in het gemeentehuis. Na de officiële opening door voorzitter Dré Timmermans van de jubilerende schutterij St. Anna en burgemeester Clemens Brocken van de gemeente Maasbree, trok een bonte historische schuttersoptocht door het centrum van Maasbree. Het was een fleur- en kleurrijk schouwspel van schutterijen in militaire uniformen, schutterijen in historische uitrusting en schutterijen in fantasie-uniformen.

Een schitterende bonte stoet trok door Maasbree. Meer dan 10.000 mensen (!!) stonden of zaten naar de optocht te kijken. Het klaterende applaus van de toeschouwers maakte indruk op de schutterijen.

De bijwedstrijden op het hoofdterrein moesten wegens de "zandstormen" in snel tempo worden afgevoerd, want anders werden de mooie kostuums van de koninginnen, koningen, keizerinnen en keizersparen te snel vuil. De jury kweet zich vakkundig van haar taak. De openingsschoten werden onder meer verricht door deputé Wien Wijnen van de provincie Limburg, OLS-President Lei Stals, Dick Visser van het comité Keifeesten Amersfoort, het college van B en W van de Gemeente Maasbree, pastoor Thijssen van de St. Aldegundisparochie Maasbree en voorzitter Dré Timmermans. Onder de genodigden bevonden zich enkele sterke schutters. Onder meer de topman van het Ministerie van Defensie Dick Visser en burgemeester Clemens Brocken zouden in een OLS-zestal niet misstaan! Vervolgens begonnen de schietwedstrijden voor zestallen in de diverse klassen.

In de feesttent was de stemming al direct optimaal. De Maasbreesse Habbekratsers en de Britse Blaaskapel wisten er muzikaal de stemming goed in te brengen. Hier werd weer eens onderstreept dat de

De geüniformeerde leden van schutterij St. Anna in vol ornaat met in hun midden op de achtergrond het historische Gemeentehuis van Maasbree.

Maasbreese gemeenschap heel veel muzikaal in haar mars heeft. Diverse aanbiedingen hebben de Habbekratsers en de Britse Blaaskapel gekregen om elders in Limburg schuttersfeesten op te komen luisteren. De bierkranen liepen continu en in de eettent kregen de leden van St. Anna de etenswaren nauwelijks aangesleept. Zo goed werd er gegeten. De laatste mensen vertrokken zondagavond rond 23.00 uur uit de feesttent en op dat moment kon schutterij St. Anna te vreden haar jubileumfeest afsluiten. Alle leden met hun aanhang hebben hard gewerkt. tevens kon een beroep gedaan worden op leden van de Baarlose schutterij St. Antonius-St. Petrus. het was een echt verbroederingsfeest, een ware promotie voor de traditie van de schutterijen. Schutterij St. Anna kreeg dan ook veel lof voor de perfecte organisatie. De prijzen van de diverse wedstrijden werden in de feesttent uitgereikt door burgemeester en beschermheer Clemens Brocken en voorzitter Dré Timmermans. Alle schutterijen kregen ook een fraai herinneringschild. De prijs van de gemeentebeker werd gewonnen door schut-

terij St. Joris-Wessem. Tijdens het jubileumfeest van schutterij St. Anna maakte TV-zender Limburg 1 opnames voor een nieuw Limburgs TV-magazine, dat om de 14 dagen zal worden uitgezonden op Euro 7. PJP-Productions uit Kessel verzorgt dit TV-programma.

UITSLAGEN WEDSTRIJDEN

Bijwedstrijden:

Mooiste koning:

St. Lambertusgilde-Helden

Mooiste keizer:

't Zandakker-gilde-Venray

Mooiste koningin:

St. Sebastianus-Sevenum

Mooiste keizerin:

St. Margaretha-Ittervoort

Mooiste koningspaar:

St. Margaretha-Ittervoort

Mooiste keizerspaar:

St. Margaretha-Ittervoort

Mooiste marktenstergroep:

Wilhelmina-Horst

Mooiste sappeurs:

't Zandakker-gilde-Venray

Mooiste commandant historisch:

St. Urbanus-Belfeld

Mooiste commandant militair:

St. Joris-Wessem

Mooiste commandant fantasie:

St. Matthias-Posterholt

Mooiste vaandeldrager historisch:

St. Laurentius-Bocholt

Mooiste vaandeldrager militair:

St. Joris-Wessem

Mooiste vaandeldrager fantasie:

St. Petrus-Roggel

Individueel vendelen: Michael

Bongers - St. Antonius-Stramproy

Vendelzwaaien:

St. Catharina-Stramproy

Beste defilé historisch:

Bussenschutten-Neer

Beste defilé militair:

St. Joseph-Waubach

Beste defilé fantasie:

St. Martinus-Maasbree

Beste houding historisch:

Bussenschutten-Neer

Beste houding militair:

St. Urbanus-Montfort

Beste houding fantasie:

St. Margaretha-Ittervoort

Mooiste geheel historisch:

Bussenschutten-Neer

Mooiste geheel militair:

St. Urbanus-Montfort

Mooiste geheel fantasie:

St. Margaretha-Ittervoort

Schietwedstrijden

A-klasse: St. Catharina-Stramproy en St. Margaretha-Ittervoort (nog in strijd bij invallen duisternis; gedeelde 1e prijs)

B-klasse: St. Sebastianus-Sevenum

C-klasse: St. Catharina-Stramproy

D-klasse: St. Antonius-Altweert

Ereprijs Gemeente Maasbree:

St. Joris-Wessem

Historie schutterij St. Anna

Ter afsluiting van dit artikel over het jubileum van de 400-jarige schutterij St. Anna nog een korte historische terugblik door voorzitter Dré Timmermans van deze schutterij.

Nadat men er eerst van uit was gegaan dat schutterij St. Anna omstreeks 1645 was opgericht, dit in verband met de datum op het oude schutterszilver, bleek uit een document in het Rijks Archief Limburg van de familie Scheres - d'Oline te Baarlo, dat dit jaartal 1596 was. In het archief van de familie Scheres - d'Oline bevindt zich een lijst met daarop de namen van de schutterijen uit onze omgeving. Vermeld staan hierop bijvoorbeeld de St. Anthonius broederschap te Blerick 1443, schutterij te Helden 1634, St. Anthonius te Baarlo 1638. Deze schutterij is echter ouder. Vermoedelijk in 1449 opgericht zoals blijkt uit een gevoerd proces over rechten van grondverbruik van deze schutterij 1638-1639 waarin de

en beschermheer Burgemeester Clemens Brocken van de Gemeente Maasbree.
(Foto Jeu Zeelen Maasbree)

broedermeesters zich beroepen op eene redde van den jare 1449. Waarschijnlijk was dat land toen in erfpacht uitgegeven en bestond de schutterij voor dien tijd aldus dit document. De St. Anna broederschap te Maasbree 1596 is dus volgens deze gegevens in 1996 400 jaar oud. Veel is er over onze schutterij niet bekend. In de tijd van de Franse bezetting onder Napoleon hielpen de schutters of liever gezegd moesten ze helpen bij het opsporen van deserteurs uit het leger van Napoleon. Nadat de Fransen weer vertrokken waren, werden de oude waarden en gebruiken weer voor de dag gehaald. Samen met de andere schutterij St. Antonius uit Maasbree hield men het jaarlijks koningsvogelschieten op 't Einde, gelegen op de splitsing van de wegen naar Tongerlo en Schoorveld. In 1886 kwam er een nieuwe schutterij bij, namelijk St. Martinus. Gezamenlijk werd er tot 1914 op de boom op 't Einde geschoten. De laatste koning van St. Anna was de heer Gijzen, wonende op de Dijk. De nu volgende eerste wereldoorlog van 1914-1918 was er de oorzaak van dat alle schutterijen hun activiteiten moesten staken. Dit i.v.m. de strikte neutraliteit van Nederland tijdens deze oorlog. Deze gedwongen rustperiode hebben veel schutterijen niet overleefd en werden veel schutterijen rustend.

Het zilver werd aan de kerk in bewaring gegeven, zodat bij een eventuele heropricting dit nog voorhanden was. Ook St. Anna en St. Antonius trof dit lot. Het zilver van deze beide schutterijen was jarenlang te bezichtigen in het schutterijenmuseum in Kasteel Hoensbroek. In 1988 werd schutterij St. Anna weer heropgericht en keerde het zilver weer terug binnen de schutterij. Na de heropricting telde de schutterij 23 leden. Inmiddels is het ledental gegroeid tot 65 leden op dit moment en nog steeds neemt dit aantal toe. Op dit moment zijn er 46 geüniformeerde leden die binnen onze schutterij. Schutterij St. Anna draagt het uniform zoals dit door velen uit Maasbree tijdens hun dienst in het leger van Napoleon gedragen werd en het Regiment de Ligne. Alle elementen die in een militair-historische schutterij aanwezig kunnen

zijn, vinden we in deze schutterij terug, namelijk schild- of bordjesdragers, bielemannen, trommelaars, marketentsters, vaandeldrager, officieren, koning of koningspaar, commandant en soldaten met geweer en tenslotte het prachtige historische kanon met daarop de kanonniers en koetsiers getrokken door twee prachtige paarden.

Geen wonder dat de schutterij veel gevraagd wordt voor gastoptredens in binnen- en buitenland. Zo was de schutterij de laatste jaren te gast in Lobberich Duitsland, MV Zutphen, Katwijk en in het Hofkwartier Den Haag. In Amersfoort werden de Keifeesten in 1995 opgeluisterd. Ook op het sportieve vlak staat de schutterij zijn mannetje getuige de vele prijzen die met schieten werden gewonnen. Kenmerkend voor schutterij St. Anna die in burgemeester Clemens Brocken een uitstekende beschermheer heeft kan dan ook met veel vertrouwen de toekomst tegemoet zien. Een reden te meer om het feit dat ze 400 jaar geleden werd opricht op een gepaste wijze te vieren."

Tot zover het relaas van voorzitter Dré Timmermans.

Mat Nellen.

Een der deelnemende schutterijen aan de jubileumoptocht van schutterij St. Anna-Maasbree. (Foto Ger Peeters Baarlo)

EVEN VOORSTELLEN

Karel J.J. van Knippenberg, een klinkende naam in het Limburgse Schutterswezen. Karel van "Knip" werd op 21 juni 1948 geboren op de Dorpstraat in Brunssum. De tweede zoon van Lies en Sjeng van Knippenberg werd het schutterswezen met de paplepel ingegeven. Sjeng, lid van de Merkelbeekse schutterij St. Clemens, werd ten tijde van de heroprichting door overbuurman en kastelein Piet Schobben gerecrueteerd voor schutterij St. Gregorius de Grote. In 1956 was de heropstanding van Brunssums oudste vereniging een feit. Karel, toentertijd acht jaren jong, bekeek het met argusogen en sloot zich bij de Gregorianen aan. Broer Jo werd lid van de drumband, terwijl vader Sjeng zich al enkele jaren over de zware buks ontfermd had. Het schuttersuniform verruilde hij op een gegeven moment voor het tuniek van de vaderlandse luchtmacht. Karel keerde naar Brunssum terug en via enkele omwegen trad hij in dienst van het Limburgs Dagblad. Als PR functionaris kroop het schuttersbloed waar het niet gaan kon. Fervent schutter zoals hij is, trok hij het uniform van schutterij Sint Gregorius de Grote wéér aan. Als laatste schutter groeide hij uit tot een vaste waarde van het Azestal. Nét in het jaar waarin hij afzag van z'n vertrouwde stek in het zestal behaalde schutterij Sint Gre-

gorius de Grote, totaal onverwacht, de OLS-titel op de bølkes van 1cm x 1cm x 1cm.

In 1990 had hij de voorzittershamer doorgegeven aan zijn opvolger Rob Wulms. In die 14 tropenjaren had Karel, als gedreven voorzitter, een zorgvuldig fundament gelegd onder de schuttersvereniging uit Brunssum. Het OLS in 1991 was een absoluut hoogtepunt.

Dieptepunten zijn hem echter ook niet vreemd. Een zwaar en persoonlijk verlies was de dood van zijn vader tengevolge van de ramp in Montfort. Tijdens het Zuid-Limburgs Federatiefeest in 1983 raakt, door een hevige windhoos, een rondvliegende tentpaal de schietmeester van Brunssum. Sjeng van Knippenberg, 83 jaar oud, overleeft de opname in het ziekenhuis van Roermond niet. Onderscheiden met de allereerste gouden OLS-onderscheiding neemt de Limburgse Schutterswereld afscheid van een markant schutter in de afgeladen dekenale Sint Gregoriuskerk.

De gouden OLS-onderscheiding valt Karel in 1984 te beurt. Samen met enkele andere fanatieke schutters ontvangt hij uit handen van OLS-President Leo Jans de gouden OLS-versierselen. Niet enkel en alleen op basis van dienstjaren, maar gebaseerd op zijn trouw, inzet

en dienstbaarheid jegens schutterij Sint Gregorius de Grote. Als commandant van de Jagers 1829, het uniform van de Brunssumse schutterij, wenst Karel in 1989 gas terug te nemen. Zoals reeds vermeld nam Rob Wulms de voorzitterstaken van hem over. Even later neemt de oud-voorzitter plaats op de bestuurszetel van scheidend OLS-coryfee Jeu van den Boom in het college van de Schuttersbond Sint Gerardus-Amstenrade. Gepokt en gemazeld door de schutterswereld kan Karel bogen op een opmerkelijke carrière binnen en buiten dat opmerkelijke schutterstoneel.

Uitgegroeid tot een unieke duizendpoot neemt hij niet alleen zitting in het bondsbestuur. In 1994 wordt hij weer benoemd tot voorzitter van schutterij Sint Gregorius de Grote en is hij ook commandant gebleven. Hij is ook nog eens voorzitter van een charitatieve stichting waarin de schutterij zitting neemt.

Na het overlijden van bondssecretaris Tom Gorissen, neemt Karel van Knippenberg ook nog eens het bondssecretariaat over. Hoewel de functie wordt opgedeeld wacht hem een nieuwe en zware uitdaging. Nieuw bestuurlijk elan wordt langzaam maar zeker duidelijk zichtbaar binnen het kader van het bestuurlijke schuttersniveau. Een trend waarnaar menigeen reikhalzend uitkijkt. De ogen van de schutters kunnen en mogen niet meer gesloten worden voor innovaties zonder dat die waardevolle Limburgse tradities tekort worden gedaan. Hoewel Karel met zijn bijna 48 jaar geen Benjamin genoemd kan worden, is het wel een jonge hond die op zijn merites beoordeeld mag worden. Ondanks zijn ervaring kijkt Karel met een nieuwe, verfrissende blik naar de haast vastgeroeste beleving van de gerespecteerde, oudere schutters-bestuurders. Zonder tradities te verwaarlozen kunnen we met z'n allen nog eens een kritische blik werpen op dat allegaartje waarvan we allemaal zoveel houden.

Jean-Pierre Schobben.

Het koningspaar Karel van Knippenberg met echtgenote Dini in 1977 tijdens de Parade-optocht in Brunssum.

Verhuur van feesttenten

Piet Graef

Burg. Huybenstraat 3
6085 ES HORN
Tel. 0475-582124

JANFRÉ

Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
Vraag vrijblijvend offerte.
Maak een afspraak.

**uniformen-
petten-
uitmonsteringen**

BRUSSELSESTRAAT 124
6211 PH MAASTRICHT
TELEFOON 043-3217712

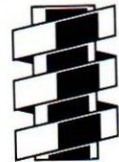

LAARZEN LAARZEN L
PLUIMEN PLUIMEN PL
BATONS BATONS
POMPONS POMP
UNIFORMSCHOENEN
LEERWERK LEERWER
TWIRLSCHOENEN
INSTEPSCHOENE
OVERSCHOENEN OVE
HANDSCHOENEN HA
BATON-TASSEN B

VAN BEERS B.V.
SCHOENFABRIEK

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031(416)27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SH

C. VANGOMPEL N.V.
METAALBEWERKING

**ERKEND
WAPENMAKER**

ALLE HERSTELLINGEN.
VERVAARDIGEN VAN BUKSEN
KALIBER 12 EN 16 MET
VERNIEUWD GREND- EN
AFTREKSYSTEEM.

Boshoekstraat 26 - B-3665 AS
Telefoon: 09-32-89-658174
Telefax: 09-32-89-659353

RECORDS VOOR LIMBURGS DAMES SCHUTTERSFEEST

Haelen - Het eerste lustrum van het Limburgs Dames Schuttersfeest op zondag 22 september a.s. kent een record deelname van schutterijen en dames schutters. Begin mei hadden reeds 45 schutterijen ingeschreven voor de optocht. Bovendien nemen van 18 schutterijen nog eens een of meer drietallen deel aan alleen de schietwedstrijden. Voor de strijd om "de Ut", de door weekblad De Trompetter geschonken wisseltrofee, hebben zich bijna 200 drietallen opgegeven. Ongeveer één derde van het aantal deelnemende dames drietallen komt uit Belgisch-Limburg. Opgave voor deelname aan optocht, schietwedstrijden en het koninginnen-schieten is overigens nog mogelijk tot de zondag na het O.L.S. (Informatie en/of opgave kan via de secretaris van schutterij St. Agatha, Jan Hendrix, Tel 0475-599221).

Initiatief

Schutterij St. Agatha nam 5 jaar geleden het initiatief voor een Limburgs Dames Schuttersfeest. Binnen die eigen vereniging schoten al jarenlang meerdere dames mee. Zij wilden zich ook wel eens met andere dames schutters meten en zo ontstond mede het idee voor een groot dames schuttersfeest. Voorzitter Piet Bergmans en secretaris Jan Hendrix waren de grote drijfveren achter de organisatie. En wat zelfs schutterij St. Agatha niet had durven dromen, hun initiatief sloeg

buitengewoon aan. Maar liefst 30 verenigingen met 68 drietallen schreven in voor het allereerste L.D.S.

De overkoepelende O.L.S.-Federatie wist zich met dit L.D.S. echter nog geen goede raad. Zij besloot dan ook niet als zodanig vertegenwoordigd te zijn. Vanuit de schuttersbond Eendracht Maakt Macht werd de aangesloten schutterijen zelfs een deelname ontraden! Maar de dames schutters en schutterij St. Agatha-Haelen lieten zich echter niet uit het veld slaan. Integendeel. Enthousiaste verhalen over een ongekende sfeer, een gewoon niet te missen (schutters-)feest en gezelligheid troef, deden niet alleen de dames uitkijken naar het volgende feest. Ook de heren schutters werden getroffen door het L.D.S.-virus! Zij ondersteunen "hun" dames volop met deelname aan de optocht, maar zeker ook achter de schietbomen. Inmiddels heeft ook het O.L.S.-Federatiebestuur zich volledig achter het L.D.S. gesteld. En vraagt U de meeste dames maar zelf. Voor hen is het L.D.S. een meer dan volwaardig alternatief voor het (mannen) O.L.S.

Lustrum

En zo is het L.D.S. in slechts 5 jaar tijds uitgegroeid tot een niet meer weg te denken evenement in de rijke schuttersfolklore. Deden in het eerste jaar 68 drietallen van 30 schutterijen mee, nu zijn het er al

bijna 200 afkomstig van 63 schutterijen. Voor de schietende dames heeft schutterij St. Agatha op zondag 22 september maar liefst 20 schietbomen klaar staan op haar gezellige schietterrein aan de Grote Kampweg. Voorzitter Piet Bergmans: "Dankzij de fantastische medewerking van diverse landeigenaren en het Gemeentebestuur beschikken wij over een mooi aangrenzend terrein voor de feesttent en de bijwedstrijden. Zelfs parkeren kan vrijwel naast het schietterrein!" De optochtroute is ± 1700 meter lang. Bij het defilé zal een eretribune geplaatst worden. Als eregasten zullen daarop o.a. de beide gouverneurs van Nederlands- en Belgisch Limburg plaatsnemen. In de optocht worden de schutterijen door 6 juryleden beoordeeld in de categorieën Fantasie, Militaire en Historische uniformen.

Stichtingsbestuur

Nu het Limburgs Dames Schuttersfeest haar bestaansrecht meer dan bewezen heeft, is er een voorlopig stichtingsbestuur samengesteld. Dit ziet er als volgt uit:

Voorzitter: Riet Fleuren-Swinkels,
St. Thomas van Aquino-Blerick
Secretaris:

Marie-José Akkermans-Neyens,
St. Hubertus-Manestraat

Penningmeester:

Yvonne Janssen-Dijcks,
St. Joseph-Koningsbosch

Vice-voorzitter: Piet Bergmans,
St. Agatha-Haelen

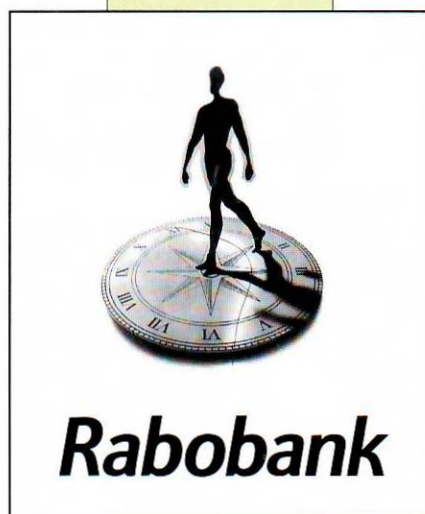
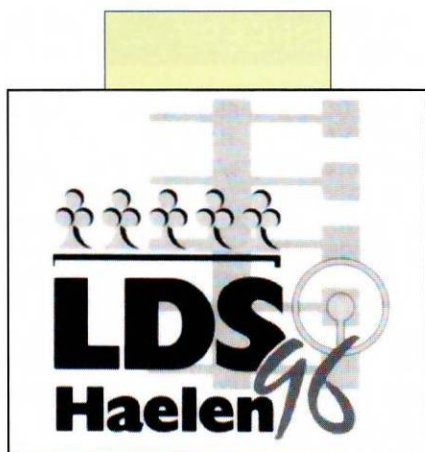
Leden: René Maessen,
St. Martinus-Niel bij As
Jan Geraedts,
St. Urbanus-Maasniel
Harrie Thissen,
namens de stichting S.A.S.

Limburgse avond

Bij een typisch Limburgs evenement als een schuttersfeest, hoort voor het organisatie-comité ook een Limburgse artiestenavond. Op vrijdagavond 20 september zullen in de feesttent dan ook Limburgse topartiesten als Beppie Kraft, De Nachtroave, Big Benny, De Letste Aom, het Duo Oetgesloape en de Prinsenkapel uit Leeuwen optreden. Een typisch Limburgse avond dus met muziek en artiesten uit Belgische en Nederlands-Limburg.

1e LDS in 1992: Officiële ontvangst bij het gemeentehuis van Haelen.

Hoofdsponsors L.D.S.-1996
(advertentie)

B & W's

De gemeentebesturen in beide Limburgen ondersteunen hun schutterijen steeds waar mogelijk bij het instandhouden van de kleurrijke schuttersfolklore. "Maar hebben zij zelf wel eens de spanning van een echte schietwedstrijd ondervonden?", zo vroeg het organisatie-comité zich af. En het plande een schietwedstrijd voor de collegies van Burgemeesters en Wethouders/Schepenen uit alle Limburgse gemeenten. Voor deze wedstrijd op zaterdag 21 september van 11.00-16.00 uur schreven ook reeds 30 gemeentes met ruim 80 personen in.

Scholendag

Ter promotie van het Limburgse Schutterswezen zullen op vrijdag 20 september bijna 1000 kinderen van alle basisscholen uit de gemeente Haelen (Horn, Buggenum, Nunhem en Haelen) op het schietterrein te gast zijn. Daar krijgen ze alles te horen over de Limburgse schutterijen. Alle functies binnen de schutterij zullen worden uitgebeeld door leden van schutterij St. Agatha in een gepast uniform.

Programma

Alles draait zich natuurlijk om zondag 22 september. Maar alvorens het feest losbarst, zal er op zaterdag 21 september om 19.00 uur in de parochiekerk van Haelen een plechtige Eucharistieviering worden gehouden. De officiële opening van het 5e L.D.S. zal plaatsvinden op zondag 22 september om 13.30 uur, gevolgd om 14.00 uur door het

vertrek van de optocht. Om 15.15 uur beginnen de beoordelingen van de koningen en koninginnen, koningsparen, marketentsters en hofdames. De schietwedstrijden beginnen om 15.30 uur. De bekendmaking van de prijswinnaars 'optocht en terrein' zal plaatsvinden om 20.00 uur.

Aangezien de organisatie er weer rekening mee houdt dat er gekaveld moet worden, is zaterdag 28 september als eerste kaveldag gepland; aanvang 14.00 uur.

Meer over het 5e L.D.S. kunt U aantreffen in het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift, weekblad De Trompetter en natuurlijk in de Limburgse dagbladen.

Samenvatting

In haar korte bestaan heeft het L.D.S. duidelijk voorzien in een behoefte binnen het Limburgse Schutterswezen en heeft zij de plaats ingenomen die de dames schutters al jaren misten. De explosieve groei van het aantal deelnemers en het aantal bezoekers heeft dit schuttersfeest doen uitgroeien tot het tweede schuttersevenement (na het O.L.S.) in de beide Limburgen. Door de deelname van 63 schutterijen heeft het L.D.S. ook al het Zuid-Limburgs Federatiefeest achter zich gelaten. De groei is er belist nog niet uit, zeker nu er een Stichting Limburgs Dames Schuttersfeest in het leven is geroepen. De Stichting L.D.S. zal als constante factor elk volgend L.D.S. van goed advies en organisatorische talenten kunnen voorzien.

SCHIETEN MET TWAALFTALLEN; DÉ OPLOSSING OF GEBREK AAN CREATIVITEIT?

Bij meerdere schuttersbonden speelt al jaren het probleem dat er aan het einde van een bondsschuttersfeest meerdere winnaars zijn. Ook de OLS-Federatie zou graag zien dat de winnaar aan het einde van het OLS-Feest bekend is. Het kavelen mag dan de spanning nog enige dagen er in houden bij een OLS, bij bondsschuttersfeesten is het bijna onbegonnen werk om ook nog eens extra dagen uit te trekken voor het kavelen. De Midden-Limburgse Schuttersbond (MLSB) denkt de oplossing van haar probleem gevonden te hebben in het schieten met twaalfballen tijdens haar bondsschuttersfeesten.

Midden-Limburgse Schuttersbond

In 1901 werd er een Midden-Limburgse Schuttersbond (MLSB) opgericht. Doordat er in de loop der jaren nogal wat 'wildgroei' was ontstaan vonden een aantal schutterijen in Midden-Limburg de tijd rijp om een nieuwe schuttersbond op te richten die wel zou voldoen aan de doelstellingen zoals zij die zagen. In 1923 werd daartoe de huidige Midden-Limburgse Schuttersbond opgericht.

Ergernis

Onder wildgroei moet in dit geval verstaan worden de grote hoeveelheid nationale, internationale en andere schuttersfeesten die vaak georganiseerd werden op dezelfde dagen als de bondsschuttersfeesten en het OLS. Elke gelegenheid werd aangegrepen om een schuttersfeest te organiseren. De vaak aantrekkelijke prijzen die de schutters en de schutterijen in het vooruitzicht werden gesteld deden het aantal deelnemers en gasten aan een bondsschuttersfeest strek verminderen.

Lid zijn van de in 1923 opgerichte schuttersbond MLSB hield in dat de aangesloten schutterij zich verplichtte om aan alle bondsschuttersfeesten deel te nemen en zich tevens bereid verklaarde om niet meer deel te nemen aan andere schuttersfeesten in het bondsgebied.

Een andere bron van ergernis was de nog steeds bestaande mogelijkheid om de schutters in de drietalen steeds te wisselen.

De nieuwe MLSB stelde dat er tijdens hun bondsschuttersfeesten alleen nog maar met zestallen geschoten mocht worden waarvan de samenstelling vooraf bekendgesteld was.

Nieuwe MLSB van start

Zowel de beteugeling van de wildgroei bij de schuttersfeesten als de introductie van zestallen waren voor 22 schutterijen reden om op 2 mei 1926 toe te treden tot de nieuwe MLSB.

Het schieten tijdens de bondsschuttersfeesten van de MLSB met vaste zestallen bleek zelfs zo'n succes te zijn dat het in 1927 opgenomen en verplicht gesteld werd in het reglement van het OLS-feest.

Voor en na namen de andere schuttersbonden het goede voorbeeld van de MLSB over en gingen ook zij schieten met vaste zestallen.

Lange tijd kon men volstaan met vaste zestallen om zo een winnaar te verkrijgen tijdens de bondsschuttersfeesten en het OLS. De laatste jaren echter klaagt de OLS-Federatie er over dat het schieten op het OLS te lang duurt. Eigenlijk moet ook bij een OLS de winnaar aan het einde van de dag bekend zijn.

Kleinere blokjes

De OLS-Federatie dacht de oplossing gevonden te hebben in het schieten op kleinere blokjes. Aanvankelijk leek dit ook wel een goede oplossing, maar al snel bewezen de schutters dat het niet veel meer moeite kost om ook een blokje van 1 x 1 x 1 cm te raken. Ook het schieten op kleinere blokjes werd door veel schutterijen en schuttersbonden overgenomen.

Ondanks de kleinere blokjes zien we dat in diverse schuttersbonden er aan het einde van een bondsschuttersfeest toch meerdere winnaars zijn. Het toekennen van de eerste prijs aan drie, vier of zelfs meer winnaars of het loten wie de winnaar wordt, wordt als zeer onbevredigend ervaren. Aangezien een schuttersbond meerdere bondsschuttersfeesten per jaar heeft, is het bijna ondoenlijk om meerdere dagen te blijven kavelen.

Twaalfballen

Onlangs maakte de MLSB bekend dat er in de toekomst tijdens haar bondsschuttersfeesten met twaalfballen geschoten zal worden. Het bestuur van de MLSB denkt op die manier wel één winnaar te hebben aan het einde van het bondsschuttersfeest. Het bondsbestuur verdedigt haar besluit door te wijzen naar de schuttersfeesten van het Deke-naat Heythuysen waar al langer met tien twaalfballen wordt geschoten en waar de winnaar wel op dezelfde dag bekend is.

Ingewijden staan nogal sceptisch tegenover het schieten met twaalfballen en verwachten dat de proef spoedig gestopt zal worden. Bovendien zal de tijd moeten uitwijzen of het schieten met twaalfballen inderdaad één winnaar oplevert bij een bondsschuttersfeest waaraan maar liefst 23 schutterijen deelnemen.

Kanttekeningen

Sta mij toe om enkele kanttekeningen te maken bij het besluit van de MLSB. Om te beginnen vind ik het nog steeds jammer dat alleen de resultaten van het schieten uitmaken wie de uiteindelijke winnaar wordt van een bondsschuttersfeest en het OLS. Ik betreur het dan ook dat de MLSB de oplossing, om tot één winnaar te komen bij hun bondsschuttersfeesten, zoekt in het schieten met twaalfballen. Het betrekken van meerdere onderdelen van een bondsschuttersfeest bij de eindbeoordeling zal de animo bij meer leden van de schutterij verhogen om mee te willen "vechten" om zo goed mogelijk voor de dag te willen komen voor zijn/haar schutterij. Zolang het schieten de alles beslissende factor blijft wie nummer één wordt op een bondsschuttersfeest, moeten we blijven aanzien dat velen (vooral jeugdigen) onmiddellijk na afloop van de optocht het feestterrein verlaten. Er zijn toch zoveel andere goede momenten tijdens een bondsschuttersfeest en het OLS die ook meegeteld zouden kunnen worden in een totaalwaardering. In dit verband kan gedacht worden aan:

- a. Een percentage aangevende het getal van het aantal deelnemers in de optocht afgezet tegen het aantal leden waarvoor de OLS-

Federatie een Federatiebewijs heeft verstrekt aan die schutterij.

- b. Een (door het bondsbestuur van tevoren te bepalen) aantal wedstrijdonderdelen waarop een schutterij kan inschrijven om zo mee te dingen naar een prijs (eventueel tijdens de optocht, defilé, muziek, exercitie en een of meer individuele wedstrijden).

Ik denk dat het hiervoor genoemde idee meer mensen zal aanspreken dan het eenvoudigweg overstappen naar het schieten met twaalfallen. Wellicht zijn er nog meer voorbeelden te geven.

Het was niet de bedoeling om hier een complete opsomming te geven, maar met een beetje creativiteit en inventiviteit had het bestuur van de MLSB ook dergelijke oplossingen kunnen bedenken. Ik betwijfel of deze revolutionaire wijziging wel enige kans van slagen heeft.

Wim Pijpers.

30ste DREILÄNDERECK TE SCHIMMERT

De voorbereiding van het 30ste Dreiländereck schutterstreffen boekt goede voortgang.

Zo'n vijftig schutterijen uit de omgeving van Aken, de Duitstalige streek van het oosten van België en ons eigen Zuid-Limburg hebben reeds ingeschreven voor het internationaal schuttersfeest, dat op 8 september van dit jaar plaats vindt te Schimmert.

De inschrijfdatum eindigt weliswaar op 15 mei, maar het hoeft geen betoog dat de organisatie graag bereid is ook aanmeldingen na de inschrijfdatum positief te bezien.

Het internationale bestuur van "Dreiländereck" vergaderde op zondag 24 maart in Schimmert onder het Nederlandse voorzitterschap van Maurice Kerkhofs, die weer voor de tijd van een jaar de leiding van de organisatie in handen heeft.

Wordt het feest in Duitsland of België gehouden, dan is de Duitser Gerd Riemann of de Belg Joseph Detier belast met de regie.

Het programma van 8 september is als volgt. Om 9 uur 's morgens vertrekt het schuttersgezelschap St. Sebastiaan van Schimmert met het presidium naar de kerk van Schimmert, waar pastoor Van Osch voorgaat in de Eucharistieviering. De organisatie stelt de aanwezigheid van vaandeldragers van deelnemende verenigingen daarbij zeer op prijs.

Na een gezamenlijke lunch begint om 12 uur het "Hans Wilms Pokalschiessen". Het presidium en alle aanwezige voorzitters nemen daaraan deel. De wedstrijd ontleent zijn naam aan Hans Wilms, één der grondleggers van "Dreiländereck". Zijn weduwe stelt ieder jaar een beker voor dit vogelschieten beschikbaar. Om 13 uur is de officiële ontvangst van eregasten, koningsparen en voorzitters in de kantine op het sportterrein. De erewijn wordt aangeboden, waarbij het Schimmertse koningspaar en de voorzitter van "Dreiländereck" de honneurs waarnemen.

Om 14 uur wordt het feest geopend met een welkomstwoord door de voorzitter, het uitspreken van het schuttersgebed door de pastoor van Schimmert en de openingswoorden door mevrouw de burgemeester van Nuth. De volksliederen, het Deutschlandlied, de BrabanÇonne, het Wilhelmus, de Europa-hymne en het Limburgs Volkslied worden gespeeld door de fanfare Sint Caecilia van Schimmert. Tijdens de muziek worden de vlaggen gehesen.

Dan trekt vanaf 14.30 uur de grote optocht door het dorp en om 17 uur begint het koningsvogelschieten, waarvoor alle aanwezige koningen zich verzamelen om door een drumband naar de schietstang te worden begeleid. Intussen zijn de overige schietwedstrijden, exercitiën, drumbanduitredens, beoordelingen van generaals, koningsparen, bielemannen en marketentsters reeds volop aan de gang. Aanvang van bekendmakingen van prijzen heeft plaats nadat om 19 uur de nieuwe internationale schut-

terskoning van de Dreiländereck plechtig is geïnstalleerd.

Het Dreiländerfeest vergt veel inzet, organisatietalent, improvisatie en werkkraft van de Schimmertse schutten. Gelukkig zijn alle 68 leden bereid zich ten volle en met enthousiasme te geven. Ze zijn voor geen kleintje vervaard en problemen, die zich bij de organisatie zeker zullen voordoen, zullen in goed overleg tot een oplossing worden gebracht. De organisatie vertrouwt erop dat het feest zal slagen en het resultaat met gouden letters kan worden bijgeschreven in de rijke annalen van de Schimmertse schutterij, die in de parochie-archieven al genoemd wordt in 1639 en waarvan de oudste koningsplaat dateert uit 1759. Het schuttersgezelschap met een verleden van ruim 31/2 eeuw beleefde naast bloeiperiodes ook tijden van neergang. In de bezettingstijd werden door een brand na een bombardement veel bezittingen en historische archiefbescheiden vernietigd;

een deel van de oude koningsplaten versmolt daarbij tot een klomp zilver. Na de bevrijding weer tot leven gekomen leidde de vereniging een kommervol en kwijnend bestaan en ging in 1949 zelfs in ruste. In januari 1957 echter had de heroprichting plaats. De Schimmertse kunstenaar Charles Eyck ontwierp de nieuwe uniformen en met veel steun van gemeente en gemeenschap ging de schutterij een nieuwe bloeiperiode tegemoet.

Nu zijn de Schimmertse schutten met veel volharding en doorzetten niet meer weg te denken uit het dorpsse cultuurpatroon. Bewapend met geweren en sabels, die gelukkig in de hedendaagse tijd slechts voor de show worden meegevoerd, zijn hun ideële wapens nu verenigingstrouw, plichtsbetrachting, broederschap en liefde voor het behoud van het eigene van dorp en streek. Dus toch een weerkorps, maar in onze tijd een weerkorps tot beschutting van oude tradities en

folklore, tot bescherming van de geest en sfeer van Limburg en tot behoeding van ons Christelijk geloof en denkpatroon. Zo blijven de schutterijen prachtige en onmisbare schakels in de aloude keten van de Limburgse historie.

Verenigingsbestuurders, heeft U nog geen besluit genomen deel te nemen aan het Dreiländereck, overweeg dan nog eens met uw leden. Een bezoek met uw schutterij in Schimmert is heus de moeite waard. En mocht uw agenda te overvol zijn om positief te besluiten, we zien U ook graag als gewone bezoekers "in burger" verschijnen.

Met schuttersgroeten,
Het Schuttersgezelschap
St. Sebastiaan van Schimmert.

ADRESWIJZIGINGEN

0085 wijzigen in 0091

Opnemen 0090 Stichting Limburgs Dames Schuttersfeest, Secretariaat Smeetsstraat 106, 3640 Molenbeersel Tel 089-701038 (M. Akkermans-Neijens)

0104 Secretariaatsadres Garde des Tireurs du quartier 28 - Maastricht wijzigen in: Postbus 4987 6202 TD Maastricht. Tel. 043-3612903 (T. v.d. Bosch)

0116 Opnemen bij Schuttersbond Berg en Dal: Schutterij St. Gerardus - Heer Concordiastraat 58A, 6226 GE Heer, Tel. 043-3630227

0406 Wijziging secretariaat: St. Gregorius de Grote-Brunssum in: Postbus 8050 6440 HB Brunssum Tel. 045-5252127 (Sjef van den Boer)

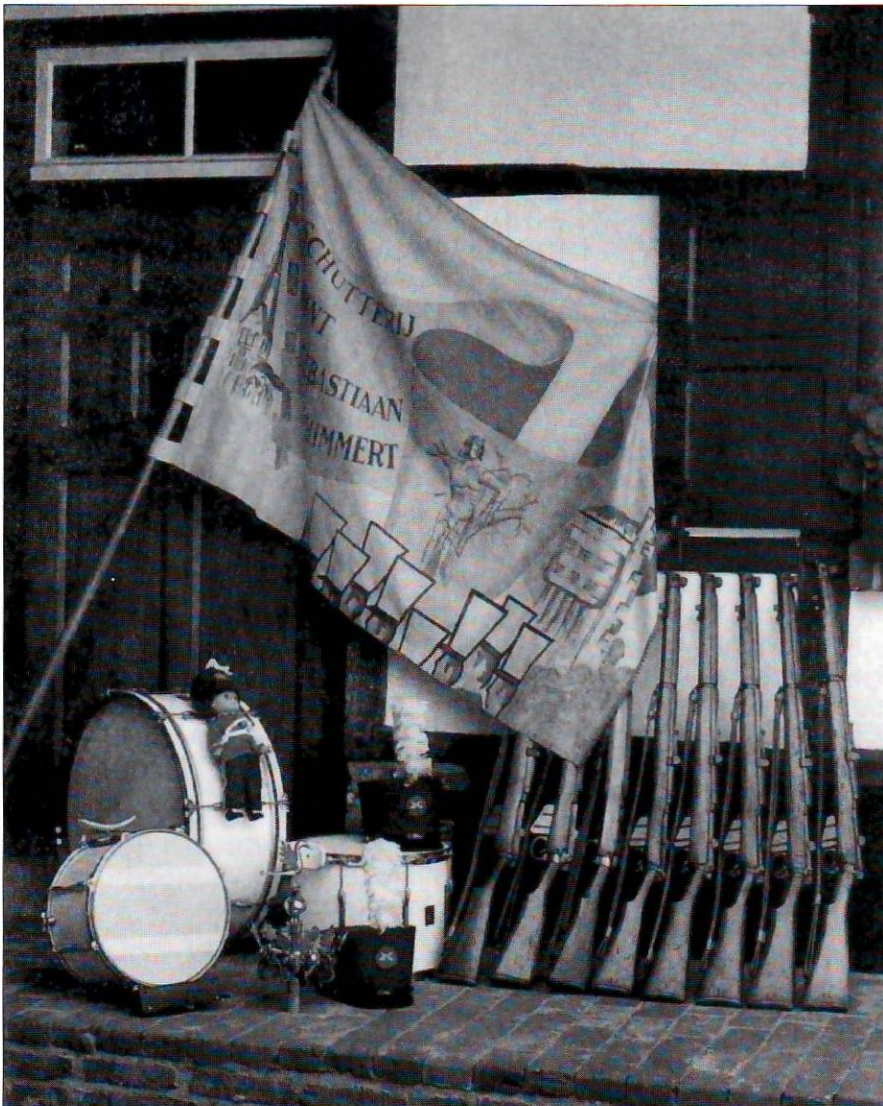
0410 Wijziging secretariaat St. Johannes - St. Clemens - Merkelbeek in: Raadhuisstraat 38, 6447 AS Merkelbeek. Tel. 045-5274433 (G.M.M. Jeurissen)

0432 Wijziging secretariaat St. Salvius-Limbricht in: Nelson Mandelstraat 9, 6141 DC Limbricht Tel. 046-4526434 (Mevr. M. Cloots)

0440 Wijziging secretariaat St. Sebastianus-Klimmen in: Overheek 10, 6343 PC Klimmen. Tel. 045-4051325 (W.M.H. Keulen)

0508 Wijziging secretariaat St. Antonius-St. Petrus-Baarlo in: Cederstraat 10, 5993 XK Maasbree. Tel. 077-4653295 (Peter Ketelings)

0838 Wijziging secretariaat St. Sebastianusgilde-Beegden in: Maestweg 12, 6099 CX Beegden. Tel. 0475-573009 (De heer P.H.M. Tobben)

DE KAPITEIN EN DE SCHUTTERS VAN BERG VOOR DE SCHEPENBANK WEGENS HET NIET ARRESTEREN VAN EEN VERDACHT PERSOON, 1763

– door Luc Wolters, Simpelveld –

Uit Berg en Terblijt maakt tegenwoordig het Nachtwachtgilde, als één der schutterijen van de OLS-Federatie, furore door het wellicht bekendste schilderij ter wereld uit te beelden. Thans maakt Berg en Terblijt sinds 1982 deel uit van de gemeente Valkenburg; voor die tijd was het een aparte gemeente. Voor de Franse Tijd, voor 1794 waren Berg en Terblijt twee afzonderlijke dorpen. De kern Berg heeft vroeger een eigen schutterij gekend. Berg maakte destijds deel uit van de Landen van Overmaas, Valkenburgs deel. Sinds 1661 viel dit onder de Staatse Republiek der Nederlanden. Echter vanouds had Berg ook een afhankelijkheidsrelatie met het kapittel van de St. Servaas te Maastricht. Al in 1270 namelijk maakte de heerlijkheid Berg deel uit van de elf banken van St. Servaas. Dit waren de zogenaamde 'redemptiedorpen'. De St. Servaas kende een eigen vertegenwoordiger, die de zaken namens het kapittel waarnam, de zogenaamde rijproost, die in de zeventiende en achttiende eeuw tevens recht sprak over de inwoners van Berg.

De oude schutterij van Berg was opgericht in het jaar 1617. In het reglement van deze schutterij wordt letterlijk vermeld dat de schutterij is 'tot bewaering van het alderheidgisten in de processie en tot behoudnisse der orden in de Heerlijkheid en tot onderstand en garde van het gerigt'¹⁾. Dit hield in dat de schutters mee moesten helpen de orde te handhaven. Deze expliciete vermelding dat de schutters deze

verplichting hadden, komt in de reglementen van de schutterijen niet zo vaak voor. Opvallend is, dat we in het geval van Berg deze verplichting in het reglement tevens kunnen leggen naast een gebeurtenis dat de leden van deze schutterij daadwerkelijk in het geweer hadden moeten komen.

Meehelpen de orde te handhaven hield onder meer in dat de schutten de gerechtsbode bijstonden bij diens opdrachten. Een voorbeeld hiervan dateert uit maart 1763, toen de gerechtsbode Hendrix van Berg als deurwaarder optrad. De bode moest roerende goederen en vee in beslag nemen bij Piter Wouters, echter de vrouw des huizes weigerde hem de toegang tot het huis. De bode deed zich daarop vergezellen van de nodige schutten en ging opnieuw naar het betreffende huis. Een uitgebreide boedelbeslagname volgde²⁾.

Een stuk uit het archief van de heerlijkheid Berg³⁾ verschaft grote duidelijkheid over de organisatie in die plaats en de plichten en verrichtingen van de schutterij. Hoewel we er niet vanuit hoeven te gaan, dat dit het algemene beeld was dat gold voor alle plattelandsschutterijen, biedt dit voorbeeld uit de heerlijkheid Berg een goed overzicht van de wachtplichten, die door de schutters vervuld werden. Wat was namelijk het geval? De kapitein van de schutterij werd door de schout aangeklaagd wegens ernstige nalatigheid, door het op patrouille niet arresteren van een verdacht persoon, dat aangetroffen werd.

De schout daagde Peter Schepers 'capiteijn der schutterije' voor het plaatselijk schepengerecht. De aanklager stelde 'Dat de ingeseten van Bergh op hunnen tour de wacht en patrouille door de heerlijkheid soudon doen en gaan tot voorkoming van alle onheijlen dijverijen en straetschenderijen welke seer begonden te grasseren ende menigvuldigh te worden'. Om diefstal, onrust en geweld op straat, dat hand over hand toenam, tegen te gaan moesten de inwoners van Berg wachtlopen.

De schout bracht vervolgens te berde dat 'Den beclaegde opden 22 junij 1736 als capiteijn der schutterije op de wacht en patrouille gecommandeert heeft Mattijs Claessen, Geurt Prevost, Jan Schulkens en Claes Duijsenx'. Beklaagde Schepers handelde dus als kapitein en bevelhebber van de schutterij om de wacht te commanderen. In het voorgaande werd erop gewezen, dat de schutters van Berg in het schuttersreglement de verplichting kenden om toezicht in de heerlijkheid te houden.

Op patrouille trof de wacht te Berg zekere Lina Maessen, die werd aangehouden. De veldbode werd erbij gehaald. Echter 'in plaetse van desen Lina Maessen wel te doen bewaren' en de Rijproost (= de gezaghebbende persoon te Berg, namens het kapittel van St. Servaas in Maastricht) hiervan in kennis te stellen, was de 'beclaegde als capiteijn [...] soo temerair en arrogant [...] van eijgener autoriteit aende gecommandeerde persoonen te ordonneren deselve te laeten gaen'.

De schutterskapitein oordeelde dus dat de verdachte Lina Maessen niet zo schadelijk zou zijn en deze werd vrijgelaten. De schout is het met deze beslissing allerminst eens en hij verwijt de kapitein hoogmoed en arrogantie.

Hierna volgt nog een opmerking over de functie van de beklagde schutterskapitein, die *'des te meer straffbaerder en corrigibelder'* zou zijn, *'omdat hij als capiteijn de ordres van sijne overigheijt stiptelijck moetende in acht nemen en deselve door de wachthebbende persoonen ter executie doen stellen'*. Juist als kapitein had hij de orders van hogerhand moeten opvolgen en de personen die wachtlopen dese orders laten uitvoeren.

Enkele andere bijzonderheden, die dit proces betreffen, staan in het verweerschrift van de schutterskapitein. De elders als gecommandeerde personen, of -wacht aangeduide patrouille wordt hierin *'de gecommandeerde schutters'* genoemd. Blijkbaar voerde de kapitein dus het bevel over vier eigen schuttersleden, in plaats van over de gewone dorpsbewoners. De verplichting om wacht te lopen gold evenwel voor alle inwoners van de heerlijkheid Berg.

De kapitein verhaalde dat toen de veldbode erbij werd gehaald, hem werd gevraagd *'wat sij met dijen persoon doen souden. Ende hij veldbode haar (= hun: de kapitein en de schutters) geantwoord heeft oft sij niet en wisten den in houdt der ordonnantie van D'Eerw. heer Rijproost op dat huys gemaneert en geaffigeert, welke ordonnantie door de schutters gevraegt en door den veldbode aen deselve overreijkt sijnde, soo hebben deselve naer preallabele lectura van dijen den voors. Lina Maessen laeten gaan'*. Hieruit blijkt dat de schutters dus op patrouille werden gestuurd, op grond van een geschreven ordonnantie (het schuttersreglement ?) van de Rijproost. De veldbode had het zelfs bij zich toen zijn visie op het gebeuren werd gevraagd. Hij overgaf de ordonnantie en hieruit leidde de kapitein af dat zij de verdachte persoon konden laten lopen. Lopen de gezagsstructuren in de heerlijkheid Berg hierin door elkaar. De schout klaagt de kapitein voor de rechtbank aan namens de Staten Generaal van de protestantse Republiek. De kapitein en de

veldbode beroepen zich daarentegen op de ordonnantie van de katholieke Rijproost namens het St. Servaaskapittel. Hoe dit ook zij, de afloop van het proces was niet bij de aktes bewaard gebleven. Wie de machtsstrijd gewonnen heeft is derhalve onbekend.

Maar wat belangrijker is, is dat het bovenstaande proces een zeer interessant geschrift blijkt met veel bijzonderheden over het wacht houden door de schutters. Het toont overtuigend aan, dat de schutters bewakingen hebben verricht en dat de kapitein het bevel voerde en verplicht was zich naar de opdracht van de plaatselijke heer te voegen.

Noten:

1. Stadsarchief Maastricht, Handschriften, inv. nr. 554.
Tevens in: Claessens e.a., Berg en Terblijt, 297.
2. V.Th.J. Claessens, A.H.H. Houben, H.L. Raeven en H.G. Schols, Berg en Terblijt. Van twee heerlijkheden naar één gemeente. (Valkenburg aan de Geul 1981) 70-71 (Hier wordt verwezen naar R.A.L.M., L.v.O. inv. nr. 4346; 29 maart 1763).
3. R.A.L.M., L.v.O. (Valkenburgs) Schepenbank Berg, inv. nr. 4326 (twee gerechtelijke stukken uit oktober 1736).

ANJERFONDS

Het Anjerfonds Limburg biedt ondersteuning aan kunst en cultuur op amateurniveau. In Nederland zijn in elke provincie en in drie grote steden in totaal 15 Anjerfondsen actief. Allen zijn onderdeel van het landelijke Prins Bernard Fonds. Voorzitter van het Anjerfonds Limburg is uit hoofde van zijn functie gouverneur mr. B.J. baron van Voorst tot Voorst. De afdeling Limburg werft zelfstandig fondsen en bekijkt en beoordeelt de subsidieaanvragen.

Een belangrijk onderdeel van de fondsenwerving is de jaarlijkse Anjerloterij. De verenigingen gaan zelf op pad om de loten aan de man te brengen. En dat heeft z'n voordelen. De prijs per lot bedraagt f 1,50 en daarvan mag de vereniging die langs de deuren gaat f 0,50 houden voor de eigen kas. Het afgelopen jaar werden maar liefst 200.000 loten verkocht, circa 20.000 meer dan het jaar daarvoor.

Die stijgende lijn wil het Anjerfonds voor dit jaar vasthouden. Want buiten het derde deel dat direct naar de verenigingen gaat, komt f 1,00 van de f 1,50 bij het Anjerfonds. Dat geld komt ten goede aan projecten van schutterijen, harmonieën, fanfares en toneelverenigingen.

De Anjerloterij is niet de enige bron van geldelijke inkomsten voor het Anjerfonds. Zoals gezegd is men zelf actief om financieën te verwerven, maar het grootste deel van de middelen komt van het Prins Bernard Fonds. Naarmate een Anjerfonds meer subsidiabele aanvragen krijgt, kan het meer ontvangen uit de landelijke ruif van het Prins Bernard Fonds. Aldus kan Limburg op een hoge bijdrage rekenen, aangezien het verenigingsleven hier welig tiert. Voorwaarde is evenwel dat de verenigingen actief zijn om de loten te verkopen en dat er genoeg subsidieaanvragen worden ingediend.

Eens in de drie jaar kan een vereniging een aanvraag doen, waarbij het Anjerfonds een vergoeding van 50% kan toekennen, met een maximum van f 2500,-. Voorwaarde is evenwel dat die grote uitgave nog moet gebeuren en niet reeds geschied is. Hierbij kan het gaan om de aanschaf van nieuwe instrumenten, nieuwe uniformen of een schuttersbuks, of bijzondere projecten waarvan het uitgeven van een geschiedenisboekje een voorbeeld kan zijn.

Elke aanvraag wordt apart beoordeeld, waarbij tevens advies wordt ingewonnen bij de plaatselijke burgemeester.

De belangenbehartiging van de schutterijen, harmonieën en fanfares is rechtstreeks geregeld, zodanig dat Federatiepresident Lei Stals van de OLS-Federatie en Bondsvoorzitter Sjoef Drummen van de Limburgse Bond van Muziekgezelschappen deel uitmaken van het Anjerfonds Limburg.

Dit staat er borg voor dat in een tijd dat diverse subsidiebronnen uitdrogen, de culturele verenigingen in het Limburgse voor grote uitgaven terecht kunnen bij een Fonds dat hen hierin tegemoet wil komen en daarmee het culturele leven in de Provincie een flinke steun in de rug biedt. Hier staat het Anjerfonds garant voor.

Luc Wolters, Simpelveld.

BAVARIA®

Ook op het Z.L.F. - 1996
te **SUSTEREN - HEIDE**

Leveranties worden verzorgd door:

Drankenhandel B.V.

Ampèreweg 10 - 6101 XE Echt
Tel. (0475) 481 638
Fax (0475) 487 828

Sportprijzen-sportartikelen

MAP NEDERLAND B.V.
Holzstraat 7
6461 HK Kerkrade
Tel. (045) 545 35 84
Fax (045) 546 28 80

SPORTPRIJZEN

**Mooiere bekers
en medailles voor minder geld!**

**Tevens het adres voor uw
carnavals- en schuttersmedailles**

**ZUID-LIMBURGS
FEDERATIE-
FEEST
ZONDAG
21 JULI
1996**

Schutterij St. Petrus en Paulus uit Susteren maakt zich op voor het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1996. Zondag 21 juli a.s. zal de woonkern Heide het decor vormen voor dit grootse schuttersevenement.

Al ruim een jaar draait de organisatie op volle toeren. Daartoe heeft het bestuur van St. Petrus en Paulus een Stichting ZLF 1996 in het leven geroepen, die voor de daadwerkelijke organisatie tekent.

De schutterij heeft al twee jaar geleden rekening gehouden met het feit dat zij in 1996 als gastheer zou fungeren voor de aangesloten verenigingen van de Federatie van Zuid-Limburgse Schuttersbonden. Daartoe werd de grond gepacht, waar straks het feestterrein wordt ingericht. Op die manier wist men zich op voorhand verzekerd van een geschikte locatie.

Ook werd al in een vroeg stadium in het kader van de provinciale milieuverordening bij de provincie Limburg de benodigde ontheffing gevraagd voor het schootsveld. Afspraken met de grondeigenaren in het schootsveld zijn gemaakt en ook kan men straks rekenen op voldoende medewerkers om de organisatie soepel te laten verlopen. De medewerking van de gemeente Susteren is geweldig te noemen. Met raad en daad staat zij de schutterij en de stichting terzijde.

"De groene taille van Limburg", zoals Susteren wordt genoemd, gaat ervoor.

Programma

In het kader van het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1996 start de schutterij op vrijdag 19 juli met een optreden van GUUS MEEUWIS & VAGANT. Tevens treedt deze avond het orkest GO TO THE MAX op.

Aan de vooravond van het schuttersevenement, zaterdag 20 juli, wordt in de parochiekerk van Mariaveld om 19.00 uur een schuttersmis opgedragen. Tijdens deze eucharistieviering nemen het trommel- en fluitkorps van de schutte-

rij samen met de Gemengde Zangvereniging St. Cecilia de muzikale omlijsting voor hun rekening. Pastoor Lammers draagt samen met Mgr. René Maessen en pastoor deken Kuijter de H. Mis op. Na afloop van de H. Mis is er een informeel samenzijn.

Op zondag 21 juli start om 13.30 uur de openingsceremonie. Aansluitend om 14.00 uur gaat de optocht van start en beginnen eveneens de overige wedstrijden.

Het feestterrein aan Aardenweg in Susteren zal dan het middelpunt zijn van schuttersminnend Limburg. Bér Janssen, de voorzitter van schutterij St. Petrus en Paulus, vindt dat het een feest van en door de schutter moet worden. Geen overdreven franje, gezellig en sfeervol. Van zijde van de schutterij is er alles aan gedaan om alles zo goed mogelijk te kunnen laten verlopen, het feest moeten alle schutters samen maken. Zowel de deelnemers aan het ZLF als de bezoekers kunnen rekenen op een hartelijke ontvangst in Susteren. En op goed weer blijft men de komende weken hopen.

Maandag is er een feestavond voor de medewerkers. Zonder die medewerkers is het anno 1996 haast onmogelijk om dergelijke feesten nog te organiseren.

Susteren is er klaar voor, de organisatie draait op volle toeren en hoopt op goed weer. Deelnemers en bezoekers zijn welkom. Wie niets wil missen moet 21 juli a.s. in Susteren zijn, want daar gebeurt het!!!

St. Mauritius-Strucht

De Struchter schutterij kent sinds kort een nieuwe tamboer-maitre en een nieuwe commandant. Piet Bischops droeg zijn tamboer-maitrestok over aan Sjeff Bovens, die thans de drumband zal leiden. Piet Bischops kwam hierdoor beschikbaar het commandantschap van de schutterij op zich te nemen. Bischops werd geïnstalleerd door zijn voorganger Piet Jennekens, die sinds 1983 het commando voerde.

St. Sebastianus-Mheer

Armand Opreij, geweerdruager bij St. Sebastianus-Mheer, is dit jaar de nieuwe kapitein van de Jonkheid van Mheer. Dit is de plaatselijke jonggezellenvereniging, die de bronk en het halen en planten van de mei-den regelt. Overigens verzorgt de Jonkheid de kamerschoten na afloop van het vogelschieten van de schutterij. Dit jaar klonken er twintig kamerschoten in plaats van de gebruikelijke tien, omdat Mheer een keizer rijk is.

Jonge en Oude Nobelen-Valkenburg

De Meibok - de culturele prijs van Valkenburg bij uitstek - werd dit jaar uitgereikt aan Sjeff Crutzen. Crutzen kreeg deze prijs omdat hij zich al jarenlang verdienstelijk heeft gemaakt voor de Valkenburgse folklore en de schutterij in 't bijzonder. Crutzen is officier en archiefbeheerder van de Jonge en Oude Nobelen-Valkenburg.

Sla je slag met Adams

Muziekcentrale Adams bv
Casino 28
6017 BS Thorn
Tel 0475 - 561324
Fax 0475 - 562905

Muziekcentrale Adams nv
Halensebaan 157
3290 Diest (Belgie)
Tel 013 - 321201
Fax 013 - 321308

VERSCHENEN

De geschiedenis van de St. Barbaragilde van Balen. Verschenen in het ledenblad van de Heemkundige kring Balen (57), 63 pagina's en geschreven door R. Dierckx in 1993.

De betrekkingen tussen de schuttersgilden van beide kanten van de "schreve", beschreef A. Lowyck in 1993 in Biekorf 93 op de pagina's 377-378.

"Schetsen uit het Brabantse gildeleven", verscheen in 1993 in: Eigen Schoon en De Brabander 76 op de pagina's 99-114 en werd geschreven door J. Lauwers.

In dezelfde uitgave op de pagina's 185-196 stelt Eugene Van Autenboer de vraag: *"Waarom twee hoofdgilden van de voet- of kruisboog in Brabant"*.

"Unter schwarz-rot-goldenem Banner und dem Signum der Doppeladlers: Gescheiterte Volksbewaffnungs- und Vereinigungstreiben in der Deutschen Nationalbewegung und im Deutschen Schützenbund 1859-1869, Elemente einer deutschen Tragödie", werd geschreven door Hans-Thorald Michaelis en uitgegeven in 1993 in Europäische Hochschulschriften, Reihe 3: Geschichte und ihre Hilfswissenschaften, Band 549), Frankfurt am Main: Lang, 659 pagina's, ISBN: 3-631-43578-9.

Michaelis is geen onbekende in het schuttersmilieu. In 1985 verscheen van zijn hand het belangrijke werk *"Schützengilden: Ursprung - Tradition - Entwicklung"* in Keyzers kleine Kulturgeschichte (ISBN 3-87405-163-3). Michaelis is onder meer de bezielende kracht achter het Museum des Deutschen Schützenbundes te Wiesbaden. In zijn nieuwste publikatie onderzoekt hij de rol van o.a. de schuttersgilden in de brede context van de Duitse nationalistische beweging in de 19e eeuw.

Na een historische inleiding over het ontstaan en de betekenis van de gilden vanaf hun oorsprong wordt de sociale en politieke rol van de schuttersgilden van naderbij bekeken. Vooral de periode 1859-1869 staat hierbij centraal met de oprichting van de Deutscher Nationalverein (1859) en de Deutscher Schützenbund (1861). In deze tijdsperiode spelen de schuttersgilden

een belangrijke rol in het nationalistische streven. De lijn wordt verder doorgetrokken naar de 20e eeuw, naar de jaren dertig van deze eeuw met de opkomst van de nationaal-socialisten en de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog.

Het lijvige boek is een doorwrochte studie geworden waarin talrijke en vaak primaire bronnen worden aangeboord. Bijzonder interessant is dat het onderzoek niet zozeer op de schuttersgilden als instelling is toegespitst maar dat ze gezien worden als onderdeel van een brede historische en maatschappelijke evolutie.

Het lezen van de 600 pagina's kleine druk, 75 hoofdstukken (nauwelijks gescheiden door een witregel) die elkaar als een ononderbroken stroom opvolgen, vraagt veel inspanning. Het is geen werk dat men in één keer kan uitlezen. Het boek is voorzien van een duidelijke persoonsindex en een zaak- en plaatsnaamregister.

Bij gelegenheid van het 350-jarig bestaan van schutterij St. Harlindis en Relindis-Ellikom in 1994, schreef Mevrouw Godelieve Geerkens de geschiedenis van deze schutterij. Godelieve Geerkens schreef al eerder een lijvig werk over de slag op de Meeuwerheide waarbij 400 Limburgers het leven lieten.

Als gids in Alden Biesen vergaarde ze ruime kennis over de Duitse Orde. Geerkens stelt dat Wienrich von Kniprode, Grootmeester van de Duitse Orde, aan het einde van de 14e eeuw het vogelschieten invoerde als oefening in het hanteren van de wapens voor de burgers in de steden. Von Kniprode is daarom volgens haar de grondlegger van de burgerlijke schuttersverenigingen in Oost- en West-Pruisen omdat deze schutterijen werden gevormd uit betrouwbare mensen voor de verdediging van de steden. Als gevolg hiervan ziet Geerkens in de 15e en 16e eeuw de schutterijen ook opkomen in de dorpen. Zij vervolgt: "In de 16e eeuw richtten de prins-bisschoppen van Luik de zogenaamde 'huislieden' op, een soort burgerwacht waarbij iedere man tussen 18 en 59 jaar verplicht aangesloten was. De schutterijen bleven bestaan maar verschilden duidelijk van de huislieden omdat ze selectief waren. Niet iedereen werd toegelaten. Uit de nagelaten ledenlijsten blijkt dat de schutten tot de meer welgestelde burgers behoorden".

Het is een prachtige uitgave geworden met foto's, interviews en een uitgebreide geschiedenis van de schutterij.

B. Bailleul beschreef *"De vier Gentse hoofdgilden"* St. Joris (1314, voet- / kruisboog), St. Sebastiaan (1322, handboog), St. Antonius (1488, bus of buks) en St. Michiel (1613, schermen) in "Zeven eeuwen van waken, feesten en teren". Een 120 pagina's tellende uitgave van het Stadsbestuur Gent die uitgegeven werd bij gelegenheid van de tentoonstelling "De vier Gentse hoofdgilden" die plaatsvond van 1 mei tot 19 juni 1994 in het Oudheidkundig Museum van Bijloke te Gent.

Dr. Eugene van Autenboer schreef in 1994 samen met P. Vansummen *"De schuttersgilden in de Antwerpse Kempen"*. Antwerpen: Stad Antwerpen, 26 pagina's. Eveneens uitgegeven door het K.C. Peeters-Instituut voor Volkskunde, film- en brochurereeks nr 10, 36 pagina's.

De uitgave was gekoppeld aan de gelijknamige tentoonstelling in het Volkskundig Museum van Antwerpen die op 5 mei 1994 geopend werd. De tentoonstelling gaf de belangrijke plaats weer die het gildewezen in het leven van alledag inneemt in de Kempense dorpen.

M. Van der Auwera schreef *"De schuttersgilden in het Land van Heist"* in Jaarboek 't Zwaantje 11 (1994).

Dr. Eugene van Autenboer, 1995, Hoge Gilderaad der Kempen in Volkskundig Kroniek 3 (3): 68-71.

E. Vanbergen en G. Meulemans, 1995, Belgisch Overlegorgaan van Historische Schuttersgilden, Edgum: BOHS, 48 p.

D. van Eldere, 1995, Het Brabants Gildefeest te Werchter in Haachts Oudheidkundig- en Geschiedkundig Tijdschrift 10 (2): 192-194.

COMMANDANTENCURSUS OUDE EXERCITIE

De commandantencursus leverde een nieuwe lichter geslaagden af. Na ettelijke weken elke zondag om 9.00 uur stipt te zijn verschenen om de Oude Exerctie te beoefenen, konden de diverse geslaagden met trots hun certificaten of diploma's in ontvangst nemen. De uitreiking geschiedde in café Rumpenerlinde te Brunssum. Cursusleider Jac. van der Vorst, secretaris van de OLS-Federatie sprak de aanwezigen toe en dirigeerde vervolgens de cursisten naar buiten voor het maken van een groepsfoto. Tevens zorgden de twee commandant-instructeurs in spé voor een korte exercitiedemonstratie met defilé voor de diverse aanwezigen. Weer binnen stak de Federatiesecretaris zijn lof voor de inzet en kunde van de nieuwe lichter geslaagden niet onder stoelen of banken. Hij sprak zijn dank uit voor de deskundige leiding van de cursus door de heren instructeurs Math. Beaujean (Heerlerheide) en Lei Wijnands (Klimmen). Vervolgens reikte de cursusleider de certificaten en diploma's uit aan de volgende personen:

Certificaten beginners-commandant

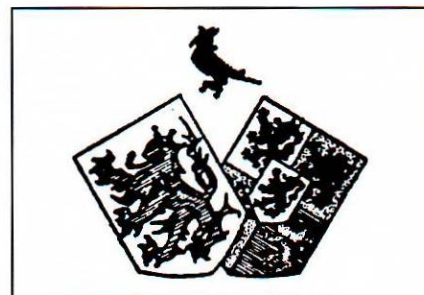
P.H.M. Cuijpers van Kon. St. Sebastianus-Voerendaal
 P. Göttgens van Kon. Wilhelmina-Nieuwenhagen
 J.L.G. Kwaspens van St. Catharina-Stramproy
 J.H.L. Schiffelers van Kon. St. Lambertus-Oirsbeek
 S.H.G. Sluismans van St. Sebastianus-Margraten
 J.J.M. Wijnands van St. Sebastianus-Klimmen

Certificaten Oude Exerctie Aspirant-Commandant

H.C.H. Bekkers van St. Hubertus-Schaesberg
 G.M.M. Cuijpers van St. Laurentius-Spaubeek
 J.H.F.G. Ernes van St. George-Simpelveld
 P. Stijnen van St. Laurentius-Spaubeek

Diploma Commandant Oude Exerctie

A. Crutzen van Kon. St. Sebastianus-Voerendaal

J.K.H. Duckers van St. Sebastianus-Eys

Diploma Commandant-Instructeur

A. de Jong van Kon. St. Sebastianus-Voerendaal
 Th. W. Looymans van St. Catharina-Stramproy

Instructeurs: L. Wijnands en M. Beaujean

Cursusleiders: J. van der Vorst en G. Schrijvers, resp. secr. en oud-secr. OLS-Federatie

Aansluitend was er voor familie en meegereisde schutters gelegenheid om de cursisten te feliciteren met hun behaalde succes.

Luc Wolters.

Geslaagden van de cursussen Oude Exerctie, enkele figuranten, instructeurs en cursusleiders, Brunssum 27 april 1996.

CURSUS NIEUWE EXERCITIE

Op zaterdag 6 januari 1996 begonnen 15 enthousiaste beginners en 3 gevorderden als deelnemers aan de cursus Nieuwe Exercitie in de lokaliteit Housmans te Montfort. Onder de bezielende leiding van de twee instructeurs werd het een zeer fanatieke groep die tijdens de oefenperiode werd gereduceerd bij de beginners tot 12 personen en bij de gevorderden het totaal op 4 werd gebracht. Dit had zijn oorzaak in het feit dat een deelnemer zó goed bleek te zijn dat hij van de beginners werd overgeheveld naar de gevorderden.

Dat leeftijd geen rol van betekenis speelt, bewijst de deelname van de heer J. van Loenen van schutterij Oranje Nassau-Roermond met zijn 61 jaar.

Iedere zaterdag werd twee uur keihard geoefend, wat zijn resultaat weergaf tijdens de korte show o.l.v. Twan Stemkens die op 13 april 1996 onder stralende weersomstandigheden werd gegeven, ter afsluiting van deze cursus voor de talrijke aanwezigen.

In zijn toespraak tot de cursisten en aanwezigen, deed het O.L.S.-President Lei Stals goed om te zien dat zoveel schutters veel van hun vrije tijd opofferen om het schutterswezen van dienst te kunnen zijn. Als zoveel enthousiasme aanwezig is kunnen we met een gerust hart de volgende eeuw tegemoet zien. De President reikte vervolgens, samen met federatiebestuurslid Jo Beeren de diploma's c.q. certificaten uit aan:

Diploma commandant

L.H.A. Duizings
St. Michaël-Doenrade
G.L.M. Jans St. Joris-St. Joost
R.W.M. Jeurissen
St. Michaël-Doenrade
A.H.M. Stemkens
St. Sebastianus-Neer

Certificaat commandant

W.J.H. Berben
St. Sebastianus-Neer
H.J.P. Biermans
St. Sebastianus-Herkenbosch
R.H.H. Joris St. Joris-Wessem
Fr.K. Keppene
St. Michaël-Maasbracht-Beek
C.H. Laveaux
St. Cornelius-Swartbroek
P.P.G. van Lienen
St. Sebastianus-Herkenbosch
J. van Loenen
Oranje Nassau-Roermond
H.J.J. Mestrom
St. Urbanus-Grashoek
G.C.H. Peeters St. Jan-Baexem
Fr. Smeets
St. Cornelis Irene-Posterholt
J. Snijders
St. Cornelius-Swartbroek
P.J.G.L. v.d Ven St. Antonius-Slek

Tot slot werd er nog enige tijd gezellig nagekeuvelend en kon men terugzien op een geslaagde cursus, mede door de prachtige accommodatie waar geoefend kon worden. Een dankwoord en een prachtige bos bloemen voor de dochter van gastheer Housmans was hier op zijn plaats.

De cursusleider Jac v.d. Vorst.

Leden van de commandantencursus oude exercitie geven een demonstratie.

ONDER DE SCHIETBOOM

Een jonge tamboer van St. Hubertus-Gulpen, niet lang meer in het oude model uniform

Nieuwe start van St. Hubertus-Gulpen

St. Hubertus-Gulpen kende de laatste jaren een vaak moeizaam bestaan. Het ledental was niet groot en meer dan eens moest er bij de schuttersfeesten afgewacht worden of er voldoende leden zouden komen opdagen om aan het feest deel te nemen. Aan dit kleine aantal actieve leden is het evenwel te danken dat de schutterij niet ter ruste is gegaan.

Totdat Gulpen belast werd met de organisatie van het Zuid-Limburgs Federatiefeest in 1995. Bij die gelegenheid werd een compleet Stichtingsbestuur met afgevaardigden van de schutterij en een stuurgroep in het leven geroepen om voor een goede organisatie van het voor Gulpen belangrijke feest zorg te dragen. En dit lukte zeer goed. Gulpen kende een mooi en aantrekkelijk schuttersfeest met vele bezoekers.

Uit de stuurgroep bleven enkele organisatoren na het ZLF om in Gulpen weer een schutterij op poten te zetten die gezien mag worden binnen in Zuid-Limburg. Het bestuur van de schutterij onder leiding van waarnemend voorzitter Jacques Braken trad terug om plaats te maken voor een interim-bestuur, dat beoogt in Gulpen een cultuur-omslag te bewerkstelligen om leden voor St. Hubertus te werven. Voorzitter ad interim is Frans Stollman, geen onbekende in de schutterswereld.

Bondsschuttersfeest 19 juni 1988 in Nieuwenhagen; Schutterij St. Hubertus-Gulpen in het bekende uniform.

Archieffoto koningspaar Mechelen, bijschrift: "Het koningszilver dat niet aan de vogel hangt krijgt een aantrekkelijke plaats binnen het schuttersmuseum van de gemeente Wittem. Foto koningspaar St. Sebastianus-Mechelen, 1989".

In 1980 vierde hij als voorzitter zijn 25-jarig tambour-maître-schap bij St. Sebastianus-Heerlen. Mevr. Straaten-Braken, dochter van de oud vice-voorzitter, voert het secretariaat.

De aktuele taak van het interim-bestuur behelst het versterken van St. Hubertus met nieuwe leden. Het nieuwe élan wordt versterkt door de geplande aanschaf van nieuwe uniformen. Gekozen is voor het uniform van het Regiment Dragoners uit de periode 1849-1861 (een blauw uniform met rode schako en rood voorfront). Diverse musea is men reeds afgelopen om het oog te laten vallen op een uniform, waar men het eerstkomende decennium mee vooruit kan. Maar dat is een activiteit die voor begin 1997 gepland staat. De schutterswereld is in afwachting van de wedergeboorte van een stokoude schutterij.

Luc Wolters, Simpelveld

Schuttersmuseum Gemeente Wittem

De gemeente Wittem heeft het plan opgevat om in het gemeentehuis een permanente schutterstentoonstelling in te richten. In de gemeente Wittem zijn drie schutterijen actief, te weten St. Paulus-Epen, St.

Sebastianus-Mechelen en St. Sebastianus-Eys. Tevens beschikt de gemeente over de collecties van schutterijen, die ter ziele zijn en die in twee andere kernen van de gemeente hebben bestaan. De oudste daarvan is St. Sebastianus-Slenaken, waarvan een lijst van overleden leden bekend is uit de periode 1614-1705. Circa 1713 is die schutterij heropgericht, blijkens een reglement dat in 1785 en 1822 werd bevestigd. De schutterij van Slenaken, waarvan het koningszilver nog resteert, heeft circa 1890 opgehoord te bestaan. In 1986 ontving de gemeente Wittem dit koningszilver, nadat bij de herindeling van 1982 de tot dan toe zelfstandige gemeente Slenaken opging in Wittem. De vijfde schutterij uit het Wittemse naast Epen, Eys, Mechelen en Slenaken is die van Nijswiller. Het is de jongste schutterij uit de gemeente, opgericht circa 1893, en bestaat niet meer. Na de Tweede Wereldoorlog kwam St. Dionysius-Nijswiller niet meer echt van de grond.

De plaats voor de tentoonstelling is een vergaderruimte in het gemeentehuis 'De Heerenhof' in de kern Mechelen. De gemeente neemt hiervoor ook de verzekeringskosten en inbraakbeveiliging voor haar rekening.

De ligging is uitstekend. Zuid-Limburg is -zoals bekend- een zeer toeristische streek, waar een schuttersmuseum in Wittem zeer goed in zou passen en één van de vele trekpleisters in het Mergelland kan zijn.

Luc Wolters

Dag voor de vendelier

Hoogstraten 26 november 1995. Onder leiding van Piet van de Schans, voorzitter van het Vlaams Vendelarchief, werden in de veilinghallen door ongeveer 40 vendeliers vendelreeksen getoond die oogstrelend waren.

Het bijzondere van deze dag was echter dat men individueel zijn ei-

gen reeks van vendelslagen kon tonen met of zonder trom. Was de vendelier een uitblinker, dan werd dit op video gezet en zijn of haar reeks wordt beschreven en opgenomen in het archief. De mogelijkheid bestaat ook nog dat de vendelreeks wordt opgenomen in de brochure "Vendel nu" nr 4 of 5.

St. Catharina-Stramproy start met oude exercitie-ploeg

Onlangs ondergingen ze hun vuurdoop, de 10 mannen, die de exercitieploeg vormen van St. Catharina-Stramproy. Sinds een jaar zijn ze onder leiding van hun commandant Theo Looymans en Ruud Goovaerts uit Waubach (nieuw jury-lid van de Bond E.M.M.), beiden nieuwe 'afgestudeerden' van de commandantencursus, bezig om de beginselen van nota bene de *oude exercitie* onder hun knie te krijgen. En dat verdient des te meer respect omdat er bij de meeste schuttersfeesten in Noord-Limburg na de optocht niet veel activiteiten meer zijn buiten het schietgebeuren. Voor de bezoekers is het een stuk aantrekkelijker om aansluitend aan de optocht het feestterrein te bezoeken om aldaar getuige te kunnen zijn van diverse wedstrijden voor de beste drumbands, vendeliers en konings- en keizersparen. En daar kunnen de exercitiewedstrijden een waardevolle bijdrage voor zijn.

L. W.

St. Antonius-St. Petrus-Baarlo

Na 27 jaar het secretariaat te hebben gevoerd van schutterij St. Antonius St. Petrus-Baarlo heeft Jack Beurskens op 1 maart j.l. het secretariaat overgedragen aan Peter Paul Ketelings. Jack Beurskens heeft op eigen verzoek het secretariaat overgedragen met de motivatie: "Het wordt tijd dat een ander de werkzaamheden van het secretariaat gaat uitvoeren, nog langer dezelfde mening en de stuwende kracht kan voor de vereniging funest en afbrekend werken," stelde Jack. Het secretariaat wordt nu beheerd door Peter Paul Ketelings Cederstraat 10 593 XK Maasbree Tel. 077-4653295.

St. Martinus-Linne

De zwart-witte fantasie-uniformen, die 11 jaar lang zo kenmerkend zijn geweest voor onze drumband en schutterij, zijn vervangen door militaire uniformen van Italiaanse afkomst.

Het model van deze militaire uniformen is afkomstig van het korps Bersaglieri. Deze infanteriegroep is opgericht in 1836 door Alessandro Evasio Ferrero, marquis of la Marmora, voor het uitvoeren van snelle acties. Het uniform dat door de schutterij gedragen gaat worden is het uniform van de Bersaglieri uit het jaar 1864. Het uniform is donkerblauw met karmozijnrode biezen, kragen en insignes. Onderscheidingstekens en rang aanduidingen zijn gemaakt van goud of gele wol, afhankelijk van de rang.

Het geheel wordt gecompleteerd door een ronde klassieke hoed met een pluim van haneveren. Deze pluim is voor de troepen zwart en voor de officieren lichtgroen. De uniformen en toebehoren zijn geleverd door kleermaker Janfré uit Maastricht.

De presentatie van de nieuwe tenues vond plaats op vrijdag 26 april in verenigingslokaal Café Stienen. Bij deze gelegenheid werden tevens een drietal jubilarissen van onze drumband gehuldigd, te weten Pierre Stienen, Denise Tis en Tamara van Duinen. De inzegening van de uniformen was tijdens de hoogmis op zondag 28 april in de parochiekerk van de H. Martinus in Linne.

Wilhelmina-Hingen

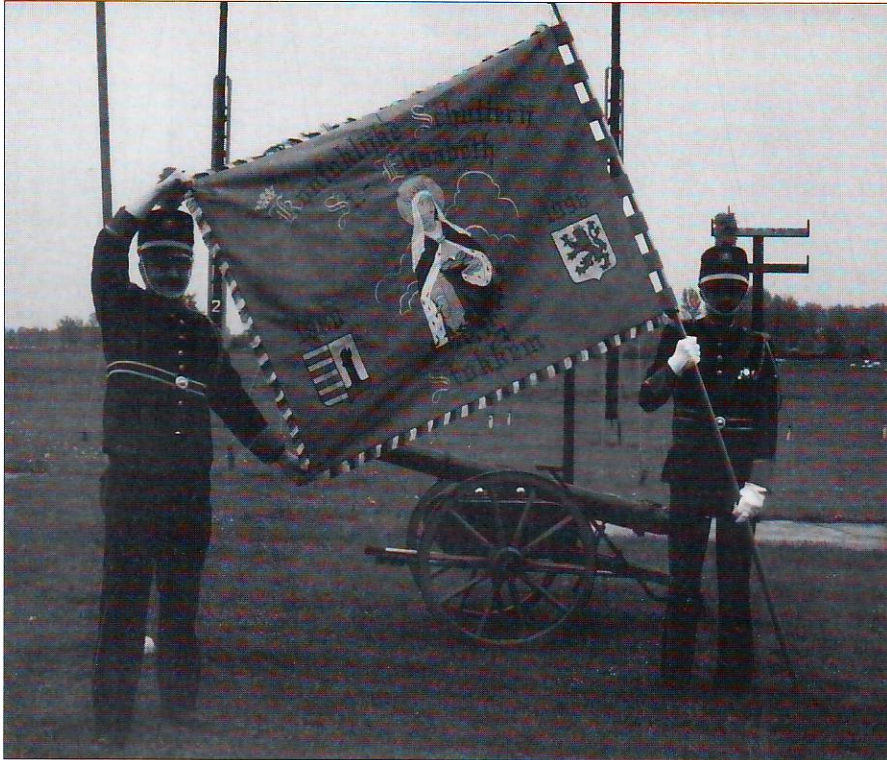
Nadat de oude koning Fred Scheres van zijn waardigheden was ontdaan en de genodigden allemaal een schot gelost hadden, begonnen acht serieuze kandidaten op de vogel te schieten. Na een enerverende strijd en een taaie vogel wist uiteindelijk Ger Beunen met het 376ste schot de vogel naar beneden te halen. Ger Beunen is in het dagelijkse leven vrachtwagenchauffeur, is ruim twintig jaar lid van schutterij Wilhelmina-Hingen. Na tamboer en geweerdrager te zijn geweest, is hij nu reeds acht jaar bestuurslid.

Voorzitter Piet Vergoossen, die voor de 17e keer een poging waagde om koning te worden, had weer geen geluk want het 375ste schot was voor hem. Ger Beunen zal dus in het nieuwe schuttersseizoen de kleuren van schutterij Wilhelmina-Hingen hooghouden met zijn koningin Monique Maessen; wij wensen hen daarbij veel succes. Jeugdkoning werd Marc Jessen, Marc is tamboer bij ons Fluit- en Trommelkorps.

Tijdens de koffietafel, voorafgaande aan het vogelschieten, werden twee jubilarissen gehuldigd namelijk Tineke Beunen en Bernhard Beunen. Tineke Beunen kreeg door de voorzitter van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen afd. Roermond, Mevr. Els Cox, de speld opgestoken wegens haar 10-jarig lidmaatschap. Bernhard Beunen kreeg de gouden medaille met kroontje vanwege zijn 50-jarig lidmaatschap opgespeld door de voorzitter van de schutterbond Eendracht Born-Echt, Jo Herffs.

De zwarte uniformen worden gewisseld voor donkerblauwe bij Schutterij St. Martinus-Linne.

De vaandeldrager van schutterij St. Elisabeth-Stokkem met het nieuwe vaandel.

St. Elisabeth-Stokkem

Op 1 mei kreeg schutterij St. Elisabeth-Stokkem een nieuw vaandel. Alhoewel het oude vaandel van 1953 nog niet versleten is, vond de schutterij dat er een nieuw meer eigentijds vaandel moest komen. Het eerste vaandel van Stokkem vermeldt '1880-1821' en het tweede vermeldt '1880-1953'. Het nieuwe vaandel is een prachtjuweel van eigentijdse handwerkkunst waarop de schutterij terecht trots op kan zijn. Het vaandel werd bekostigd uit sponsorgelden en uit eigen bijdragen van de leden. De inzegening geschiedde door Pastoor Guido Heenen.

TV-programma's over schutterijen

PJP-Productions uit Kessel plant drie TV-programma's over de Limburgse schutterijen. De eerste uitzendingen op Euro 7 zullen plaatsvinden in juni 1996. Dan wordt in een 30 minuten durende uitzending een globaal beeld geschapen van de Limburgse schutterijen in het algemeen. Hiervoor heeft TV-producer Peter Joosten vorig jaar o.a. opnames gemaakt van het bonds-

schuttersfeest in Kessel, het OLS in Voerendaal en het LDS. De tweede documentaire is helemaal gewijd aan het OLS-1996 in Bocholt. Deze opnames worden in juli 1996 uitgezonden. In de derde documentaire staat het LDS-1996 (Limburgs DamesSchuttersfeest) in Haelen centraal. Deze opname wordt uitgezonden in oktober 1996. Door uitzending op Euro 7 komen de documentaires over de Limburgse schutterijen in heel Nederland op de TV!!

Schutterij St. Andreas-Melick kan trots zijn met dit prachtige bouwwerk, dat als nieuw clublokaal dienst gaat doen.

St. Andreas-Melick

Op vrijdag 21 en zaterdag 22 juni 1996 is het dan eindelijk zover dat de grootste wens van veel schutters van schutterij St. Andreas in vervulling gaat. Op 21 juni wordt het nieuwe clublokaal van schutterij en lyrakorps St. Andreas in Melick om 17.30 uur officieel geopend en op 22 juni te 19.00 uur is er een receptie.

Het is allemaal begonnen aan de schietboom bij Lechners Nol in de Exgaard, daarna bij "de Snieder" in de Waterschei, vervolgens naar het Patronaat tegenover Thissen en nog later naar Café Dohmen en als laatste in 1968 ging de schietboom naar de Dorpstraat in Melick, waar destijds een klein hokje werd bijgebouwd. Het "Hokje" heeft door de jaren heen altijd zijn goede dienst bewezen. Met name "het Pijpenhuis" en "de Keet" waren altijd de benaming van het gebouwtje waar de schutterij veel plezier in heeft beleefd. In 1994 kreeg men het grote nieuws te horen dat het stuk grond naast de grond van de schutterij te koop was. Na een succesvolle vergadering werd besloten om grond te kopen. In april 1995, was het dan zover dat begonnen werd met het slopen van "de Keet". In augustus was men zover dat we boven de grond uit waren en konden we al zien wat het zou gaan worden. In februari was het gebouw helemaal onderdak en glasdicht. Meer in het volgende nummer van het Limburgs Schutterijdschrift.

Schutterij en Lyrakorps St. Andreas bedankt allen die een bijdrage, in welke vorm dan ook, hebben geleverd aan het verwezenlijken van dit mooie gebouw. Op 1 september a.s. organiseert schutterij St. Andreas een Open Dag.

WIJ FELICITEREN

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Door een omvangrijke wijziging in het decoratiestelsel worden de te onderscheiden personen beoordeeld op hun verdiensten voor vereniging en maatschappij, met name werkzaamheden die niet voortvloeien uit hun beroep. Hiermee wordt eens te meer het belang van het verenigingsleven aangetoond. De decorandi-nieuwe stijl ontvangen niet meer de Eremedaille in de Orde van Oranje Nassau in goud, zilver of brons, maar zij worden Lid van de Orde van Oranje Nassau, onder de titel "Ridder in de Orde van Oranje Nassau". Bij gelegenheid van Koninginnedag 1996 viel het ermetaal toe aan de volgende schutters:

Tambour-maître Miel van Loo uit Eys

Het behaagde Hare Majesteit om Miel van Loo uit Eys te onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Bij gelegenheid van zijn 42 dienstjaren bij DSM werd deze onderscheiding aangevraagd. Door-slag echter gaven zijn culturele activiteiten. In 1957 sloot Miel zich aan bij de pas opgerichte jeugd-drum-band van schutterij St. Sebastianus-Eys. In 1960 werd hij tamboer-maître van de schutterij, tot heden toe. Vol overgave heeft hij jarenlang de jeugdopleiding voor zijn rekening genomen en de algehele leiding van de drumband. Al die jaren vormt hij in de koppositie bij het uittrekken van de schutterij het boegbeeld van de vereniging. Twee jaar was hij bestuurslid, totdat zijn vader het voorzitterschap op zich nam. In 1992 werd besloten Miel op te nemen in het officierskorps van de schutterij. Miel geeft evenwel eerst gevolg aan dat besluit als hij een geschikte opvolger als tamboer-maître gevonden heeft. En dat tekent hem bij uitstek. Muzikaliteit kan men de decorandus niet ontzeggen; zo zingt hij zijn partij als tenor bij het Kerkelijk Zangkoor St. Cecilia-Eys, waar hij ook bestuurslid is, en bij het Mechels Vocaal Ensemble.

Miel van Loo met echtgenote Gerda van Loo-Andrioli en voorzitter Ben Grooten van schutterij St. Sebastianus-Eys.

Mr. Math Grootjans

Jury-lid Math Grootjans uit Nuth

Mr. P.M.M. Grootjans is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Grootjans uit Nuth is in de schutterswereld bekend als jury-lid bij de diverse schuttersfeesten. De onderscheiding ontving hij voor zijn werk als voorzitter en bestuurslid van het Limburgse Groene Kruis, waar hij reeds sinds 1968 bij betrokken is, alsmede voor andere welzijnsinstanties in de regio.

Voorzitter Palmen uit Broeksittard

Paul R. Palmen, wonende te Sittard, voorzitter van de schutterij St. Lambertus in Broeksittard is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Voorzitter Peulen

Wim Peulen (53), voorzitter van schutterij de Bussenschutten uit Neer werd benoemd tot lid van de Orde van Oranje Nassau.

G. Hutjens uit Baarlo

G. Hutjens uit Baarlo (66) is benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. Hij is al meer dan 25 jaar lid van schutterij St. Antonius St. Urbanus-Baarlo.

Diamanten echtpaar

Op 5 mei herdachten Thei en Stiena Driessens-Aben het feit dat ze 60 jaar geleden in het huwelijksbootje stapten. Thei was jaren actief in schutterij St. Martinus-Horn.

Bondsmedaille ZLSB

Theo Schrooders van schutterij St. Martinus-Houthem St. Gerlach is bij zijn terugtrekken als voorzitter onderscheiden met de bondsmedaille in zilver van de Zuid-Limburgse Schuttersbond. Schrooders ontving de medaille als dank voor zijn jarenlange inzet voor het Limburgse Schutterswezen in het algemeen en voor schutterij St. Martinus-Houthem St. Gerlach in het bijzonder. Theo Schrooders zal als vice-voorzitter de nieuwe voorzitter (Clement Botty) blijven steunen.

JUBILARISSEN

H. Kruis-Grevenbicht

Voor het front van de gehele schuttersfamilie "Broederschap van het H. Kruis" te Grevenbicht werd de nestor van de vereniging, Michel Hamers (82) onderscheiden met de gouden OLS-speld met kroontje. De schutterswaardering werd een zichtbaar ontroerde Hamers opgespeld door bondsvoorzitter Herffs.

Michel Hamers in 't middelpunt van de belangstelling.

Michel Hamers is dit jaar 50 jaar fervent schutter. Hij was voorheen diverse jaren bestuurslid, secretaris en schietmeester van onze schutterij. In de jaren 1956, 1961 en 1970 eiste hij de koningstitel voor zich op.

De gouden schutter is voorts sinds 1985 lid van het oud ijzer-comité van de schutterij. Omdat hij niet meer zo goed ter been is, houdt hij zich op een vaste locatie bezig met het sorteren van opgehaald ijzer.

Voor zijn vele schuttersverdiensten werd Michel Hamers in het verleden reeds diverse malen beloond met eremetaal. Zo ontving hij in 1972 de zilveren, en in 1987 de gouden OLS-speld voor zijn respectievelijk 25 en 40-jarig lidmaatschap. In 1994 viel hem het Kruis van verdiensten van de Broederschap van het Heilig Kruis ten deel. In datzelfde jaar werd hij begiftigd met een koninklijke onderscheiding, namelijk de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Twee nog jonge telgen van schutterij het Heilig Kruis kregen het eerste lustrumspeldje uit handen van voorzitter Math Vonken, namelijk Paul Helgers en Cinde van Vlimmeren.

Jean Arntz.

St. Hubertus-Schaesberg

Sjef Wolff is al meer dan 36 jaar lid van schutterij St. Hubertus-Schaesberg. Al 26 jaar is hij de stuwende kracht als secretaris. Reden waarom de algemene vergadering unaniem besloot om Sjef de allerhoogste rang te geven. Onder luid applaus werd Sjef gepromoveerd tot generaal van schutterij St. Hubertus Schaesberg-Landgraaf.

Hij wordt nu ook de drager van het authentieke originele generaalsuniform uit (± 1890) van het toenmalige Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger (KNIL).

Tijdens een receptie op 18 mei kon men Sjef en een aantal andere personen van deze schutterij feliciteren, te weten: Jan Steijven vanwege zijn opname als Schutbroeder van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus, May Thomas i.v.m. zijn interne benoeming tot Ere-Generaal als dank voor zijn jarenlange verdiensten voor de schutterij en Peter van der Mark vanwege zijn benoeming als beschermheer van schutterij St. Hubertus-Schaesberg.

Generaal Sjef Wolff

Kampioenschap der beide Limburgen

Uitslagen Kampioenschap der beide Limburg 1996.

1. Patrick Bosmans St. Harlindis en Relindis-Ellikom 905 treffers
2. Math Dijcks-St. Joseph-Koningsbosch 904 treffers
3. Jan Creemers-St. Joris-Kaulille 725 treffers
4. Giovanni van Egdome St. Joseph-Koningsbosch 724 treffers
5. Hubert Smeets St. Harlinis en Relindis-Ellikom 534 treffers
6. Jac Veuskens St. Harlindis en Relindis-Ellikom 526 treffers
7. Theo Salden Maasmechelen II 502 treffers
8. Jean Plessers St. Harlindis en Relindis-Ellikom
9. H. Deneer St. Joris-Wessem
10. Davy Scheepers St. Elisabeth-Stokkem

Bij de dames waren het Yvonne Janssen-Dijcks en Melanie Papen van schutterij St. Joseph-Koningsbosch die na 336 treffers moesten loten voor de eerste prijs. Het lot wees Melanie Papen aan als de gelukkigste.

Aan de 32ste versie van dit Persoonlijk kampioenschap van de OLS-Federatie namen maar liefst 244 heren en 51 dames deel. Er waren 151 kavelrondes nodig om Patrick Bosmans aan te wijzen als de grote overwinnaar.

SCHUTTERS KONINGEN

Paul Aerts Jeugdkoning Bussenschutten-Neer
 Silvia Barber dameskoning St. Severinus-Grathem
 Peter Berben St. Hubertus-Schaesberg
 Ger Beunen Wihelmina-Hingen (376 sch)
 Elona van Bilsen Jeugdkoning St. Jan-Baexem
 (24 sch)

Jeroen Bongers Jeugdkoning St. Sebastianus-Neer
 Pierre Brouns St. Jacobus-Hunsel
 Pastoor Ben Brunott St. Sebastianus-Klimmen
 Geert Craemers algem. kampioen St. Michaël-Thorn
 Leo Cuypers St. Antonius-Altweert
 Elly Dirks Dameskoning St. Sebastianus-Neer
 Pieter Giebels St. Martinus-Horn
 Lilian Hawinkels dameskoning St. Urbanus-Montfort
 Bianca van Herten Jeugdkoning St. Martinus-Horn
 Roel Heijkers Jeugdkoning St. Severinus-Grathem
 Frank Hoffman Burgerkoning Nobelen-Valkenburg
 Hans Hoffman Oude Nobele-Valkenburg (79 sch)
 Geert Janssen Bussenschutten-Neer
 Marc Jessen Jeugdkoning Wihelmina-Hingen
 Jos Jochems St. Sebastianus-Neer
 Jean-Paul Kessels Dorpskoning St. Willibrordus-Meijel
 Aloïs Kicken St. Sebastianus-Mechelen. Hij volgt zijn
 zoon Henk als koning op en heeft de eerbiedwaardige
 leeftijd van 70 lentes.
 Roel Korsten (19) St. Cornelius-Swartbroek
 Geert Jan Kwaspens Jeugdkoning St. Catharina-
 Stramproy
 Ger van Leeuwen Jonge Nobele-Valkenburg. Was
 eerder koning in 1990 en 1991.
 Mariet van Lieshout Dorpskoningin St. Willibrordus-
 Meijel

Mathieu Meulen 3e achtereenvolgende keer koning =
 keizer van St. Catharina-Stramproy
 Ton Peeters St. Catharina-Stramproy
 Wiel van Pol St. Jan-Baexem (58 sch)
 Truus Ruijten St. Joris-St. Joost (167e schot)
 Jack Rutten (78) St. Barbara-Tungelroy
 Harie Schoenmakers St. Joseph-Koningsbosch (96
 sch)
 Pieter Scholtes St. Sebastianus-Mheer (3e achtereenvolgende
 keer = keizer)
 Elly Sillekens-Verkoelen Dameskoning St. Jan-
 Baexem (38 sch)
 Sanne Smeets jeugdkoning St. Urbanus-Montfort
 Monique Spee Dorpskoning St. Martinus-Horn
 Broos Swinkels Prominentenkoning St. Joseph-Ko-
 ningsbosch
 Math Vanhommerig St. Maternus-Wijlre. Hij speelt
 basklaroen in de drumband.
 Dré Veugen St. Severinus-Grathem
 Chrit Wolfhagen St. Andreas-Melick
 Luc Wolters St. Sebastianus-Eys
 Jan Wouters St. Urbanus-Montfort (191 sch)

*Luc Wolters,
 de nieuwe
 schutterskoning
 van Schutterij
 St. Sebastianus-
 Eys.*

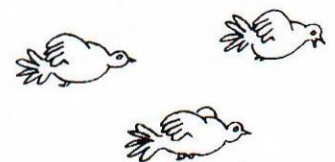

Mathieu Meulen keizer St. Catharina-Stramproy

Schutterij St. Catharina-Stramproy heeft een nieuwe keizer in de persoon van Mathieu Meulen. Op Paas-
 maandag 8 april 1996 lukte het Mathieu om voor de

derde maal in successie de koningsvogel af te schieten. Volgens zegslieden leek het keizerschap voor Mathieu voorbestemd, omdat een onzichtbare hand de vogel leek tegen te houden, totdat Mathieu Meulen onder de buks stond.

De introductie van een nieuwe keizer bij St. Catharina-Stramproy, biedt ons de gelegenheid kort stil te staan bij zijn voorgangers, waaronder Antonius Hornickx in 1755 meer recenter de legendarische keizer Bert Stals (1928-1994). Stals behaalde in 1948 als 18-jarige voor de derde maal het koningschap en dientengevolge werd hij keizer. In 1966 en 1986 was hij als bouwkundige bij de organisatie van het OLS in Stramproy belast met de technische leiding. Jarenlang maakte hij deel uit van het bestuur, werd 2e secretaris van de stichting SAS, had een stimulerende rol binnen het schutterijmuseum en werd opgenomen in de Edele Eedbroederschap. Op tweede Paasdag 1988 vierde hij zijn robijnen jubileum als keizer. Hij overleed in maart 1994. Amper één maand later schoot Thieu zich koning en vervolgens ook in 1995 en '96. Meulen maakt reeds ettelijke decennia deel uit van het klarenkorps en van het bestuur. Met zijn voorganger Bert Stals was hij nauw bevriend. Mathieu Meulen recipieerde op Pinkstermaandag.

Luc Wolters

KEIZER IN VALKENBURG

Zondag 21 april j.l. werd bij de Edele Nobele Agtbaere Jonge en Oude Loffelijke Schutteryen der Stadt en Vryheyd Valckenborch het jaarlijks koningsvogelschieten gehouden.

Eerst werden de nog regerende koningen met hun respectievelijke koninginnen afgehaald, te weten Paul Kleijnen van de Jonge Nobele, Hans Hoffman van de Oude Nobele en Peter Wijshof van de Burgers. Na het maken van de traditionele groepsfoto en het nuttigen van een drank op de koningen trok de schutterij naar het schietterrein waar eerst genoten werd van een koffietafel. Hierna begaven de manschappen zich onder de schietbomen, waar de loting en een gebed, begonnen werd met het koningsvogelschieten dat dit jaar een speciaal tintje had. Het huishoudelijk reglement van de schutterij geeft namelijk aan dat hij die driemaal achter elkaar of vijf maal in totaal de vogel afschiet, het jaar volgend na het laatste koningschap Keizer wordt, tot er een ander komt of zijn lidmaatschap ophoudt.

Hans Hoffman (60), regerend koning bij de Oude Nobele, kan dit jaar zijn droom waar maken en voor de vijfde maal koning worden (eerdere koningschappen waren in 1982, 1985, 1986 en 1995), waarna nu het keizerschap kan volgen.

Bij de Jonge Nobele werd de vogel na een spannende laatste ronde naar beneden gehaald door Ger van Leeuwen (voor de derde maal maar niet in successie). Daarna ging de volle aandacht uit naar het schieten bij de Oude Nobele.

Na een voortreffelijk schot lukte het Hans Hoffman bij het 79ste schot (op de foto met zijn dochter Hanneke als koningspaar van 1995) de vogel te splijten en in

zijn geheel naar beneden te halen. De vreugde bij Hans, zijn hele familie en de Oude Nobele was niet te beschrijven. Deze vreugde ging zo ver dat zijn beide zonen Frank en Roy de nieuwbakken koning zelf driemaal om de schietboom droegen. Gelukkig hield er dit jaar niemand rugpijn aan over.

Pikant detail bij dit alles is dat Frank Hoffman, zoon van Hans, de titel van Burgerkoning 1996 bij de Valkenburgse schutterij wist te veroveren.

Hans Hoffman stamt uit een oude schuttersfamilie. Reeds in 1806 was de Valkenburgse stamvader David Hofman lid van de Oude Nobele, daarna volgde diens zoon Willem Hofman lid van de Jonge Nobele en later Oude Nobele rond 1835, vervolgens diens zoon Frans lid van de Jonge Nobele rond 1865, daarna diens zoon Mathys Hoffman lid van de Jonge Nobele rond 1892 en tot slot diens kleinzoon Hans Hoffman lid van de Oude Nobele sinds 1977. Dat de schutterij traditie is binnen de familie Hoffman is merkbaar uit de functies die Hans (heeft) bekleed(t) binnen onze vereniging. Van 1977 tot het moment van samengaan van de Jonge en Oude Nobele was hij voorzitter van de Oude Nobele. Daarna was hij nog bestuurslid tot 1988. Daarnaast heeft hij de functie van kanonnier met de rang van soldaat der eerste klasse zoals alle Oude Nobelen, geweerdrager op inzet basis en normaal bieleman bij de Jonge Nobele (afpraak binnen de schutterij is namelijk dat bij de bonds-, federatieschuttersfeesten en het OLS alleen wordt uitgetrokken in het uniform van de Jonge Nobele), verder is Hans plaatsvervangend commandant en achteropsjöt bij het A-zestal.

Volgend jaar zal Hans geïnstalleerd worden als Keizer van de Oude Nobele. Dat wordt ook weer unne sjeut!

Marlies Hoen.

Mr. Pieter Scholtes keizer St. Sebastianus-Mheer

Ook St. Sebastianus-Mheer heeft een nieuwe keizer gekregen. Het betreft mr. Pieter Scholtes, in het dagelijks leven advocaat en procureur te Mheer. Pieter is al enkele jaren actief lid van St. Sebastianus, bekleedde de rang van tweede luitenant en maakte deel uit van de exercitie-ploeg. Voor bonds- en Z.L. Federatiebestuur maakt zij zich verdienstelijk bij het opstellen van nieuwe Statuten en Huishoudelijk Reglement. Scholtes was koning van Mheer in 1992 en maakte vervolgens de trits jaren 1994-'96 vol. Opmerkelijk is ook, dat Mheer voor 't eerst sinds mensenheugenis een keizerin kent, te weten Annemarie Scholtes. Hun voorganger, de oude keizer Pieter Beckers leeft alleen nog in de herinnering van de ouderen en heeft daar een onuitwisbare indruk achtergelaten. Hij droeg een lange witte baard en een fiere steek. De optochten begeleidde hij dikwijls gezeten op een schimmel. In z'n eentje bezocht hij in keizerstenuw de opening van het Openluchtmuseum te Arnhem om er de optocht van de Vaderlandse folklore luister bij te zetten. Hij overleed in 1939.

Mheer heeft ook andere keizers gekend zoals Hubertus Kroet in 1811, die toen pas 20 jaar was, wiens keizerschot voor het gerecht te Gulpen behandeld werd. Daarna schopte Hannes Dresen uit Banholt het in 1870 tot keizer, maar als raadslid van Mheer maakte hij zich sterk voor de belangen van Banholt voor een eigen kerk. Naar aanleiding van deze slepende controverse bedankte hij voor het lidmaatschap van de schutterij.

Foto van het -destijds- koningspaar Scholtes, b.g.v. het Z.-L. Federatiefeest St. Geertruid, 1992.

Een laatste keizer (?) was J. Paulssen, boswachter van de baron. In 1914 claimde hij de derde keer de vogel afgeschoten te hebben en Pieterke Beckers als keizer te ontronen, terwijl een ander eveneens de koningseer voor dat jaar opeiste, omdat destijds nog diverse personen tegelijk naar de vogel schoten. Als gevolg van die competentiestrijd ging de schutterij van Mheer enige tijd in ruste, om in 1936 een heroprichting tegemoet te zien.

Thans is er dus een nieuwe keizer, die de zware poort heeft kunnen openen, die toegang geeft tot het Walhalla uit de schutterswereld, namelijk het keizerschap.

Luc Wolters

NAGEKOMEN BERICHT

Zondag 21 september vindt in Venray een milieudag plaats. De organisatie berust bij 't Zandakker-gilde, die hiertoe samenwerking heeft gezocht met de OLS-Federatie.

Tal van aspecten die met de nieuwe milieuwetgeving hebben te maken komen aan bod; van kogelvanger tot metaaldetector.

Het programma was bij het ter perse gaan van dit nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift nog niet bekend. Wij verwijzen daarom naar de persberichten in de provinciale dag- en weekbladen.

JUBILARISSEN

12½-jarig lidmaatschap

Herbert Cortenraad	St. Joseph-Sweykhuizen
Piet Heijnen	St. Martinus-Houthem
Maurice de Lange	St. Martinus-Houthem

25-jarig lidmaatschap

P.T. Baens	St. Job-Leuken
P. Baeten	St. Lambertus-Louwel
K. Th.J. Bax	St. Jan-Nieuwstadt
G. Bongers	St. Petrus-Roggel
M.M.H.Th. Boonen	St. Sebastianus-Neer
P. Bosmans	St. Servatius-Raam
T. Briels	St. Lambertus-Louwel
Th. Consemulder	St. Willibrordus-Obbicht
L.C.A. Cremers	St. Willibrordus-Obbicht
G.J.M. Debije	St. Lambertus-Oirsbeek
W.G. Derikx	St. Sebastianus-Neer
J. van Deurzen	St. Lambertus-Louwel
J.J.J. Driessen	St. Dionysius-Opoeteren
J.H. Engels	St. Martinus-Maasbree
J. van Eygen	St. Servatius-Raam
P.J. Geenen	St. Sebastianus-Neer
J. van Hees	St. Lambertus-Louwel
Bèr Heijlen	St. Barbara-Tungelroy
J.H. Janssen	St. Sebastianus-Neer
M.C.A.H. Janssen	St. Sebastianus-Neer
J.W.C.M. Jochems	St. Sebastianus-Neer
P.J. Keyers	St. Catharina-Stramproy
W.A.B. Kivits	St. Sebastianus-Neer
Fr. Loomans	St. Paulus-Epen
M. Mooren	St. Servatius-Raam
J. Ch. Moors	St. Dionysius-Opoeteren
Siem Peeters	St. Joris-Wessem
J.R. Rademakers	St. Catharina-Stramproy
M.H.A.M. Rats	't Zandakker-gilde-Venray
H. Schouteden	St. Lambertus-Louwel
M.Fr. Schreurs	St. Gregorius-Grevenbicht
G.J.M. Strijbos	St. Lucie-Nederweert
A.K. Verheijen	St. Joseph-Sweykhuizen

30 jarig lidmaatschap

Albert Verheyden	St. Joseph-Sweykhuizen
------------------	------------------------

35-jarig lidmaatschap

Wim de Haar	St. Joseph-Sweykhuizen
-------------	------------------------

40-jarig lidmaatschap

G. Brebels	St. Sebastiaan-Grote Brogel
Jozef Cremers	St. Joseph-Sweykhuizen
G.M. Cuppen	Wilhelmina-Horst
W.M.J. Daniëls	St. Willibrordus-Obbicht
J. Dirckx	St. Sebastiaan-Grote Brogel
M. Geebelen	St. Lambertus-Louwel
W.H. Heffels	St. Gregorius-Grevenbicht
J. Hellings	St. Lambertus-Louwel
H.J.J. Jeurinck	St. Lambertus-Neeritter
J.van de Kerkhof	St. Sebastiaan-Grote Brogel
J. Kwaspn	St. Catharina-Stramproy
J.F. Neyens	St. Dionysius-Opoeteren
R. Paredis	St. Lambertus-Louwel
Ch.C.J. Pistorius	St. Gregorius-Grevenbicht
Ton van Rijt	Bussenschutten-Neer
H. Schijns	St. Paulus-Epen
Jan Smits	St. Joseph-Sweykhuizen
G.L.J. Stax	Wilhelmina-Horst
M.M. Verhaeg	St. Willibrordus-Obbicht
E. Winters	St. Sebastiaan-Grote Brogel

45-jarig lidmaatschap

Jozef Albers	St. Joseph-Sweykhuisen
Pie Dohmen	St. Joseph-Sweykhuisen
Felix Dols	St. Joseph-Sweykhuisen
Jan Dols	St. Joseph-Sweykhuisen

50-jarig lidmaatschap

Bernhard Beunen	Wilhelmina-Hingen
P. aan den Boom	St. Sebastianus-Neer
N.J.H. Debije	St. Lambertus-Oirsbeek
L. Geebelen	St. Lambertus-Louwel
P.H. Hamers	H. Kruis-Grevenbicht
P.J.H. van Hoef	St. Job-Leuken
M.M. Houben	St. Gregorius-Grevenbicht
M.H.H. Jacobs	St. Antonius-Stramproy
Th. Janssen	St. Gregorius-Grevenbicht
W.G.L. Janssen	Marcellinus & Petrus-Geleen
H. Klerkx	St. Martinus-Grootbeersel
J. Kuppens	St. Catharina-Stramproy
J. Maessen	St. Willibrordus-Obbicht
W.H. van Pol	St. Jan-Baexem
F. Stefens	St. Jan-Nieuwstadt
J.A.H. Verhaeg	St. Sebastianus-Neer
P.A.L. Verhaeg	St. Sebastianus-Neer
Thei Versteegen	Bussenschutten-Neer

70-jarig lidmaatschap

Christ Deneer	St. Joris-Wessem
---------------	------------------

WIJ GEDENKEN

Het jaar 1995 werd een jaar van droefheid en verslagenheid voor de schuttersvrienden van schutterij St. Monulphus en Gondulphus-Rotem. Tot drie maal toe klonken de trommels droef en eentonig bij het afsterven van een hunner leden.

Reeds vroeg in het seizoen ontviel hen Piet Ellens in de leeftijd van 71 jaar. De immer optimistische "Hollander" werd in 1993 nog onderscheiden met de erkentelijkheidsmedaille van het Ministerie van Cultuur voor 40 jaar lidmaatschap. Ofschoon hij wegens gezondheidsredenen sinds enkele jaren moest verzaken aan de voornaamste schuttersactiviteiten, was hij nog een geregeld bezoeker van de bondsfeesten, waar hij zijn schuttersvrienden een bemoedigend woordje kwam toespreken.

Tijdens de optocht van het bondsfeest te Bocholt op 13 augustus werd onze vorozitter Leon Gijsels getroffen door een beroerte. Hij werd in comateuze toestand afgevoerd naar het ziekenhuis te Bree, waar hij een week later overleed in de leeftijd van 54 jaar. "Leike" doorliep zowat al de rangen van de schutterij; van trommelaar tot tambour-maître, van bestuurslid tot voorzitter. Sinds 1989 nam hij deze functie waar, een functie waarin hij door zijn breeddenkendheid en minzaamheid uitgroeide tot een gewaardeerd voorzitter. Alsof de ellende van geen ophouden wilde weten, werd ook Helena Damm door een verwoestende ziekte getroffen. 38 jaar jong moest zij op 10 november de ongelijke strijd opgeven. Toen enkele jaren geleden haar dochters tot het trommelkorps toetraden, vonden ook "Lène" en haar man Henri de weg naar de schuttersweide. "Lène" ontpopte zich tot een trefzeker schutter. Zo zette zij in het voorjaar nog al haar collega-schutters een neus tijdens het plaatselijk klubkampioenschap en werd de eerste vrouwelijke klubkampioen van de vereniging.

Wij bieden bestuur en leden van de Koninklijke Schutterij St. Monulphus en Gondulphus-Rotem onze welgemeende blijken van deelneming aan en dat God hen de kracht moge geven deze zware verliezen te overwinnen.

Paul Haimon pseudoniem van Willy Laugs, schrijver van de Schuttersballade die werd opgevoerd tijdens het OLS in Brunssum. Hij overleed op 11 februari in Mheer op 82-jarige leeftijd.

Jo Rutjens, bijna 40 jaar lid van Prins Hendrik-St. Odiënberg. Overleden op 14 maart.

Gerard (Sjer) Esser, oud-lid van St. Martinus-Born. Na het ter ziele gaan van deze schutterij sloot hij zich aan bij Kon. St. Lambertus Oirsbeek, waar hij officier werd. Overleden te Born, 79 jaar oud, op 25 maart 1996.

Sjra Lenders, lid van St. Catharina 1480-Weert. Overleden op 26 maart in de leeftijd van 71 jaar.

Bert van de Waarenburg, lid van St. Lucie-Nederweert. Overleden op 27 maart in de leeftijd van 81 jaar.

Mathieu Hazen, lid van St. Sebastiaan-Heerlerheide. Overleden op 28 maart op 61-jarige leeftijd.

Eugène Wiekken, officier van St. Sebastiaan-Schimmert. Overleden op 29 maart in de leeftijd van 53 jaar.

Jos Cleber, 8 jaar lid en schutterskoning van H.H. Marcellinus en Petrus-Geleen. Overleden op 2 april op 54-jarige leeftijd.

Carolien Teerds-Boss, mede-oprichtster damescomité St. Martinus-Vaesrade. Overleden op 4 april op de leeftijd van 73 jaar.

Harie Jöris, lid van St. Martinus-Holtum. Overleden op 4 april op de leeftijd van 83 jaar.

Mien Krekels-van Ophoven, secretaresse en 22 jaar lid van St. Urbanus-Grashoek. Overleden op 10 april in de leeftijd van 39 jaar.

A.A.H. Lamberigts, meer dan 60 jaar lid waarvan vele jaren als secretaris-penningmeester van St. Jacobus-Hunsel. Overleden op 15 april in de leeftijd van 89 jaar.

Sjeng (Hakke) Houben, lid van de v.m. schutterij St. Servatius-Nunhem. Overleden op 28 april in de gezegende leeftijd van 94 jaar (zie ook LS nr 19, pag. 6)

Zef Jorissen, ruim 43 jaar lid waarvan 17 jaar erelid van H.H. Marcellinus en Petrus-Geleen. Overleden op 29 april op 87-jarige leeftijd.

Harie Hennissen, lid van St. Joris-Wessem. Overleden op 6 mei op de leeftijd van 82 jaar.

In Memoriam Eugène Wiekken

Het Schuttersgezelschap St. Sebastiaan-Schimmert ontving het droeve bericht van het overlijden van haar Eerste Luitenant Eugène Wiekken.

Op een levensblijve, vriendelijke maar vooral trouwe wijze stond hij tienatllen jaren in de bres voor zijn schutterij, totdat een ernstige ziekte hem meerdere jaren geleden noopte zijn actieve deelname te staken. Zijn nieuwe uniform uit 1990 mocht hij slechts één seizoen dragen en zijn liefste wens was een zodanige verbetering van zijn gezondheidstoestand om nog één keer met de schutterij te mogen uittrekken. Het mocht niet zo zijn, na een zware strijd sloot Eugène zijn levensboek af.

De begrafenis heeft met schutterseer plaatsgevonden op 3 april j.l.

GÉÉÉÉF ..... ACHT!

Het koningsblauw met okergeel
naast dat scharlaken-rode
het diepe groen, met stralend wit
is hoge schutters-mode!

In stramme pas, de borst vooruit
behangen met medailles
als teken van hun waardigheid...
een schelleboom, vol franjes

Op de cadans van slaande trom
en schallende klaroenen;
klopt fier het ware schuttershart
van kruin tot in de schoenen.

De tamboer-maitre gaat voorop
als een lancier-comptable;
de commandant geeft het bevel
draagt de getrokken sabel!

Notabelen in 't beste pak
die het defilé afnemen ..
applaudiseren!! Voelen zich
graag met cultuur verweven.

De pelotons trekken voorbij
- levende schilderijen -
hun vaandels wapp'rend in de wind
door Limburgse contreien.

Het Koningszilver; blank gepoetst
weerkaatst de zonnestralen ..
De koninginnen: fier en groots
knikkend pronkend ... en pralen!

Onder de schietstang, in de wei
richt men: met één oog open,
want schutters-eer, die moet verdiend;
is voor géén geld te kopen!

Het koelgetapte gerstenat
dat zalvend vocht voor velen
klokt schuimend en verkwikkend, door
de droge schutters-kelen ....

De punten zijn bijeen-geteld
prijzen bekendgemaakt.
De stemming is spontaan en echt
men heeft hem flink "geraakt!"

Sjeng sprak; "Miljaar! de sakkerdjuu!..
det richte geit néét mië ...
Dao sting op 't lês ei' bölke naog
en tóch zaag ich d'r twië ....."

Har Ramakers in "Knapkook" november 1981,
een uitgave van Weekblad Maas- en Roerpost.

**DE REDACTIE WENST ALLE
DEELNEMERS AAN HET
OLS-1996 VEEL SUCCES**

INHOUDSOPGAVE

<i>Artikel</i>	<i>pag</i>
Colofon + voorwoord	1
Schutterij en milieurecht: een loden last?	2
Patroonsfeest St. Paulus-Vaals	2
Schutterij St. Monulphus en Gondulphus-Rotem (3)	4
Club van 50 schenkt zilveren schilden	6
Voor U gelezen	7
Breuk in stuurgroep marketentsters	9
Duitse tak van de eedbroederschap opgericht	10
Agenda	11
Over de "verdonkelde goederen" der schutterijen	12
Krantenkoppen	14
Kopstukken VII: Mathieu Hendrix	15
Regionaal Club Kampioenschap	19
Oud-Limburgs Schuttersfeest 1996	21
Solistenconcours Zuid-Limburgse SchuttersBond	23
Veldeke Mestreech wijdt avond aan schutterijen	24
Schutterij St. Anna-Maasbree 400 jaar	26
Even voorstellen	29
Records voor Limburgs Dames Schuttersfeest	31
Schieten met twaalfballen; Dé oplossing of gebrek aan creativiteit?	33
30e Dreiländereck schuttersfeest te Schimmert	34
Adreswijzigingen	35
Kapitein en schutters Berg voor de schepenbank wegens niet arresteren verdacht persoon, 1763	36
Anjerfonds	37
Zuid Limburgs Federatiefeest 21 juli 1996	39
Verschenen	40
Commandantencursus oude exercitie	41
Cursus nieuwe exercitie	42
Onder de schietboom	42
Wij feliciteren	46
Wij gedenken	51
Gééééf ..... acht!	52
Redactie/Correspondenten	52

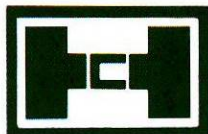
REDACTIE / CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen; Tel. 0475-492868, fax 0475-
492868 of NAPO 90 3509 VB Utrecht-Veldpost.
- ★ Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spau-
beek; Tel. 046-4432296, fax 046-4435548.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel.
0495-544548.
- ★ Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi;
Tel. 089-563132.
- ★ Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren;
Tel. 046-4491539.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roer-
mond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL
Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Maakt
Macht: Jos Janssen Boerhaavestraat 19 6001 AV
Weert; Tel. 0495-534587.
- ★ Correspondent schuttersbond Juliana: Mat Nellen,
Postbus 8020, 5993 ZG Maasbree; Tel. 077-
4651626 (privé) of 077-3071980 (zaak). Fax: 077-
3075564.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Am-
stenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84,
6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

HENDRIK
VAN DER PUTTEN

SLAGHOEDJES
SCHUTTERIJKRUIT
REPARATIE
HERLAAD APP.

Zwartbroekstraat 28
Roermond
Telefoon 0475-330688

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard
Telefoon: 046-4528899 – Telefax: 046-4528900

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's, slachtofferhulp,
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

Telefoon 0475-57.16.51
Telefax 0475-57.28.91

Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden (NL)

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27, 47623 Kevelaer 1 / BRD
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren.
Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele materialen om via hand- of machineborduurwerk en de onmisbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk werkstuk van allure af te leveren.

U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 1011, 6501 BA Nijmegen
Telefoon: 024-3224384
Fax: 024-3232255

LIMBURGSE BIERSPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR